

Gemeente Utrecht

2 0 1 9

NOTULEN VERGADERING GEMEENTERAAD UTRECHT

7e vergadering – 9 mei 2019

Vergadering van de gemeenteraad, gehouden op donderdag 9 mei 2019 te 14.00 uur.

Voorzitter: de heer Van Zanen, burgemeester; de heer Van Waveren, gedurende enige momenten in de vergadering.

Aanwezig zijn de leden: El Abassi, Assen, Bakker, De Boer, Bos, Bijsterbosch, Van Corler, Van Dalen, Dekker-Abdulaziz, Dekkers, Deldjou Fard, Van Deún, Van Dun, Ferket, Gilissen, Işik, Van Heuven, Van der Heijden, Heijne, Homan, Te Hoonte, Kleinrensink, Koning, De Koning, Meerding, Oosters, De Pagter, Podt, Rajkowski, Roodenburg, Saïah, Sasbrink, Schers, Schilderman, Schipper, Streefland-Driesprong, Sungur, Virginia, Van Waveren, Weistra, Wiegant, Wijmenga, Van der Zweth en Zwinkels.

Voorts zijn aanwezig: burgemeester Van Zanen en de wethouders Diepeveen, Everhardt, Van Hooijdonk, Klein, Van Ooijen en Voortman.

Tevens aanwezig: De heer Van den Berg, voorzitter Rekenkamer.

Griffier: mevrouw Van Hall.

Opening van de vergadering.

De **VOORZITTER**: Dames en heren! Ik op en de raadsvergadering. Hartelijk welkom, fijn dat u er weer allemaal bent, ook de mensen op de publieke tribune. Ik zie daar een aantal senioren die vele jaren aan verschillende kanten van de tafels hebben gezeten. Ik zie mijn vriend en politieke tegenstander James van Lidth de Jeude. Geweldig. Hij won altijd, maar het was niet altijd gemakkelijk. Ook zie ik onze oud-griffier, Ad Smits, en ook nog wat anderen. Herman heb ik buiten al begroet. Welkom, fijn dat jullie er zijn. Voor jullie is het een bijzonder moment, want jullie waren erbij toen wij in 2000 voor het eerst terugkwamen in de toen nieuwe raadzaal. De raadzaal is nu weer helemaal spic en span. Dank daarvoor, zeg ik tegen alle mannen en vrouwen die daar achter de schermen in de afgelopen maanden hard aan hebben getrokken. Er zal vast nog van alles moeten gebeuren, maar ik zeg hun nu toch hartelijk dank. Heel erg bedankt, het is de moeite waard.

(Applaus.)

Leden van de raad, op uw tafels vindt u een "Welkom terug op het stadhuis"-pakket, bestaande uit een koffiemok – heel erg leuk – en een gedicht van het Utrechtse Stadsdichtersgilde, geschreven door Hanneke van Eijken. Ik heb met onze nestor afgesproken dat hij dit vanavond zal voordragen.

Er zijn in onze nieuwe raadzaal enkele technische verbeteringen doorgevoerd. Uw toegangspasje is ook het pasje dat u in de gleuf achter uw microfoon moet stoppen. Als u gaat spreken vanaf het kathedr, moet u uw pasje meenemen en dat in de gleuf op het kathedr stoppen.

Verder gaan wij voortaan digitaal stemmen. Daarover krijgt u straks, als het stemmen aan de orde is, nadere instructies. Ik hoop dat dit allemaal goed gaat, maar dat denk ik wel.

Bericht van verhindering is ingekomen van de heer Zwanenberg. Wethouder Verschuure zal afwezig zijn bij de avondvergadering.

Vaststellen agenda.

De agenda wordt z.h.o. vastgesteld.

Ingekomen stukken.

De **VOORZITTER**: Dames en heren! Er is een wijziging voorgesteld aangaande de afhandeling van de brief van de Nationale ombudsman inzake het rapport schoolpleinvrees. Op verzoek van de SP wordt voorgesteld de raad per brief te informeren over de wijze waarop de aanbevelingen in het rapport worden opgevolgd en de raad een afschrift te verschaffen van de reactie van het college naar de Ombudsman. Reden voor dit verzoek is dat de SP hierover eerder de schriftelijke vragen 2016/166 heeft ingediend.

Met betrekking tot de ingekomen stukken wordt hierna z.h.o. besloten overeenkomstig hetgeen daaromtrent is voorgesteld.

Bekrachtiging geheimhouding.

Op verzoek van de voorzitter wordt op grond van artikel 25, derde lid van de Gemeentewet, de door het college opgelegde geheimhouding, zoals opgenomen in de bij de agenda gevoegde bijlage, z.h.o. bekrachtigd.

Notulen gemeenteraad 28 maart en 11 april 2019.

Deze notulen worden z.h.o. ongewijzigd vastgesteld.

Notulen vragen uur 4, 11 en 18 april 2019.

Deze notulen worden z.h.o. ongewijzigd vastgesteld.

1. Initiatiefvoorstel Utrecht op het gemak.

(De initiatiefnemers van het voorstel, mevrouw Schilderman en de heer Te Hoonte, nemen op verzoek van de voorzitter plaats achter de colleegetafel.)

Mevrouw **SCHILDERMAN** (D66): Voorzitter! De afgelopen maanden hebben wij gesproken over toiletten; dat er nu een tekort is aan openbare toiletten, hoe je die toiletten zou moeten betalen en hoe je ze schoon zou kunnen houden. Maar veel belangrijker nog is dat wij spraken over het principe dat iedereen de kans moet hebben om mee te doen in onze samenleving. Voor sommige mensen is daar een toilet voor nodig. Niet een plaskruis voor als je 's nachts uit de kroeg komt, niet een bosje langs de weg als je naar huis fietst, nee, een toilet waar je in kan met je rolstoel. Een toilet dat zo schoon is dat je op de bril durft te zitten, een toilet voor iedereen.

Nu ik hier toch sta, denk ik dat het een mooi moment is om de griffie en de organisatie te bedanken voor de geboden ondersteuning. Jullie hebben hiermee de democratie weer een stukje verder op weg geholpen. Een voorstel schrijven is niet gemakkelijk; het is best wel een opgave.

Ook veel dank aan de Maag Lever Darm Stichting, die ons voorzien heeft van heel veel informatie. En verder dank aan iedereen die heeft meegedacht, binnen en buiten de gemeentelijke organisatie. Natuurlijk gaat de meeste dank uit naar mijn goede samenwerkingspartner en mede-indiener van het initiatiefvoorstel, mijn collega van de VVD, Gertjan te Hoonte. Ook dank ik André van Schie, die ongetwijfeld aanwezig is op de publieke tribune. Het is mooi dat wij hebben kunnen samenwerken over onze politieke kleur heen.

De **VOORZITTER**: Dames en heren! Ik vraag uw aandacht voor mevrouw Schers, die haar maidenspeech zal houden.

Mevrouw **SCHERS** (GroenLinks): Voorzitter! Ik zal toegeven dat ik niet gepland heb dat mijn maidenspeech, de eerste keer in dit mooie gerenoveerde stadhuis, over toiletten zou gaan. Hoewel het ergens wel in de lijn der verwachting ligt bij iemand wier pleidooi voor genderneutrale toiletten verder teruggaat dan het eerste genderneutrale toilet hier in dit stadhuis.

Tot de dag van vandaag krijgt men mij altijd warm voor het verspreiden van het evangelie van de genderneutrale toiletten. Het was godbetert mijn katholieke basisschool die mij in mijn kindertijd al overtuigde van de voordelen daarvan, want daar waren genderneutrale toiletten. Terwijl ik God daar op die basisschool achterliet, kwam ik echter terecht in de wereld van seksegescheiden toiletten. De verbazing was groot. Die wereld kan ik gelukkig thuis, net als ieder ander, en hier op het stadhuis

achter mij laten. Dus ergens is het geen verrassing dat ik het niet kan laten mij een keer op het toilet te begeven. En nu ik het in mijn maidenspeech over openbare toiletten ga hebben, ontkom ik er niet aan om mijn memoires "Sophie op het gemak" te gaan noemen.

Maar vandaag ga ik voor een keertje niet van uit het genderperspectief over openbare toiletten praten. Vandaag is het mijn feministisch plichtsbesef dat mij ertoe heeft gebracht om over toiletten te beginnen. Voordat ik daar verder op inga, wil ik de indieners van het initiatiefvoorstel, André van Schie, Susanne Schilderman en Gertjan te Hoonte, toch de spreekwoordelijke veer in de reet steken.

Het plan van aanpak waar hun voorstel om vraagt, gaat van grote betekenis zijn voor Utrechters en mensen die deze mooie stad bezoeken voor wie een snel en toegankelijk openbaar toilet het verschil maakt tussen de deur uitgaan en noodgedwongen thuisblijven. Een stad voor iedereen kan niet zonder goed openbaartoilettenbeleid. GroenLinks is daarom heel blij met het voorstel van VVD en D66. Ik had dan ook niet gedacht hier te moeten staan vandaag, maar de reactie van het college op dit mooie voorstel bracht mij op ideeën. Vooral de voorstelling dat de huidige inzet van plaskruizen in onze publieke ruimte een voorbeeld is van goed openbaartoilettenbeleid deed mij afvragen hoe bewust het college zich is van de keerzijde van plaskruizen. Dan heb ik het niet alleen over de geur en onflatteuze kleur van dit kunststof gevaarte, maar over de ervaring van niet-gebruikers met de nabijheid van een plaskruis en haar gebruikers. De eerste groep bestaat bovengemiddeld uit vrouwen, de tweede groep uit mannen. Er is dus een zeker genderaspect in dit verhaal. Dat hoeft geen probleem te zijn, ware het niet dat er voor vrouwen niet evenveel vergelijkbare voorzieningen bestaan en voor mensen met een beperking evenmin. Je blaas in alle openbaarheid kunnen legen is dus voorbehouden aan één groep mannen. Die gebruikende mannen mogen dus gedrag vertonen dat van vrouwen niet verwacht wordt. Maar wie weet zijn er wel vrouwen die de behoefte hebben om voor ons mooie Post Utrecht te hurken en publiekelijk te urineren in een kunststof constructie. Het zou onze publieke ruimte niet opfleuren, maar de gelijke behandeling wel vergroten.

Goed toilettenbeleid gaat echter niet alleen om gelijke behandeling. Het gaat niet alleen om het gebruiksgemak van de gebruikers. Goed toilettenbeleid gaat ook om je veilig voelen in de nabijheid van openbare toiletten, of je het toilet nu gebruikt of er enkel aan voorbij loopt. Laten we wel wezen, trekt een man zijn lid – sorry – elders in de publieke ruimte uit zijn broek, dan is dat voor een goede reden strafbaar. Het gebied tussen plaskruis en publieke ruimte is bijzonder grijs, dus laten we ons vooral daarvoor bewust van zijn. GroenLinks wil graag het genderbewustzijn bij het college aanmoedigen. Daarom heb ik de volgende vragen. Is de wethouder bereid een gender needs assessment toe te passen bij het in kaart brengen van de blinde vlekken in het openbaartoilettenbeleid om zo behoeftes en ervaringen met betrekking tot openbare toiletten vanuit een genderbewust perspectief te kunnen inventariseren? Zo ja, wil het college de uitkomsten van zo'n gender needs assessment meenemen in de ontwikkeling bij het borgen van de opgave voor openbare en toegankelijke toiletten in de ambtelijke organisatie? En kunt u daarbij het onderwerp van sociale veiligheid van vrouwen en genderdiverse minderheden expliciet meenemen? We wachten het antwoord van de wethouder graag af. Ik zal toelichten wat een gender needs assessment is. Een gender needs assessment is een werkwijze voor het genderbewust onderzoeken van groepen mensen die te onderscheiden zijn naar geslacht of genderidentiteit.

Mevrouw **SASBRINK** (PvdD): Voorzitter! Dank aan de initiatiefnemers van dit voorstel. Het is een goed initiatief. In de voorbereiding, onder meer tijdens de RIB, werd nogmaals duidelijk hoeveel groepen behoefte hebben aan toegankelijke toiletten en ook dat wij hier als stad blijkbaar nog onvoldoende aan tegemoetkomen. Daarom dank aan de indieners van het voorstel. Inhoudelijk kan de Partij voor de Dieren zich erin vinden. Ook steunen we graag de oproep van GroenLinks om gendergelijkheid in het plan te bewaken. Het enige waar mijn fractie moeite mee heeft is de wijze waarop de ontwikkeling van het plan gefinancierd wordt. Toiletten dragen bij aan de toegankelijkheid en de aantrekkelijkheid van onze stad, maar niet per se aan het realiseren van doelen uit het Meerjaren Groenprogramma en ook niet in grote mate aan het onderhoud in de wijken. Het stoort ons daarom dat deze programma's wel genoemd worden als dekking voor het opstellen van het plan en dat het college in zijn reactie alleen ingaat op deze programma's en niet op andere mogelijkheden voor het vinden van financiering, bijvoorbeeld het programma Stadsbegroting en economie, dat door de indieners wel wordt genoemd. Daarom dien ik de volgende motie in.

"Motie 48

Plan Openbare toiletten niet uit het groenbudget

De gemeenteraad van Utrecht, bijeen op 9 mei 2019, ter bespreking van het Initiatiefvoorstel

Utrecht op het gemak,
Constaterende dat:

- De initiatiefnemers voorstellen om de kosten voor het opstellen van het plan van aanpak te dekken door herprioritering binnen onder meer het programma Openbare Ruimte en Groen;
- Het college in haar reactie schrijft dat het plan van aanpak gefinancierd kan worden uit de budgetten voor wijkonderhoud en de vrije beleidsruimte van het Meerjaren Groenprogramma;

Overwegende dat:

- Toiletten bijdragen aan het op de kaart zetten van Utrecht als plek waar iedereen welkom is;
- Toiletten gewenst zijn voor gastvrij toerisme en recreatie;
- Het gezien het doel en de doelgroep van het voorstel, voor de hand ligt het plan voor openbare toiletten niet ten koste te laten gaan van budget voor onderhoud en groen, maar te financieren door herprioritering binnen het programma Economie;
- Het groen en het onderhoud van groen steeds meer onder druk komen te staan in een groeiende stad;
- In het Meerjaren Groenprogramma vele gewenste investeringen staan, waarvoor nog geen dekking is;
- Het onwenselijk is het budget van het Meerjaren Groenprogramma en het budget voor Wijkonderhoud & service aan andere zaken dan de met deze programma's beoogde doelen uit te geven;

Roept het college op:

- De kosten voor het opstellen van het plan van aanpak voor toiletten, zoveel mogelijk te dekken binnen het programma Economie, omdat toegankelijke toiletten bijdragen aan een aantrekkelijke gastvrije stad;
- Bij het herprioriteren binnen het programma Openbare Ruimte en Groen, de kosten voor het opstellen van het plan van aanpak voor toiletten, niet ten koste te laten gaan van tijd, aandacht en investeringen die anders naar groen zouden gaan, maar de herprioritering te laten landen binnen de werkzaamheden t.a.v. de niet-groene openbare ruimte;
- Tegelijk met het plan van aanpak ook een overzicht van de dekking van de gemaakte kosten te delen met de raad,

En gaat over tot de orde van de dag."

Deze motie is ondertekend door mijzelf.

Mevrouw **ZWINKELS** (CDA): Voorzitter! Ook het CDA heeft veel waardering voor dit initiatiefvoorstel. Het is alleen maar goed om het meer mogelijk te maken dat mensen mee kunnen doen in de samenleving. Ook de toegankelijkheid heeft veel aandacht gekregen. Er zijn nog een paar punten waar het CDA nog wel kritisch naar meekijkt. We zien nog steeds naar voren komen dat het vooral om drukke plekken gaat waar toiletvoorzieningen gerealiseerd zouden moeten worden, terwijl wij ook graag zien dat er juist gekeken wordt naar plekken waar niet standaardvoorzieningen zijn, bijvoorbeeld recreatieve routes. Ik heb eerder het Rondje Stadseiland genoemd. Haak daarom ook aan bij nieuwe ontwikkelingen, zodat je ook ontwikkelaars en ondernemers medeverantwoordelijk kunt maken. Ik heb hier ook een voorbeeld bij: winkelcentrum De Gaard. Zoals de meesten van jullie weten is dat op dit moment in verbouwing. Ik vroeg me eigenlijk af of daar een openbaar toilet is gerealiseerd. Dat is misschien meer een vraag aan de wethouder dan aan de initiatiefnemers.

Tot slot heb ik nog een punt over de financiële onderbouwing. Ook wij hebben daar meerdere malen naar gevraagd. Dat had wat ons betreft iets beter gekund door niet alleen te verwijzen naar de herprioritering. Voor ons is dat op dit moment geen reden om ertegen te zijn. Het hangt wel samen met de wijze van uitvoering. We hebben met elkaar gezien dat er verschillende wijzen zijn waarop je zo'n toilet kunt realiseren. Wij zijn er vooral voorstander van om voort te bouwen op de bestaande voorzieningen om onnodige investeringen te voorkomen.

De heer **IŞIK** (PvdA): Voorzitter! Ook vanuit de fractie van de Partij van de Arbeid onze dank aan de indieners van dit initiatiefvoorstel. Het is een behoefte in deze stad. Wij vinden het een goede zaak dat op deze manier iedereen mee kan doen in deze stad. Dat vinden wij belangrijk. Dan werk je samen aan een inclusieve samenleving. Daarom vindt mijn fractie het een goede zaak dat hier aandacht aan wordt besteed. In de commissie heeft mijn fractie een drietal punten aan de orde

gesteld. Het eerste is gebiedsgericht maatwerk. Daarmee willen we zeggen dat er niet overal willekeurige toiletten worden geïnstalleerd. We willen dat er daarom een goede inventarisatie plaatsvindt van de behoefte in de gebieden, zodat je op die manier maatwerk kunt organiseren. Het tweede punt dat wij aan de orde hebben gesteld is aansluiten bij de gebiedsontwikkeling of bij grondige herontwikkeling van de winkelcentra et cetera. Mijn collega van het CDA heeft het net genoemd. Het moet standaard in het pakket worden meegenomen. Ik hoop dat zowel het college als de indieners dit op een bepaalde een bepaalde manier vastleggen in het beleid. Het moet een standaardonderdeel worden van planontwikkeling. Het laatste punt is de financiële dekking van het voorstel. De indieners hebben in het voorstel aangegeven hoe ze de kosten van dit plan van aanpak gaan dekken. Daar kunnen we ons wel in vinden, maar dat betekent niet dat de realisatie van het plan, de uitvoering van het beleid, op dezelfde wijze gaat plaatsvinden zoals het nu in de voorstellen staat. Wij gaan dus akkoord met het voorstel hoe ze de kosten van het plan van aanpak willen financieren, maar de uitwerking moet op een andere manier gefinancierd worden. Ik zou het fijn vinden als ook de ondernemers in deze stad betrokken worden bij de verdere uitwerking en financiering van deze mogelijkheden.

De heer **GILISSEN** (VVD): Voorzitter! Als de nood het hoogst is, is de redding nabij. Dit voorstel gaat over hoge nood en in zekere zin is het initiatiefvoorstel een stukje redding. Ik wil vanaf deze plek, ook namens mijn fractie, de initiatiefnemers, de heer Van Schie, mevrouw Schilderman, de heer Te Hoonte, bedanken voor de manier waarop ze het initiatief hebben genomen en de wijze waarop ze dit stuk tot hier hebben gebracht. Ik hoop natuurlijk op een goede uitkomst.

De noodzaak van dit voorstel kan niet vaak genoeg benadrukt worden. Het gaat erom dat er voldoende voor iedereen toegankelijke toiletten in de stad komen. Dat is een behoorlijke uitdaging. In die zin is dit initiatiefvoorstel, de behandeling hiervan vandaag en de stemming straks, niet zozeer een eindpunt, maar vooral een start. Het begint met een plan van aanpak, maar we zullen inderdaad alle zeilen moeten bijzetten om een mooi resultaat in deze stad te realiseren. Dat zal de VVD met veel interesse gaan volgen. Het spreekt voor zich dat we dit voorstel zullen steunen. Nogmaals dank aan de initiatiefnemers en alle mensen die hen daarbij hebben ondersteund.

De heer **İŞİK** (PvdA): Ik heb een vraag aan de VVD. Hoe denkt de VVD erover om de uitvoeringskosten voor de realisatie van de openbare toiletten ook door de ondernemers te laten betalen?

De heer **GILISSEN** (VVD): Zelden kun je als overheid dingen alleen bewerkstelligen, dus we zullen het samen met de stad doen. Ik zie ook voldoende aanknopingspunten in het initiatiefvoorstel. We willen feitelijk ook een beroep doen om bij nieuwe ontwikkelingen iedereen aan boord te halen, zowel ontwikkelaars van nieuwe winkelcentra, maar ook van nieuwe stukken van de stad. Er ligt dus een gezamenlijke verantwoordelijkheid. Als dit initiatiefvoorstel wordt aangenomen, denk ik dat het een goede stok achter de deur is om het gesprek te gaan voeren en mensen te wijzen op hun gezamenlijke verantwoordelijkheid dat iedereen op z'n gemak in Utrecht naar het toilet kan.

De heer **DIEPEVEEN** (wethouder): Voorzitter! Nogmaals vanuit het college woorden van waardering in de richting van de initiatiefnemers. Ik herhaal deze graag. Ik kijk ook naar een van de geestelijk vaders van dit initiatief, de heer Van Schie. Hij is vandaag in onze raadszaal aanwezig. De heer Gilissen benoemde het mooi: het is geen eindpunt, maar een startpunt. Het is mooi om dit met elkaar te beleven op ons gemak in het stadhuis met z'n genderneutrale toiletten.

Iedereen mag meedoen in onze samenleving, zei mevrouw Schilderman zojuist. Ik denk dat wat mevrouw Schers daar net over zei, over genderbewustzijn en gendergelijkheid, inhoudelijk heel goed past in die lijn. Mevrouw Schers daagt uit. Ik denk dat het altijd goed is dat zij dat doet. Ik zeg er wel meteen het volgende bij. In de commissie heb ik ook gezegd dat de plaskruizen niet zozeer gericht zijn op het faciliteren van sommige mannen, maar dat ze zijn geboren vanuit het idee om extra maatregelen te nemen tegen overlast van sommige mannen. Maar ze heeft er natuurlijk helemaal gelijk in dat het juist niet past in de lijn van dit initiatiefvoorstel. In de commissie hebben we ook gedeeld dat we ons de luxe niet kunnen veroorloven van al die dingen die maar één functie hebben of op maar één ding gericht zijn, bijvoorbeeld op het uitgaanspubliek, en die overdag geen functie vervullen, want we moeten komen tot een grotere dichtheid van voor iedereen toegankelijke toiletten. Ik zeg haar graag toe dat ik ga kijken wat een gender needs assessment in dit opzicht kan opleveren en dat we dat zullen meenemen in het plan van aanpak. We zullen ook kijken hoe we daarmee in onze

ambtelijke organisatie het verdere bewustzijn en het aanzetten tot alle acties uit het plan van aanpak kunnen ondersteunen.

Mevrouw Sasbrink heeft gevraagd naar de dekking. De initiatiefnemers hadden ons een aantal dekkingsbronnen aangereikt. We hebben er in het college goed naar gekeken. We hebben ook gekeken waar er ruimte was. We zijn uitgekomen op deze verdeling. De helft van 75.000 komt vanuit Stadsbedrijven Wijkonderhoud en Service en de andere helft komt vanuit de vrije beleidsruimte Meerjaren Groenprogramma. Ik voel er niet voor om daar opnieuw aan te rommelen. We hebben het geld nu en we moeten echt aan de gang, met de gedachte dat we niet hoeven te wachten op het plan van aanpak om nu al stappen te zetten. Laten we vooral proberen de komende tijd of we de besteding aan het echte groen zo veel mogelijk kunnen ontzien. Dat wil ik wel graag toezeggen.

De heer **EL ABASSI** (DENK): Voorzitter! Ik hoor de wethouder zeggen dat hij rekening wil houden met gender needs. Dat lees ik ook terug in de memo van 22 april. Hoe moet ik dat zien? Hoe wordt daarin voorzien? Wordt daarbij ook rekening gehouden met bijvoorbeeld mensen die liever wel gescheiden naar het toilet gaan?

De heer **DIEPEVEEN** (wethouder): Een gender needs assessment is voor mij ook een nieuw begrip en een nieuwe methode. Ik heb er nog geen studie van gemaakt, maar ik kan mij voorstellen dat dit soort aspecten daar ook aan de orde komen. Daar gaan we naar kijken, mijnheer El Abassi.

Nogmaals, we gaan niet rommelen aan de dekking, maar we gaan wel het groen zo veel mogelijk ontzien. We zullen achteraf ook verantwoording afleggen.

Mevrouw **SASBRINK** (PvdD): Op zich ben ik blij dat de wethouder aangeeft het groen zo veel mogelijk te ontzien. De initiatiefnemers noemen ook twee andere programma's in het voorstel: Economie en Stedelijke Ontwikkeling. Gaat dat überhaupt nog aangesproken worden, of niet?

De heer **DIEPEVEEN** (wethouder): Wel in de zin dat er breed gekeken gaat worden. Daar vragen de initiatiefnemers ook om. We gaan ondernemers en de horeca aanspreken. We hebben onlangs met EZ en CMU gesproken. Ook ik was daarbij. Dat haakt ook wel weer aan bij winkelcentrum De Gaard. Dus, personele inzet: ja. Maar geld: nee. Ik heb net al gezegd dat we niet meer gaan morrelen aan deze geldverdeling. We willen aan de slag en we hebben het geld nu.

Op de vraag over winkelcentrum De Gaard moet ik het antwoord schuldig blijven. Ik weet eerlijk gezegd niet precies hoe dat zit. Ik noemde net CMU. Ik weet wel dat we met ondernemers in gesprek gaan en zijn over hun mogelijkheden.

Mevrouw **ZWINKELS** (CDA): Dan ben ik toch even benieuwd. Stel dat het toilet er niet is, welke mogelijkheden ziet de wethouder dan om in te grijpen en is hij ook bereid om die mogelijkheden te benutten?

De heer **DIEPEVEEN** (wethouder): Volgens mij hebben de initiatiefnemers, die straks ook nog aan het woord komen, in hun initiatief aangegeven dat het gaat om drukke plekken. Winkelcentra horen daar ook zeker bij. Ik hoop niet dat winkelcentrum De Gaard een witte vlek wordt of is. We gaan er natuurlijk naar kijken. De eerste lijn is opbouw. We bekijken eerst wat de samenleving zelf kan doen, met name de ondernemers daar.

De heer **IŞIK** (PvdA): Ik had in mijn inbreng een heel duidelijke vraag aan het college voorgelegd. Ik zou daar graag antwoord op hebben. Ik herhaal mijn vraag: is het college bereid om bij elke gebiedsontwikkeling hier standaard een voorziening voor te treffen?

De heer **DIEPEVEEN** (wethouder): Ik wil niet te veel het commissiedebat herhalen. Volgens mij heb ik dat in de commissie al aangegeven.

De heer **TE HOONTE** (VVD): Voorzitter! Vanochtend was ik even in Leidsche Rijn-centrum om te kijken hoe het daar geregeld was met de nieuwe openbare toiletten. Tot mijn verbazing waren ze daar om acht uur 's ochtends nog dicht. Blijkbaar hebben we daar nu toiletten die open zijn als de winkels open zijn, maar volgens mij moeten mensen ook weleens plassen als ze naar de bibliotheek gaan of als ze bijvoorbeeld op weg zijn van Vleuten-De Meern naar het stadhuis. Er is dus nog een weg te gaan. Daar is dit voorstel ook voor bedoeld. Ik ben blij met alle positieve reacties die we hier hebben

gekregen. De vragen van GroenLinks pakt mijn collega mevrouw Schilderman zo op.

Ik zal even reageren op de financiële kant. Wij hebben niet specifiek gevraagd om het te financieren uit Openbare ruimte en Groen, maar onderdeel van het groenstructuurprogramma is volgens mij ook dat je op een goede wijze gebruik kunt maken van het groen. Daar past voor veel mensen ook bij dat ze naar het toilet kunnen als ze naar het park gaan en dat dan dus niet doen in de bosjes. Dat is volgens mij ook niet voor alle planten even goed. Dan kunnen ze het netjes op het toilet doen. Wat ons betreft past de dekking die er nu is erin. Ik zou wel de term "werk met werk" willen aanhalen, waar ook om gevraagd is, en het zo veel mogelijk willen oppakken bij ontwikkelingen die we doen. Dat is de hele inzet van de prioritering die we nu hebben aangebracht. We willen ervoor zorgen dat we de dingen die geen geld kosten zo snel mogelijk doen, ook met de middelen die nu al vrij worden gemaakt, en dat we een beter zicht krijgen wat we moeten doen met de investeringen die komen. Wat ons betreft is het voorstel goed zoals het er nu ligt, maar ik deel ook de strekking dat we het geld dat bedoeld is om bomen in parken te zetten niet gebruiken om toiletten neer te zetten. Dat moet met elkaar in lijn blijven. Ik denk dat dat voldoende is voor de financiën en de gebiedsgerichte aanpak.

Mevrouw **SCHILDERMAN** (D66): Voorzitter! Ik zou nog op de bijdrage van mevrouw Schers ingaan. Van harte gefeliciteerd met uw maidenspeech. U geeft daarin aan wat ook wij belangrijk vinden: niet alleen toiletten voor als je 's nachts uit de kroeg terugkomt, man bent en bij een plaskruis gaat staan, maar een toilet waar iedereen gebruik van kan maken. Ik denk dat de wethouder een mooie omarming deed door in ieder geval te kijken hoe dit in het gemeentelijke beleid meer meegenomen kan worden. Ik wil hem nog de tip geven dat Atria zich hiermee bezighoudt en emancipatie-effectrapportages maakt. Wellicht zijn andere mensen hier veel meer mee bekend. Wellicht is dat een plek om naar mogelijkheden te zoeken om hier iets mee te doen. Wij ondersteunen de gedachte helemaal dat het een toilet moet zijn voor iedereen waar mensen van alle geslachten zich prettig in voelen en dat toegankelijk is voor iedereen.

Er was een vraag vanuit het CDA. Daar heb ik toevallig een antwoord op en niet omdat ik het van tevoren wist, maar omdat er iets heel moois bestaat: de app HogeNood. Daarin kun je zien waar er openbare toiletten zijn. Als je daarin inzoomt op De Gaard staat er een mooi groen pijltje met een toilet erbij. Daarmee hoop ik dat het goed gaat. Het is natuurlijk heel belangrijk om te blijven kijken wanneer het allemaal gerealiseerd wordt. Aan alle bedrijven die eventueel meeluisteren, wil ik zeggen: meld uw bedrijf aan in deze app.

Tot slot wil ik ingaan op wat de heer Isij aangaf. De heer Te Hoonte gaf het ook aan. Het is echt belangrijk dat we in ieder gebied kijken wat daar nodig is. Het lijkt ons logisch om eerst te kijken naar de plekken waar het heel druk is. Dat hebben we in deze coalitieperiode natuurlijk gedaan met het realiseren van extra toiletten in drukke parken. Dat is een goede plek om te starten. Daarna kijken we veel meer verder naar alle plekken waar mensen komen om zo veel mogelijk tot een netwerk te komen, zodat je op genoeg plekken naar het toilet kunt.

Mevrouw **SASBRINK** (PvdD): Voorzitter! Het is fijn dat de wethouder heeft gezegd het groen zo veel mogelijk te ontzien. Ik dank ook de initiatiefnemers voor de bevestiging daarvan. De Partij voor de Dieren vindt het wel teleurstellend dat het programma en de wethouder Economie niet de verantwoordelijkheid nemen om bij te dragen aan het opstellen van dit plan. Dat had ons meer dan logisch geleken. We willen de motie daarom wel in stemming brengen. Woorden als "zo veel mogelijk bij het programma Economie" geven ruimte om kosten te spreiden en daarin de vrijheid te nemen. Tegelijkertijd willen we dan wel het signaal geven dat wij de financiering vanuit meerdere programma's voor de hand liggend vinden en aangeven dat de motie op die manier geïnterpreteerd mag worden.

De **VOORZITTER**: Ik constateer dat geen van de andere leden behoefte heeft aan een tweede termijn. We moeten gaan stemmen, maar we schorsen tien minuten, want er moeten nog vier mensen van een werkend pasje worden voorzien.

De voorzitter schorst daarop de vergadering.

(Tijdens de schorsing wordt een proefstemming gehouden.)

Na heropening van de vergadering spreekt de **VOORZITTER** als volgt:

Dames en heren! Zoals u hebt gemerkt, verloopt het digitaal stemmen nog niet helemaal goed. Voor de avondvergadering proberen wij alles geregeld te hebben; tot die tijd zullen wij stemmen zoals wij dat al eeuwenlang doen.

Aan de orde is de stemming over het initiatiefvoorstel.

Mevrouw **SASBRINK** (PvdD): Voorzitter! Ik wil een stemverklaring afleggen omdat het me heel erg stoort dat er over de financiering door maar één wethouder en vanuit één programma gereageerd wordt. Dat zou bijna een reden zijn om het hier niet mee eens te zijn, maar omdat we wel het belang hiervan inzien voor zoveel groepen die hier behoefte aan hebben, zullen we toch instemmen met het initiatiefvoorstel.

De heer **WIEGANT** (SP): Voorzitter! Nog dank aan de initiatiefnemers voor het mooie voorstel. Het is zeer sympathiek. Het lijkt me een belangrijke functie voor de stad. Ik ben het eens met de Partij voor de Dieren wat betreft de financiering. Wat mij betreft had die beter vanuit Economie kunnen komen, maar ik heb nu liever geen vertraging en het gaat niet om een gigantisch bedrag voor alleen het plan van aanpak. We zullen dus wel voor stemmen.

De heer **HOMAN** (Student & Starter): Voorzitter! Student & Starter vindt het belangrijk dat Utrecht een toegankelijke stad is voor iedereen, zeker nu Utrecht groeit en verdicht. Meer openbare en zichtbare toiletten dragen bij aan een toegankelijk Utrecht, niet alleen voor de dagjesmensen en de nachtmensen, maar juist ook voor mindervalide personen. Heel veel dank dus aan de initiatiefnemers voor dit mooie voorstel. We zullen het steunen en kijken uit naar het plan van aanpak.

De heer **WIJMEGA** (ChristenUnie): Voorzitter! Dank aan de initiatiefnemers voor de wijzigingen die na de commissievergadering aangebracht zijn, met name de prioritering van de onderdelen is verbeterd. Dat was een belangrijk punt voor ons. Met die wijziging, en ook met het voorstel, kunnen we instemmen.

De heer **VAN DEÚN** (PVV): Voorzitter! Een fantastisch plan. Daar hoeven we geen enkel woord meer aan toe te voegen. We zullen natuurlijk voorstemmen. Wat de financiën betreft: we moeten gewoon aan de slag gaan, zoals de wethouder zei.

Het initiatiefvoorstel wordt hierna bij handopsteken met algemene stemmen aangenomen.

Aan de orde is de stemming over motie 48 (Plan Openbare toiletten niet uit het groenbudget).

Mevrouw **PODT** (D66): Voorzitter! We hebben natuurlijk van de wethouder gehoord dat hij het groenbudget zo veel mogelijk gaat ontzien. Wat ons betreft is dat een voldoende toezegging, dus wij zullen niet meegaan met deze motie.

De heer **GILISSEN** (VVD): Voorzitter! Op je gemak naar de wc kunnen gaan draagt ook bij aan de verblijfskwaliteit van de openbare ruimte, dus die dekking is uitstekend. We zullen tegen de motie stemmen.

De heer **IŞIK** (PvdA): Voorzitter! Ook wij zullen tegen de motie stemmen. We kunnen ons vinden in de reactie van de wethouder.

Motie 48 wordt daarop bij handopsteken verworpen, waarbij de voorzitter constateert dat de leden van de fractie van de Partij voor de Dieren ervoor stemmen.

De **VOORZITTER**: Dames en heren! Ik feliciteer de initiatiefnemers met het aannemen van hun voorstel.

(Applaus.)

2. Voorstel Rekenkameronderzoek: "Werken aan perspectief. Een onderzoek naar de dienstverlening aan uitkeringsgerechtigden met een afstand tot de arbeidsmarkt in de gemeente Utrecht".

De **VOORZITTER**: We behandelen het Rekenkameronderzoek "Werken aan perspectief", een onderzoek naar de dienstverlening aan uitkeringsgerechtigden met een afstand tot de arbeidsmarkt in de gemeente Utrecht. De voorzitter van de Rekenkamer komt nu naast mij zitten. Hij geeft een korte inleiding.

De heer **VAN DEN BERG** (voorzitter Rekenkamer): Voorzitter! Wij hebben een goede en uitgebreide bespreking in de commissie achter de rug. We hebben daar twee keer anderhalf uur mogen spreken. Daar kijken wij met veel genoegen en waardering op terug. Een en ander is nog voorafgegaan door de gebruikelijke raadsinformatiebijeenkomst. Ik heb op dit moment geen verdere inhoudelijke opmerkingen van mijn kant.

De heer **VAN WAVEREN** (CDA): Voorzitter! Er zitten bijna 10.000 mensen in de bijstand. 1 op de 20 gezinnen in Utrecht is ervan afhankelijk. We geven ongeveer een zevende van onze begroting, 200 miljoen, uit aan bijstandsuitkeringen en aan investeringen om mensen uit de bijstand te krijgen. De afgelopen jaren hebben we ons al vaker in deze raad afgevraagd of we wel de juiste instrumenten inzetten als gemeente, maar dat bleef telkens prikken op individuele maatregelen. Discussies over opname van een tegenprestatie in de verordening, over de social-impact-leugens en over de zin en onzin van het Lokaal Economisch Fonds hoeven we nu niet te herhalen. We hebben een revolverend fonds, maar het college vertikt het om transparantie te bieden door het daadwerkelijk te revolveren. Maar ook over verbetering van instrumenten die wel lijken te werken, zoals het besluit bijstand zelfstandigen, leiden al bijna twee jaar niet tot een duidelijk antwoord van het college. Het college belooft een fonds voor de mismatch op de arbeidsmarkt. Geen idee of het gaat helpen, maar we zijn onderweg met het college en we horen ook niets van het college over hoe het gaat werken. Het geld blijft op de plank liggen. Zonde.

Kortom, alle reden om de Rekenkamer hier eens naar te laten kijken. Ik ben blij dat ze dat ook gedaan hebben. Over de grondigheid en de methodiek heb ik in de commissie al complimenten gemaakt, maar ik herhaal die hier graag nog een keer. Wat het CDA betreft biedt het rapport goede handvatten om het re-integratiebeleid grondig op de schop te nemen. Helaas zagen we het college en verschillende fracties wat terugkrabbelen tijdens de commissie. Daarom wil ik hier in de raad graag nog op twee onderdelen nader ingaan. Het eerste punt is de positie van de huidige arrangementen waarin mensen ingedeeld worden. Het Rekenkamerrapport heeft me ervan overtuigd dat we daarmee moeten stoppen. Het zorgt voor een onnodige inperking van de beschikbare instrumenten, het voorkomt maatwerk en doet geen recht aan veranderende persoonlijke omstandigheden van mensen. Wat het CDA betreft is onderzoek naar de arrangementen, zoals de Rekenkamer voorstelt, eigenlijk niet meer nodig, maar gaan we snel bouwen aan iets nieuws. Daarvoor heb ik de volgende motie.

"Motie 49

Naar een effectieve indeling voor re-integratie op de arbeidsmarkt

De gemeenteraad van Utrecht, bijeen op 9 mei, ter bespreking van het Rekenkameronderzoek 'werken aan perspectief',

Constaterende dat:

- De Rekenkamer adviseert te bezien of de huidige arrangementsindeling voldoende aansluit bij de huidige kenmerken van het bestand en (...) de juiste onderbouwing geeft bij de keuze van de in te zetten instrumenten;
- De Rekenkamer schetst dat persoonlijke omstandigheden en wensen van uitkeringsgerechtigden gedurende de tijd (sterk kunnen) fluctueren;
- De Rekenkamer schetst dat voor een groot deel van de doelgroep onvoldoende in beeld is in hoeverre taal en opleidingsniveau op orde zijn en dat in veel gevallen de gezondheid een belangrijke rol speelt;

Overwegende dat:

- De huidige arrangementen op dit moment niet bijdragen aan een effectieve uitvoering van het re-integratiebeleid;

Verzoekt het college:

- Zo spoedig mogelijk het werken met de huidige arrangementen (1-4) te beëindigen,
- In de 'actieagenda Werkbeweging' te komen tot een nieuwe aanpak, waarbij taalvaardigheden en (start)kwalificaties centraal staan als randvoorwaarden om in de samenleving en op de arbeidsmarkt mee te doen,

En gaat over tot de orde van de dag."

Deze motie is ondertekend door mevrouw Rajkowski en mijzelf.

Mijn tweede punt grijpt terug op de discussies over individuele instrumenten waar ik het zojuist al over had. Juist daar zou meer inzicht helpen. Mevrouw Podt zal zo een oproep doen om opleidingen nadrukkelijker in het aanbod naar voren te brengen. Ik denk dat dat terecht is, maar tegelijkertijd is het meer een greep uit het mandje, zonder dat we het hele mandje goed te zien krijgen. Tot 2013 gebeurde dat wel. Toen kregen we jaarlijks een keurig overzicht van de belangrijkste instrumenten en de effectiviteit daarvan. Ik denk dat zo'n overzicht ons de komende jaren kan helpen in discussies, vooral over het soort instrumenten, taal, opleiding activering et cetera en de wijze waarop die voor verschillende doelgroepen werken. Daarom heb ik de volgende motie.

"Motie 50

Naar een effectieve indeling voor re-integratie op de arbeidsmarkt

De gemeenteraad van Utrecht, bijeen op 9 mei, ter bespreking van het Rekenkameronderzoek 'werken aan perspectief',

Constaterende dat:

- De gemeenteraad tot 2014 jaarlijks geïnformeerd werd over de effectiviteit van de verschillende trajecten in de re-integratie,
- Er tientallen instrumenten gehanteerd worden om mensen uit een uitkering aan het werk te helpen;

Overwegende dat:

- Het college de afgelopen jaren heeft laten zien moeilijk te kunnen rapporteren over de
- effectiviteit en de keuze in het aanbod van instrumenten;

Verzoekt het college:

- Jaarlijks, bijvoorbeeld bij de jaarstukken, een overzicht aan de raad te sturen met daarin opgenomen in ieder geval de beschikbare instrumenten voor re-integratie, de wijze waarop ze in samenhang met andere instrumenten worden ingezet, de uitstroom, kosten en tevredenheid van deelnemers,

En gaat over tot de orde van de dag."

De motie is ondertekend door mijzelf.

Mevrouw **OOSTERS** (Student & Starter): Ik vroeg me naar aanleiding van deze motie toch af of zo'n overzicht van de instrumenten en de doelgroepen die eraan worden gehangen niet juist tekortdoet aan het maatwerk dat geboden moet worden, het persoonlijke werk waar het college, en volgens mij ook de heer Van Waveren, op uit zijn.

De heer **VAN WAVEREN** (CDA): Juist als we zien wat veel gebruikt wordt en wat werkt, denk ik dat we kunnen zeggen waar meer op ingezet moet worden, wat breder of dieper uitgewerkt moet worden en welk aanbod vergroot moet worden. Als we bijvoorbeeld zien dat er veel vraag is naar bepaalde opleidingen, is dat blijkbaar iets wat breder leeft en dan moeten we dat aanbod misschien versterken. In die zin heeft het een nuttige signalerende werking. We kunnen dan ook kijken of een aantal instrumenten waar we nu discussie over hebben in het aanbod moeten blijven zitten of dat dat onderdeel van het aanbod misschien niet past. Naar mijn indruk wordt het nu te vaak toegepast zonder dat we weten of het überhaupt werkt.

Mevrouw **KLEINRENSINK** (GroenLinks): Ik begrijp de oproep van het CDA wel om goed te weten hoe je beleid inzet en waar het voor nodig is, maar ik ben een beetje zoekend. Een instrument kan bijvoorbeeld wel helpen voor iets waar we het niet op meten. Het kan dan uiteindelijk wel veel effect op een persoon hebben. Als je al die indicatoren zou willen meenemen, wordt het wel heel groot en ingewikkeld om het goed te onderzoeken. Hoe kijkt het CDA daartegenaan?

De heer **VAN WAVEREN** (CDA): Ik denk dat de rapportage die we in 2014, over 2013, voor het laatst kregen daar wel een mooi inzicht in gaf. Voor welke doelgroepen werken welke instrumenten? Jongeren naar opleidingen toe leiden is een kansrijk scenario en naar werk toe leiden is een stuk ingewikkelder bijvoorbeeld. Een belangrijke les is dan om jongeren naar een opleiding toe te leiden in plaats van naar werk. Dat kun je zien in zo'n rapportage. Ik denk dus dat het veel inzicht biedt. Het zal nooit alle antwoorden geven, maar het geeft ook de kans om bijvoorbeeld te zeggen: we zien 80-

90% goed gaan en we willen op sommige dingen inzoomen. Ik heb met mevrouw Kleinrensink een tijdje geleden nog vragen gesteld over de bijstand zelfstandigen. Er komt van het college keer op keer maar geen antwoord hoe we dat kunnen verbeteren, terwijl we in de cijfers wel zien dat het een goed werkend en nuttig instrument is en kan zijn dat meer en effectiever ingezet kan worden. Juist dat soort dingen haal je uit die informatie, zonder dat we daar telkens als raad naar moeten vragen.

Mevrouw **PODT** (D66): Ik deel wel een beetje de zorg van mevrouw Kleinrensink. Het zit volgens mij in het volgende. De motie roept op om jaarlijks een overzicht naar de raad te sturen. Het zijn echt veel instrumenten. Dat is natuurlijk geen reden om daar niet meer naar te kijken. Ik wil de heer Van Waveren meegeven dat het verstandig zou zijn, denk ik, om ook daar wat meer maatwerk toe te passen. Wellicht kunnen we sommige dingen tweejaarlijks doen. Wellicht kunnen we sommige dingen wat meer in de diepte analyseren. Ik ben inderdaad bang dat we, als we jaarlijks alles gaan doen, zo'n diepe analyse krijgen waar we eigenlijk niet zo heel erg veel mee opschieten.

De heer **VAN WAVEREN** (CDA): Dat is een oproep. Laat mevrouw Podt dan zeggen hoe zij die rapportage wil zien. Dan kunnen we in tweede termijn kijken of we daaruit kunnen komen. Ik hoor in haar bijdrage dan wel hoe zij daarnaar kijkt. Ik denk wel dat de vraag wat nou werkt belangrijk is. Ik roep de collega's op om daarop niet te duiken. Anders roept een aantal fracties het verwijt over zich af dat ze wel experimenten willen doen onder de titel "weten wat werkt", maar eigenlijk niet willen weten wat werkt, omdat ze geen beeld willen hebben van wat het college allemaal doet. Ik denk dat we op een of andere manier hier meer inzicht in moeten krijgen. Bijna alle fracties hebben de afgelopen jaren op onderdelen van dit beleid vragen gesteld en gezegd dat ze er geen zicht op krijgen, dat ze geen informatie krijgen over hoe het werkt, wat erop ingezet wordt en of het uiteindelijk die 10.000 mensen in de bijstand helpt. Daar doen we het namelijk voor. Daar moeten we meer zicht op krijgen. Anders hadden we dat hele Rekenkamerrapport met al die verstandige aanbevelingen niet nodig gehad.

Mevrouw **KLEINRENSINK** (GroenLinks): Ik ben nog steeds een beetje zoekend. In mijn commissiebijdrage had ik het erover dat we naar andere indicatoren moeten kijken in ons bijstandsbeleid. We moeten niet alleen kijken of iemand nou aan het werk is gekomen, maar ook hoe iemand zich voelt en of het beter gaat met iemand. Er zijn veel andere indicatoren nodig. Ik kan me voorstellen dat dat bij instrumenten ook het geval is. Het voelt een beetje ingewikkeld om nu in te stemmen met al die instrumenten en al die indicatoren die we eerder hebben gebruikt, maar blijkbaar ook hebben afgeschaft als monitor, terwijl we überhaupt nog moeten kijken welke indicatoren we überhaupt willen gebruiken om ons beleid te evalueren. Hoe kijkt het CDA daartegenaan?

De heer **VAN WAVEREN** (CDA): Een van de dingen die in de motie staat is de tevredenheid van de mensen die er gebruik van maken. Dat is volgens mij heel belangrijk. De werktraining, om maar eens een ander voorbeeld te noemen waar we het vaak over gehad hebben, leidt niet bepaald tot groot gejuich leidt bij de mensen die ermee te maken hebben, terwijl er wel een doel achter zit dat door de raad breed gedeeld werd: dat mensen geholpen worden om geschikt te zijn voor de arbeidsmarkt. Dat zou een heel relevant iets kunnen zijn vanuit zo'n monitor. Er is een instrument dat een doel dient dat we allemaal hebben, maar dat blijkbaar op zo'n manier doet dat iedereen er chagrijnig van wordt. Dan kan de raad zeggen: hier zit een onduidelijkheid in het systeem; daar kunnen we op inzoomen. Dan kom ik op het punt van mevrouw Podt. Laten we daar met elkaar verder over praten en de diepte in gaan. Bij de instrumenten waar we zien dat de uitstroom goed is, dat het kostenefficiënt is en dat mensen er tevreden over zijn, hoeven we er minder diep in te duiken.

Mevrouw **PODT** (D66): Is het dan uiteindelijk niet zo dat deze motie een klein beetje te vroeg komt? De komende tijd gaan we kijken naar alle dingen uit de werkbeweging. Ongetwijfeld zal ook daar weer worden gekeken naar waar we precies naar gaan kijken en wat we precies willen dat er gebeurt. Ik wil dan best met mijnheer Van Waveren en andere mensen in deze raad een gesprek voeren over hoe we dat nou willen meten en hoe we daarover geïnformeerd willen worden, maar ik vraag me af of het niet te vroeg is om dat op dit moment te doen.

Mevrouw **KLEINRENSINK** (GroenLinks): Ik kan me eigenlijk aansluiten bij D66. Ik had dezelfde gedachte. Volgens mij moeten we eerst nadenken hoe we breder willen kijken hoe we dit evalueren. Daarin kunnen die instrumenten zeker een rol in krijgen. Ik denk dat we daar als raad eerst nog even

verder over moeten nadenken wat we überhaupt mee willen nemen in die indicatoren. Wat mij betreft kunnen we dan ook gelijk praten over hoe we de instrumenten daarin meenemen. Ik deel de oproep van mevrouw Podt dus.

De heer **VAN WAVEREN** (CDA): Dit is wat ik in mijn bijdrage "het terugkrabbelen van een aantal fracties" noemde. We hebben een heel degelijk Rekenkamerrapport met stevige aanbevelingen.

Mevrouw **PODT** (D66): Nee, dat is niet wat wij doen. Wij stellen voor om het op een gedegen manier te doen. Ik wil me distantiëren van het woord "terugkrabbelen". Daar heeft dit niets mee te maken.

De heer **VAN WAVEREN** (CDA): Mag ik het rapport even lenen van de voorzitter van de Rekenkamer? Dit is een behoorlijk gedegen stuk. Volgens mij kunnen we daar behoorlijke conclusies aan verbinden. We hebben in de commissie de discussie gevoerd over wat voor antwoord we van het college verwachten. Dat werd een soort combinatie van wat het college van plan was en dan met een strik eromheen. Die discussie laat ik hier maar even achterwege. Er staan heel stevige aanbevelingen in over wat werkt en hoe het instrumentarium nu niet werkt. Ik denk dat we als raad nu zo ver moeten zijn, zeker na de discussies die we in de raad de afgelopen jaren hebben gehad over de instrumenten. Als dit geen onderwerp van discussie was geweest de afgelopen jaren, had ik het nu niet opgebracht. Omdat we zeker zeven, acht keer stevige discussies hebben gehad of ze werken of juist averechts werken, of ze zijn wat we willen, is er juist alle reden om er nu bovenop te zitten als raad. Dat moeten we niet laten lopen. Als de andere fracties dat laten lopen zullen we het op onze eigen manier doen, zoals u van ons gewend bent. We zullen erover doorvragen en er achteraan zitten. Het lijkt me nuttig voor de hele raad om dat goed gepresenteerd te krijgen van het college.

Mevrouw **PODT** (D66): Volgens mij hoor ik helemaal niemand hier zeggen dat we het niet willen. Ik hoor mevrouw Kleinrensink en mezelf zeggen dat we dit graag op een goede manier willen doen. Volgens mij komen we langzaam tot de conclusie dat het goede moment daarvoor zal zijn wanneer we van de wethouder een mooi stuk krijgen waarin dingen staan waarvan we zeggen dat we het op die manier willen doen. Dan kunnen we ook wat meer zeggen over de manier waarop we het gaan meten.

De heer **VAN WAVEREN** (CDA): Het antwoord op de vraag of mensen het willen krijgen we zo bij de stemming. Ik denk dat we nu zo ver zijn dat we dit kunnen doen en we het niet terug naar het college hoeven te schuiven. We kunnen als raad zeggen wat we willen. Het staat natuurlijk elke fractie vrij om zijn plek te kiezen in het spectrum tussen "we laten het aan het college over" en "we weten zelf wat we vinden".

De heer **VAN DER ZWETH** (PvdA): De PvdA is het eens met het CDA dat het nuttig is om die inzichten te krijgen. Volgens mij mogen we daar best praktisch mee omgaan, dus ik ben benieuwd hoe de wethouder daarop reageert. Ik vind wel dat de heer Van Waveren vrij selectief het rapport van de Rekenkamer leest. De Rekenkamer zegt bijvoorbeeld dat ze niet goed in kunnen schatten of de arrangementen op de huidige manier werken en we daar verder naar moeten kijken. Daar gaat de heer Van Waveren rigoureus doorheen. Van hem mogen de arrangementen eruit. Als het argument geldt voor de instrumenten nu, dan geldt het ook voor de arrangementen. Hij meet nu met een dubbele maat.

De heer **VAN WAVEREN** (CDA): De heer Van der Zweth grijpt terug op de eerste motie. Ik zei dat de Rekenkamer de aanbevelingen nog voorzichtig formuleert na al het onderzoek en alle kennis die de Rekenkamer in het rapport heeft gezet. Die mogen best een stapje steviger. Dat geldt voor verschillende onderdelen. Ik zit er consequent in. Ik vind het een heel degelijk en solide rapport waar ik goede conclusies uit kan trekken. Wat mij betreft gaan die wat verder dan de Rekenkamer doet. Na al het onderzoek dat de Rekenkamer heeft gedaan, snap ik de voorzichtigheid over de arrangementen misschien, maar die is voor mij niet nodig. De antwoorden staan er wel in. Hetzelfde geldt voor de instrumenten, als die voor zoveel mensen niet goed werken, bijvoorbeeld met betrekking tot taal. Dat is een heel belangrijk onderwerp. We hebben niet eens goed in beeld voor hoeveel mensen van al die 10.000 mensen die in de bijstand zitten de taal een probleem is. Dan kunnen we daar dus best een stap verder gaan. We willen nu goed boven tafel hoe dat zit.

De heer **VAN DER ZWETH** (PvdA): Dan leest de heer Van Waveren het Rekenkamerrapport toch wel anders dan hoe de PvdA dat doet. De Rekenkamer geeft heel duidelijk aan dat ze nu niet kan zeggen of het aan de arrangementen ligt of aan de economische situatie en dat daar meer onderzoek voor nodig is. In de commissie viel de Rekenkamer me volgens mij ook bij dat dat de juiste lezing is. Het CDA kiest dan nu wel heel selectief de woorden van de Rekenkamer om de tweede motie te verdedigen, waar het er bij de eerste motie gewoon overheen walst. Dat is selectief shoppen, zou ik zeggen.

De heer **VAN WAVEREN** (CDA): Nee, het is juist consequent. Het Rekenkamerrapport kun je als geheel goed lezen. De vraag is: welke conclusies zet je erop? Op twee punten wijk ik misschien af van de conclusies van de Rekenkamer. Een daarvan hebben ze niet zo scherp opgenomen als conclusie in het rapport. Bij het andere gaan ze een stap minder ver dan ik gerechtvaardigd vind op basis van het rapport. Ik kijk naar de aanbevelingen van de Rekenkamer. Dat moeten we volgens mij nu doen. Het rapport is wat het is. Dat gaan we nu niet wijzigen met elkaar. We kijken naar de voorstellen die eruit voortvloeien. En ja, daar maak ik mijn eigen gedachten uit op. Daar ben ik ook voor aangenomen in deze raad. Ik doe dat op deze twee punten dus anders dan de Rekenkamer in zijn aanbevelingen formuleert.

Mevrouw **KLEINRENSINK** (GroenLinks): Voorzitter! We staan hier vandaag om een uitgebreid rapport van de Rekenkamer te bespreken. Ik wil hen nogmaals bedanken omdat ze heel veel inzichtelijk hebben gemaakt op ons re-integratiebeleid en vooral ook voor al die telefonische interviews die ze hebben gemaakt met de bijstandsgerechtigden om een beeld te krijgen. Ik denk dat dat niet alleen nu heel handig is, maar ook straks bij de actieagenda en ook om op latere momenten terug te lezen en op terug te grijpen. Daar ben ik blij mee en daar wil ik hen graag voor bedanken.

In de commissie heb ik op twee punten heel uitgebreid gezeten. Het eerste was de angst om uit de bijstand te komen. Het tweede was hoe je als gemeente kennis hebt van je bijstandsbestand en het maatwerk dat je daarin kunt leveren. Ik begin met de angst om uit de bijstand te komen. Daar is het heel uitgebreid over gegaan in de commissie. Het is een duidelijke situatie. Hoe klein het inkomen ook is, dat is vaak voor mensen nog altijd prettiger dan de risico's, de onduidelijkheid en de angst dat er dingen als toeslagen kunnen wegvallen. Dat maakt het soms heel ingewikkeld voor mensen om aan het werk te gaan. Daarom hebben we nagedacht hoe we daar wat aan kunnen doen. Ik ben daarom ook blij met de toezeggingen die de wethouder al heeft gedaan in de commissie om te kijken naar een soort terugkeergarantie in de bijstand, dat iemand niet weer helemaal opnieuw de hele papiermolen door moet wanneer hij aan het werk gaat en het werk toch wegvalt. Hij zal kijken hoe we daar wat meer aan kunnen doen. Ook pleitte ik voor een Utrechtse rekentool, zodat je meer een beeld hebt van wat er eigenlijk gaat gebeuren met die financiën, en een flexbijstand, waarbij de gemeente daar wat meer mee doet. Dat is een beetje vergelijkbaar met het huishoudboekje. De wethouder antwoordde daarop dat dat landelijk al bekeken wordt. Ik ben blij dat een aantal slimmeriken daar landelijk al naar kijkt en ik ben blij dat de wethouder wil kijken hoe we daar later op kunnen aansluiten, maar eerst de landelijke ontwikkelingen daarin wil volgen.

Dan hebben we het ook nog over maatwerk en doen wat nodig is. Dat kwam net ook al naar voren. De hoofdconclusie van het Rekenkamerrapport, en wat voor GroenLinks ook het allerbelangrijkste is, is zorgen dat je die mensen in de bijstand kent en vervolgens kijkt wat iemand nodig heeft, dat je de persoonlijke situatie kent. In de commissie is het uitgebreid gegaan over hoe we dat het beste kunnen bereiken. Veel van de aanbevelingen van de Rekenkamer helpen er goed bij om dat verder te bekijken. Belangrijk daarbij is bijvoorbeeld het taalaanbod. In de commissie ging het er kort over dat mensen die werk zoeken vaak een wat hoger taalniveau nodig hebben. We hebben heel veel taalaanbod in Utrecht, maar dat stopt vaak op een wat lager niveau. Ik vermoed dat de VVD het daar zo nog verder over gaat hebben. Wij steunen die motie van harte.

Zelf heb ik ook een motie en een amendement. Ook deze heb ik weer geschreven in begrijpelijke taal, omdat ik denk dat het heel belangrijk is om met z'n allen te kijken hoe we dingen begrijpelijker kunnen maken. Ik heb niet de illusie dat elke Utrechter nu naar het scherm kijkt, maar ik heb wel de ambitie dat iedereen die het wil het in ieder geval makkelijk terug kan vinden. Ik blijf dat doen en ik roep mensen, ook in deze raad, op om dat ook te blijven doen.

Wij vinden het vooral heel belangrijk dat de tijd en energie die we hebben gaat naar de mensen in de bijstand en naar hen leren kennen en helpen. Voor ons is het vooral belangrijk dat daar maatwerk in wordt geleverd en dat we kijken naar wat iemand nodig heeft. Voor ons staat voorop dat

er gekeken moet worden naar iemands persoonlijke situatie en naar de kenmerken van iemand. Die arrangementen kunnen daar misschien wel bij helpen als een eerste indruk, om wat makkelijker te kunnen werken en om het efficiënt aan te pakken, maar wat ons betreft is het niet het enige en gaat het vooral om de persoonlijke aanpak. De Rekenkamer adviseert om die arrangementen te bezien. Wat mij en GroenLinks betreft is het vooral een theoretische exercitie waar je vooral gaat bekijken hoe je die categorieën anders kunt maken. Wat mij betreft stoppen we die tijd in het kijken naar hoe we dat maatwerk goed kunnen doen. Om deze reden wil ik graag het volgende amendement indienen.

"Amendement 17

Kijk naar de persoon en niet naar de categorie

De gemeenteraad van Utrecht spreekt op 9 mei 2019 over het onderzoek van de Rekenkamer: "Werken aan perspectief",

De raad denkt dat:

- Het doel is dat iedereen een passend aanbod krijgt;
- Er vooral gekeken moet worden naar de kenmerken van ieder persoon;

De raad stelt dat:

- Het belangrijk is dat er gekeken wordt hoe maatwerk wordt toegepast en dat hier vanzelf bij naar de arrangementen gekeken wordt;
- De aanbeveling voor maatwerk en passend aanbod is opgenomen in aanbeveling 3A en 4B;
- Onderzoek naar arrangementen ook tijd kost;

Daarom besluit de raad:

- Om beslispunt 2b te verwijderen,
- En gaat over tot de orde van de dag."

Dit amendement is ondertekend door mevrouw Podt, mevrouw Streefland en mijzelf.

De heer **VAN DER ZWETH** (PvdA): In de commissie hebben we het debat er al veel over gevoerd, maar ik vraag het ook hier omdat het amendement er is. Het verbaast de PvdA dat zo'n aanbeveling eruit wordt gehaald, waar de Rekenkamer puur het verzoek doet om te bekijken of de arrangementen die we al zo lang hebben, sinds de jaren 70 of 80, nog werken, nog up-to-date zijn of beter kunnen, om vervolgens die 10.000 mensen toch nog beter te kunnen helpen. Het antwoord van GroenLinks is: we kunnen er omheen werken, dus laat het maar zo bestaan. Daar kunnen we vanuit de PvdA niet bij.

Mevrouw **KLEINRENSINK** (GroenLinks): Volgens mij zijn de aanbevelingen van de Rekenkamer er heel erg op gericht om te bekijken hoe je maatwerk kunt leveren. Als je gaat kijken hoe je maatwerk levert, dan kijk je ook automatisch wat arrangementen doen. Dat betekent niet dat je apart die arrangementen en die manieren van categoriseren moet gaan bezien, want dat is meer theoretisch. Ik begrijp dat dat interessant is, maar wat mij betreft kijken we dan vooral hoe je goed inzet. Dan komt het vanzelf daarin terug.

De heer **VAN DER ZWETH** (PvdA): Als GroenLinks het zo formuleert, dan kan ik me er ook in vinden. Dan zegt de raad: als de wethouder gaat kijken naar de instrumenten en maatwerk, dan moeten ook de arrangementen en de samenhang daarin bekeken worden. Dat lijkt me prima, maar dat is niet wat GroenLinks hier amendeert. GroenLinks amendeert dat het bekijken van de arrangementen eruit moet, met het signaal: heroverwegen is niet nodig, want we werken er nu toch wel omheen. Dat is toch wel wezenlijk iets anders.

Mevrouw **KLEINRENSINK** (GroenLinks): In de andere aanbevelingen staat er goed gekeken moet worden naar hoe je goed maatwerk kunt leveren en hoe je persoonlijke situaties kunt meenemen. Dat heb ik ook in de commissie gezegd. In die zin zit dat er dus nog steeds in en doen we daar dus al wat mee. In die zin is dat al gecoverd op een andere plek. Wat mij betreft is het dus niet nodig om ook nog eens te kijken naar hoe je de categorieën het mooiste maakt. Daar zit voor mij het fundamentele verschil. Laten we vooral kijken hoe we effectief beleid kunnen maken. Laten we vooral kijken hoe we maatwerk kunnen leveren. Ga niet kijken of het categorie A of B is, maar kijk naar de persoon en wat iemand nodig heeft.

Mevrouw **OOSTERS** (Student & Starter): Ik begrijp de motivatie van mevrouw Kleinrensink natuurlijk wel. Je moet de mensen zo veel mogelijk kunnen helpen. Maar ik zie niet in waarom

mevrouw Kleinrensink een onderzoek naar de arrangementen – of ze wel op een goede manier zijn ingericht, of ze überhaupt zo moeten worden ingericht, of er wel arrangementen moeten zien – alleen maar als theoretisch ziet. Het effect zou namelijk kunnen zijn dat het daadwerkelijk zorgt voor het kunnen helpen van meer mensen. Ik vraag me af hoe zij daarnaar kijkt.

Mevrouw **KLEINRENSINK** (GroenLinks): Volgens mij komen we dan bij het andere punt aan: er moet nog steeds gekeken worden hoe je maatwerk levert. Daar wil ik graag onderzoek naar doen. Volgens mij is het vooral zinvol om mensen te helpen en moeten we geen tijd en energie in het onderzoek stoppen. Er moet nog steeds capaciteit van ambtenaren op gezet worden. Dan heb ik liever dat ze een extra gesprek met iemand kunnen voeren of maatwerk kunnen leveren dan dat ze kijken naar hoe de arrangementen werken.

Mevrouw **RAJKOWSKI** (VVD): Dat is juist het punt. Het maatwerk en de persoonlijke aanpak lijkt nu het sluitstuk te zijn, in plaats van datgene waarmee begonnen wordt. Ik denk dat de arrangementen wel degelijk een impact hebben. Dat lees ik terug in het Rekenkamerrapport en in de reactie van het college. Maar stel dat de arrangementen, de indeling, geen impact hebben op mensen in de bijstand als het gaat om de mate van maatwerk, dan kunnen ze toch weg?

Mevrouw **KLEINRENSINK** (GroenLinks): Die arrangementen zijn vooral bedoeld als een methode voor de mensen die het werk doen om dat werk efficiënt te doen. Het zou geen invloed moeten hebben op wat voor besluit iemand krijgt. Dat deel ik met de VVD. Ik snap dat het helpt om je werk te doen. Als ik aan m'n dag begin verdeel ik m'n werk ook in taken om een beeld te hebben van wat ik moet doen, maar dat betekent niet dat het invloed heeft op hoe je naar de persoonlijke situatie van iemand kijkt. Daarom vind ik het zo belangrijk om zo'n motie in te dienen, om aan te geven dat ik vooral vind dat er flexibel omgegaan moet worden met die arrangementen en dat die niet de uitwerking mogen hebben dat iemand iets niet krijgt omdat hij in een arrangement zit. Ik begrijp wel dat het handig kan werken als een handig hulpmiddel voor de mensen die het werk moeten doen en om efficiënt te werken, waar de VVD volgens mij ook altijd voor is.

Mevrouw **RAJKOWSKI** (VVD): We delen inderdaad het doel dat het om maatwerk en persoonlijke aandacht gaat. Dat delen we sowieso. Als ik het zo hoor, zitten er geen heel grote zwaarwegende bezwaren in het heroverwegen of schrappen van arrangementen. Dan vind ik het weghalen van een aanbeveling uit een Rekenkamerrapport wel een heel zwaar middel.

Mevrouw **PODT** (D66): Ik ga mevrouw Kleinrensink een klein beetje steunen. De Rekenkamer gaf zelf aan – ik verzin dit dus niet zelf – tijdens de RIB dat er aan de hand van die arrangementen helemaal niets misgaat. Zoals mevrouw Kleinrensink al aangaf is het achter de schermen een handig middel. We zien wel dat het wringt in de instrumenten. Daar kwam de vraag van de heer Van Waveren vandaan. Als je dan toch je aandacht moet besteden, zeg ik: laten we ons focussen op de instrumenten en het maatwerk en ervoor zorgen dat mensen de juiste instrumenten krijgen en laten we alsjeblieft geen theoretische exercitie verrichten met de arrangementen.

De heer **VAN WAVEREN** (CDA): Ik ben het hier helemaal eens met mevrouw Kleinrensink. De consequentie van maatwerk en het besispunt is dat je van die arrangementen af bent. Dan hoeven we die dus ook niet meer te onderzoeken. Volgens mij is de heel logische consequentie van dit raadsvoorstel, zeker als je dat onderzoek eruit haalt, dat die arrangementen vanzelf moeten gaan verdwijnen. In die zin zal ik hem dan ook van harte ondersteunen ervan uitgaande dat het college het besluit van de raad zodanig opvat.

Mevrouw **KLEINRENSINK** (GroenLinks): Dan kom ik aan bij de motie. Zoals ik al zei kunnen arrangementen misschien wel werken om een eerste indruk te krijgen, maar ze mogen vooral niet leidend zijn voor de mensen in de bijstand en de hulp die zij krijgen. Uiteindelijk staat die persoon en diens situatie centraal. Daarom vindt GroenLinks het belangrijk dat de instrumenten niet verbonden zijn aan een arrangement en flexibel ingezet kunnen worden. Ook vindt GroenLinks het heel belangrijk dat mensen goed inzicht hebben in welke mogelijkheden en instrumenten er zijn, zodat ze ook zelf mee kunnen denken wat passend is en hun mening kunnen geven als er een aanbod gedaan wordt. Zo kunnen geïnformeerd in overleg met degene die het aanbod doet. Hierom dien ik de volgende motie in.

"Motie 51

Re-integratie passend voor iedereen

De gemeenteraad van Utrecht spreekt op 9 mei 2019 over het onderzoek van de Rekenkamer: Werken aan Perspectief.

De raad denkt dat:

- Goed re-integratie beleid gaat over een aanbod dat past bij iemands persoonlijke situatie en kenmerken;
- Een persoon inzicht moet hebben welke opties er zijn in het aanbod;
- Als iemand wil, een persoon zelf mee mag denken wat nodig is voor werk of activering;

De raad stelt dat:

- De indeling in arrangementen geen reden mogen zijn om niet gebruik te kunnen maken van een re-integratie-instrument;
- Mensen nu vaak niet weten welke opties er zijn in het aanbod van re-integratie-instrumenten;
- De gemeente nog steeds een voorstel kan doen voor een passend aanbod en kan overleggen met de persoon in kwestie wat nodig is;
- Arrangementen kunnen helpen bij een eerste indruk en daarvoor gebruikt kunnen worden;

Daarom besluit de raad:

- Dat instrumenten niet gekoppeld zijn aan een arrangement en voor elke groep gebruikt kunnen worden;
- Iedere bijstandsgerechtigde kan zien welk aanbod van instrumenten er is;
- Dit uit te werken in de actieagenda 'de Werkbeweging',

En gaat over tot de orde van de dag."

Deze motie is ondertekend door de heer Van Heuven, mevrouw Streefland, de heer Sungur, mevrouw Podt, mevrouw Rajkowski en mijzelf.

Daarmee ben ik aan het einde van mijn betoog. Ik kijk uit naar de uitwerkingen en de actieagenda, inclusief de strik die ons beloofd is in de commissie. Ik hoop dat we deze vol ambitie met z'n allen gaan vervullen.

Mevrouw **OOSTERS** (Student & Starter): Ik heb nog een vraag over het dictum van de motie. Wij ondersteunen de gedachte erachter. Wij vroegen ons af wat mevrouw Kleinrensink bedoelt met het "inzicht brengen voor de bijstandsgerechtigde" en hoe dat vorm zou kunnen krijgen.

Mevrouw **KLEINRENSINK** (GroenLinks): Ik denk dat daar goed over nagedacht zou kunnen worden. We hebben in het Rekenkamerrapport gezien welke instrumenten er zijn. Volgens mij zou je heel makkelijk op de website of bij een gesprek neer kunnen zetten dat er bepaalde instrumenten zijn in bepaalde categorieën, bijvoorbeeld 'opleidingen' of 'werkervaringsplekken'. Dan kunnen mensen daarnaar kijken en het ergens vinden. Het mag ook een Excelsheet zijn, net wat handig is, zodat mensen het in ieder geval goed terug kunnen vinden.

Mevrouw **PODT** (D66): Voorzitter! Ook ik ga mijn dank uitspreken aan de Rekenkamer, want zo doen we dat hier. Het is fijn dat we vandaag in een soort feestelijke stemming zitten. Dat is een mooi onthaal voor dit prachtige rapport. Zoals mijn collega van GroenLinks al zei: met name dat inzicht in die 700 uitkeringsgerechtigden gaan we vast nog weleens opendoen.

Met de conclusies van de Rekenkamer in het achterhoofd is D66 heel blij dat de wethouder op ons verzoek heeft aangegeven te gaan kijken of een assessment gericht op de achtergrond, gezondheid en persoonlijke situatie van uitkeringsgerechtigden werkmatchers kan helpen om een beter beeld te krijgen van wie ze voor zich hebben. Het kennen van die persoonlijke situatie is gewoon heel belangrijk om mensen op een goede manier te begeleiden naar werk. Het werd net ook al gezegd.

We waren ook heel blij dat de wethouder nu gaat kijken naar de privacy van uitkeringsgerechtigden bij hun gesprekken op het Stadskantoor en de Wijkcontactdagen, want ook daar kwam wel regelmatig commentaar op. In de commissie is heel veel gezegd over de dienstverlening van Werk en Inkomen. Er liggen gelukkig ook veel mooie plannen en aanbevelingen. De wethouder heeft veel mooie toezeggingen gedaan tijdens de commissie om die dingen straks uit te werken in de Actieagenda Werkbeweging. We kijken daar erg naar uit.

Er is – laten we wel zijn – ook wel heel wat te doen. Een conclusie die de Rekenkamer heeft getrokken is dat slechts 47% van de door hen geïnterviewde respondenten aangeeft “iets” gehad te hebben aan de contacten met gemeente, buurtteam en samenwerkingspartners. Dat is niet zo wonderschoon. De vele kijkjes in de keuken die ik de afgelopen tijd heb mogen hebben bij de gemeente en partners en de gesprekken met uitkeringsgerechtigden geven mij de indruk dat er in ieder geval door iedereen keihard wordt gewerkt, maar dat er nog een wereld te winnen valt. Ik zie dat vooral in het beter organiseren om mensen heen. Veel mensen lijken toch niet helemaal te begrijpen hoe het proces er uit ziet, waarom ze komen en wat er vervolgens gaat gebeuren. Ik denk dat dat veel winstpunten gaat opleveren voor de dienstverlening. Wij zullen hier de komende tijd in ieder geval goed op gaan letten. Ik kan me voorstellen dat de wethouder wellicht ook nog even wil reflecteren hoe zij dat toch wel lage percentage duidt.

Er is net al uitgebreid gesproken over de arrangementen. Het zal deze raad niet verbazen dat D66 het amendement van GroenLinks steunt, maar het steunt ook de motie. Juist om mensen zelf dat inzicht te geven in de instrumenten lijkt ons heel gezond.

De Rekenkamer legt in zijn rapport meermaals de nadruk op het belang van opleidingen en een leven lang leren. Terecht, wat ons betreft, want juist in een veranderende en meer flexibel wordende arbeidsmarkt is het van het grootste belang dat mensen op verschillende momenten in hun leven een opleiding kunnen volgen. Uitkeringsgerechtigden geven dat zelf ook aan. In interviews geeft 30% van de mensen uit arrangement 3 aan dat een opleiding voor hen noodzakelijk is om aan de slag te komen. De wethouder heeft gelukkig aangegeven dat opleidingen speciale aandacht zullen krijgen in de actieagenda. Daar zijn we heel blij mee, maar omdat wij verschillende mensen hebben gesproken die met hun echt niet al te wilde opleidingswensen niet verder kwamen bij Werk en Inkomen, en omdat we graag meer inzicht krijgen in dat hoge percentage van mensen die refereren aan die opleiding, willen we toch dat we hier in de komende tijd, in de actieagenda en het dashboard, specifieke aandacht aan besteden. Daarom komen wij met de volgende motie.

"Motie 52

Aandacht voor leven–lang–leren

Gemeenteraad bijeen op donderdag 9 mei 2019, besprekende het Rekenkamer rapport "Werken aan perspectief. Een onderzoek naar de dienstverlening aan uitkeringsgerechtigden met een afstand tot de arbeidsmarkt in de gemeente Utrecht",

Constaterende dat:

- Het rapport "Werken aan Perspectief" expliciet aandacht besteedt aan het verbeteren van de dienstverlening aan uitkeringsgerechtigden door de afdeling Werk en Inkomen;
- Er in het rapport verschillende expliciete voorstellen worden gedaan om deze dienstverlening te verbeteren en de effecten en prestaties van het beleid te verbeteren, zoals het meer rekening houden met de persoonlijke situatie van de uitkeringsgerechtigde;
- De Rekenkamer op verschillende plaatsen in het rapport de nadruk legt op het belang van opleidingen en leven–lang–leren, maar dat deze zaken nog niet terugkomen in de beslispunten;
- 25% van de door de Rekenkamer geïnterviewde uitkeringsgerechtigden — en 30% van de mensen in arrangement 3 – aangeeft dat zij een opleiding nodig hebben voor het vinden van werk;

Overwegende dat:

- Opleidingen voor mensen de sleutel zijn naar ontplooiing en kansen op de arbeidsmarkt;
- Het juist in een veranderende en meer flexibel wordende arbeidsmarkt van het grootste belang is dat mensen op verschillende momenten in hun leven een opleiding kunnen volgen;
- Voor steeds meer werknemers is een leven–lang–leren noodzakelijk om inzetbaar te blijven op de arbeidsmarkt;
- Het onduidelijk is waarom zoveel mensen, ondanks de veelheid aan instrumenten op dit vlak, aangeven dat zij een opleiding nodig hebben voor het vinden van werk;

Draagt het college op om:

- In de Actieagenda Werkbeweging nadrukkelijk aandacht te besteden aan de begeleiding van uitkeringsgerechtigden door werkmachers richting een opleiding;
- In kaart te brengen waar het hoge percentage uitkeringsgerechtigden die behoefte hebben aan een opleiding vandaan komt — en hierover aan de raad te rapporteren;

- In het Dashboard Werk en Inkomen een indicator "Plaatsing op opleidingen" op te nemen en in een toekomstige dashboardbrief aandacht te besteden aan de verhouding tussen het aantal verzoeken van uitkeringsgerechtigden tot het volgen van een opleiding en het aantal plaatsingen,

En gaat over tot de orde van de dag."

Deze motie is ondertekend door de heer Bos, de heer Van Deún, de heer Van Heuven, mevrouw Kleinrensink, mevrouw Oosters, mevrouw Rajkowski, de heer Sungur, de heer Van Waveren, de heer Wiegant, de heer Van der Zweth, mevrouw Streefland en mijzelf.

De heer **VAN DER ZWETH** (PvdA): Voorzitter! Nogmaals dank aan de Rekenkamer voor wederom een uitgebreid onderzoek. Het geeft een goed beeld van de mensen die het raakt en het gaat ons ook in de toekomst ongetwijfeld weer helpen in de debatten. Zoals gezegd in de commissie ondersteunen wij de aanbevelingen van de Rekenkamer allemaal. Wij kunnen daarom ook voor het voorstel stemmen dat nu voorligt. Ik heb wel nog drie aandachtspunten voor de besluitvorming. Er zijn twee inhoudelijke punten die voor de PvdA van groot belang waren. Allereerst is dat de zekerheid dat als mensen aan de slag gaan en het even niet lukt, het fout gaat, gemakkelijk aanspraak kunnen maken op de bijstand, een soort waarborg of terugkeerregeling om terug in je uitkering te komen. Het tweede is dat er meer middelen nodig zijn om het maatwerk, dat beloofd is in reactie op het Rekenkamerrapport, ook waar te maken.

Ik wil beginnen met dat laatste punt. Een toezegging van meer maatwerk binnen de bestaande middelen, zoals het college nu heeft gedaan, is een lege huls. Zonder hier middelen aan toe te voegen, kun je meer maatwerk niet waarmaken. Het opschalen van onder andere de werkmachers is daarom absoluut nodig. Bij de Voorjaarsnota moet de daad bij het woord gevoerd worden. Alleen dan kan dat maatwerk ook echt geleverd worden. Investeer, schaal op. Dan krijgen we het voor elkaar.

Als tweede kom ik op de waarborg. Mensen zijn angstig te gaan werken, omdat ze de bureaucratische molen vrezen als zij weer terug in de uitkering moeten. Dit moet echt anders. Dat is een wens die breed leeft in de raad. De wethouder heeft toegezegd hiernaar te gaan kijken en komt hier op een later moment op terug. Daar zijn wij heel blij mee. Voor de scherpste: dat gaat om mensen die binnen zes maanden weer bij hun werk uitvallen, maar ook, in samenwerking met het UWV, mensen die langer dan zes maanden aan het werk zijn en via de WW weer terug de bijstand in moeten. Dat moet zo laagdrempelig mogelijk gemaakt worden. Dat moeten mensen niet meer hoeven vrezen. Met de toezegging is de motie die ik oorspronkelijk van plan was in te dienen niet meer nodig.

Ik kom bij mijn laatste punt. In de commissie was er grote spraakverwarring over de Integratienota/Actie-agenda/Werkbeweging. Niemand wist meer precies wat de ander bedoelde. Voor de scherpste vraag ik een herhaalde toezegging van de wethouder. Wij gaan ontvangen: de Actie-agenda Werkbeweging, inclusief een plan van aanpak reagerend op het Rekenkameronderzoek, inclusief de samenhang met Wmo en inclusief de status ten opzichte van de eerder vastgestelde re-integratienota van 2013.

Mevrouw **OOSTERS** (Student & Starter): Voorzitter! Wat ons betreft ligt hier een terecht en goed onderbouwd voorstel van de Rekenkamer. Wij gaan graag nog in op de volgende twee punten. Dat zijn allereerst de arrangementen en ten tweede de aanvullende punten voor het Rekenkamervoorstel. Wat betreft de arrangementen houden wij vast aan het voorstel zoals het er ligt van de Rekenkamer. Wij zijn van mening dat het goed is om opnieuw te kijken naar hoe de arrangementen zijn verdeeld en het gebruik van de instrumenten erbij. Toch zien wij niet waarom nu al die arrangementen helemaal losgelaten moeten worden of er überhaupt geen onderzoek naar gedaan moet worden. Daarom denken wij ook dat deze middenweg die door de Rekenkamer al is geschetst misschien wel de juiste is. Misschien kunnen juist door enkele aanpassingen de doelen al worden bereikt die bijvoorbeeld in de motie van mevrouw Kleinrensink zijn neergelegd. Daarnaast zijn er ook een aantal moties ingediend, of moeten die nog worden ingediend, over aanvullende punten voor het Rekenkamervoorstel. Wij zijn enthousiast over de aanvullingen op het gebied van taal en opleiding. Dat zijn wat ons betreft cruciale factoren van het geheel. Daarbij vinden wij de motie van GroenLinks een goed startpunt voor het onderzoek naar de vernieuwing van de arrangementen, maar wie weet is dat schip al gevaren.

De heer **WIEGANT** (SP): Voorzitter! Nogmaals dank aan de Rekenkamer voor het mooie rapport.

Hier hebben we echt wat aan. Het is al vaak gezegd. Het is ook een heel belangrijk onderwerp wat de SP betreft. Ik ga niet alles overdoen wat in de commissie is gezegd, dus ik zal het vrij kort houden. Veel is ook al gezegd, bijvoorbeeld dat je voor meer maatwerk ook gewoon meer geld nodig hebt. De PvdA stipte dat net aan. Daar ben ik het helemaal mee eens. Ik ben erg benieuwd wat hierover in de Voorjaarsnota terug gaat komen. Aan wel de aanbevelingen overnemen, maar het geld niet beschikbaar stellen, heeft uiteindelijk niemand wat. Ik ben het heel erg eens met de moties over school en taal. Die over taal moet nog ingediend worden, geloof ik. Dat zijn heel belangrijke punten om mensen weer aan het werk te krijgen. Daar mag echt wel wat meer aandacht voor zijn. Dat blijkt ook wel uit het rapport. Daarnaast ben ik het er heel erg mee eens dat we de angst van mensen om uit de bijstand te komen zo veel mogelijk moeten aanpakken. Die periode dat je makkelijk terug de bijstand in kan moet wat mij betreft zo ver mogelijk opgerekt worden als mogelijk is. Daar zullen we nog over te spreken komen. Daar zie ik naar uit.

Als laatste kom ik op de arrangementen. Ik herinner me dat ik, toen ik nog fractiemedewerker was en geen raadslid, al eens zei dat we misschien eens moesten kijken naar die arrangementen, of die wel zo goed in elkaar zaten. Ik vind het leuk dat de Rekenkamer het met me eens is. Daarom ben ik er wel voor dat er nog wel onderzoek naar komt. Wat dat betreft ben ik het niet eens met de motie, die het wel gaat halen omdat alle coalitiepartijen eronder staan, om dat niet te doen. Ik zou er toch voor pleiten om dat onderzoek wel te doen. Tegelijkertijd ben ik het er wel mee eens dat je die arrangementen los mag laten met de toewijzing van instrumenten om tot werk te komen. Dat kan puur maatwerkgericht zijn en heeft niks meer met arrangementen te maken. Tot we dat opnieuw ingedeeld hebben en gekeken hebben wat daar slim is, gebruiken we dat nog gewoon als indicatie om te zien hoeveel mensen in een bepaalde schaal zitten met hoe hoog wij de kans inschatten dat zij ooit nog aan het werk komen. Dat is natuurlijk nuttig voor ons om te weten, maar voor die mensen niet belangrijk en ook niet om te bepalen welke instrumenten we gebruiken. Als iemand er wat aan heeft, dan heeft hij er wat aan. Dan maakt het niet uit in welk arrangement hij zit.

Mevrouw **RAJKOWSKI** (VVD): Voorzitter! Dit is geen maidenspeech, maar ik ga toch een persoonlijk verhaal delen. Dat komt doordat ik er constant aan moet denken als we het over deze verhalen hebben. Ik begin het verhaal met mijn vader. Mijn vader is toen hij in de 20 was van Polen naar Nederland gekomen. Hij sprak de taal niet. Hij kwam hier voor de liefde, want mijn moeder woonde hier. Hij kwam niet aan het werk en kwam al snel in de bijstand. Hij gaf vrij snel al aan dat hij niet thuis wilde zitten, maar aan het werk wilde. Hij was niet naar Nederland gekomen om niet te werken. Omdat hij de taal nog niet sprak, werd hij in een fabriek gezegd. Hij was in Polen directeur van een bedrijf. Dan kom je naar Nederland en begin je in een fabriek. Maar werk is niet vies bij ons thuis, dus ook dat ging hij gewoon doen. Wat ik hiermee wil zeggen, is dat hij de luxe had dat hij in de bijstand zat, maar alleen de taal niet sprak. Als ik kijk naar de opsomming van het Rekenkamerrapport van allerlei beperkingen van mensen in de arrangementen 3 en 4 die we niet aan werk kunnen helpen, dan merk ik dat het niet zo makkelijk is. Een opsomming, hoe divers zo'n arrangement is: 37% heeft een taalbelemmering, 39% heeft psychische problemen, 45% zit al meer dan drie jaar in een uitkering, 48% heeft lichamelijke problemen, 54% heeft schulden en 61% is laagopgeleid. Voor de goede rekenaar: alles bij elkaar komt het boven de 100% uit, waaruit je kunt concluderen dat sommige mensen meerdere boxen aantikken. Misschien is het inderdaad een luxe alleen de taal nog niet te spreken.

Dat is ook reden genoeg om te onderzoeken om dat wat de gemeente doet ook echt helpt. Als wij deze mensen en hun drive om te willen werken of op een andere manier iets te willen toevoegen ook echt serieus willen nemen, moeten we wel willen weten of het werkt wat de gemeente doet. Wordt er wel gewerkt aan perspectief? Laat de Rekenkamer dit nou net onderzocht hebben. Een van de conclusies: arrangementen hebben een grote diversiteit, het is geen homogene groep, de gemeentelijke instrumenten kunnen geen kwaad, maar of ze echt gewerkt hebben of dat het de economie was, is niet duidelijk vast te stellen en er is meer persoonlijke aandacht en maatwerk nodig. Ik schrok eerlijk gezegd niet van de conclusies. Er is natuurlijk altijd een reden dat de Rekenkamer een onderzoek doet. Dan is er al een soort vermoeden, een soort gevoel. Maar ik baalde er wel van. Het gaat om veel geld en met geld kunnen we juist heel veel voor de mensen betekenen, voor mensen die ook echt willen. Bij dezen wil ik ook de Rekenkamer bedanken voor hun uitgebreide en solide werk. Dit geeft mij, en ik verwacht ook de gehele raad, inzicht in wie er in de arrangementen zitten en wat hun eventuele belemmeringen ook zijn. Dat helpt ook weer te bepalen welke instrumenten wel en niet passen en welk model hier nu slim is.

Als Utrechtse VVD onderschrijven we met name twee dingen. Het eerste is het belang van

maatwerk, niet als sluitstuk, maar aan het begin. Het tweede is het resultaatgerichte werken. Is het wel doelmatig en doeltreffend? Dit is ook terug te zien in onze moties.

"Motie 53

Meedoen begint met taal, ook bij werk en activering

Gemeenteraad bijeen op donderdag 9 mei 2019, besprekende het Rekenkamer rapport "Werken aan perspectief",

Overwegende dat:

- Het goed genoeg spreken, lezen en schrijven van de Nederlandse taal een voorwaarde is om mee te doen in onze samenleving (in welke vorm dan ook);
- Er in Utrecht veel aanbod is voor het starten met het leren van het Nederlands (tot A2 niveau) waarbij echter het benodigde taalniveau voor het hebben van een baan (B1) een hoger taalniveau nodig is en aanbod lijkt te ontbreken;

Constaterende dat:

- Er voor het zomerreces 2019 een meerjarenplan laaggeletterdheid naar de Gemeenteraad komt;
- Ten minste 37% van de Utrechters die in de bijstand zit de Nederlandse taal onvoldoende lijkt te beheersen om aan het werk te komen;
- Uit het Rekenkameronderzoek blijkt dat deze groep niet altijd bewust is van deze taalbelemmering;

Draagt het college op om:

- In het meerjarenplan laaggeletterdheid op te nemen wat het huidige taalaanbod is voor mensen in de bijstand, inclusief een analyse van waar het aanbod aansluit op de behoefte, wat er nog ontbreekt en hoe dit opgelost gaat worden;
- Hierbij ook mee te nemen hoe meer mensen in de bijstand waar taal een belemmerende factor is voor werk en waarbij potentie is om de taal beter te beheersen, gestimuleerd kunnen worden om de Nederlandse taal (beter) te gaan beheersen,

En gaat over tot de orde van de dag."

Deze motie is ondertekend door de heer Van Deún, mevrouw Kleinrensink, mevrouw Oosters, mevrouw Streefland, de heer Van Waveren, de heer Wiegant, de heer Van der Zweth en mijzelf.

De heer **BOS** (Stadsbelang Utrecht): Het is uiteraard een heel sympathieke motie die mevrouw Rajkowski van de VVD indient, maar ze gaat wat mij betreft niet ver genoeg. Ik vraag me af hoe de VVD hierin zit. De VVD landelijk, maar ook lokaal, staat voor een heel ander beleid met betrekking tot taal. Daarin wordt gesteld: als je de taal niet kent, dan behoort je die tot je te nemen en behoort je die te leren en behoort je daar kennis van te nemen, het liefst op een zo hoog mogelijk niveau; doe je dat niet of weiger je, dan zal gewoon moeten worden gekort op de bijstandsuitkering. Als de VVD het nu heeft over "stimuleren", dan raakt de VVD toch wel erg ver af van hun persoonlijk program, van het programma van de VVD. Hoe staat mevrouw Rajkowski daarin?

Mevrouw **RAJKOWSKI** (VVD): Dank voor deze vraag. We hebben het in de commissie ook even gehad over de tegenprestatie. Wat ons betreft is taal een fundamenteel onderdeel om mee te kunnen doen. Het verhaal van mijn vader dat ik net verhaalde sluit daarop aan. Doordat hij is gaan werken in de fabriek heeft hij de taal geleerd. Daarnaast heeft hij nog taallessen genomen. Het helpt, want daardoor is hij uiteindelijk weer aan het werk gegaan op het niveau dat bij hem past, is hij weer het type werk gaan doen dat bij hem past. Zo belangrijk is taal dus. Wat ons betreft wordt het ook een harde voorwaarde, maar ik weet ook wat de realiteit is in deze raad. Daarom heb ik het zo geformuleerd. Ik vind het belangrijk dat mensen die de taal nog kunnen leren, geholpen worden of gestimuleerd worden om de taal te leren. Dat gaat niet over een tegenprestatie of een harde bijdrage. Dan wordt er met mensen die wellicht onbewust onbekwaam zijn, zoals het Rekenkamerrapport dat noemde, toch nog een keer het gesprek aangegaan: dit is ons aanbod; ga anders gewoon eens kijken. Daarom is het wat zachter geformuleerd. Als deze raad een andere realiteit zou hebben, dan zou er een ander type woorden in staan. Dat klopt.

De heer **BOS** (Stadsbelang Utrecht): Dan heb ik de volgende vraag. We krijgen natuurlijk een plan van het college met betrekking tot laaggeletterdheid en het tegengaan van laaggeletterdheid.

Hebben wij de VVD dan aan onze zijde als we op dat moment wat hardere eisen gaan stellen?

Mevrouw **RAJKOWSKI** (VVD): Ja, hoor. Ik vind het ook niet erg om moties in te dienen of vragen te stellen, ook als ik zeker weet dat die het niet gaan halen, om ons standpunt duidelijk te maken. Daarom hebben we ook de motie over de arrangementen ingediend. Ik weet zeker dat die het niet gaat halen, maar ik wil wel een duidelijk signaal afgeven. Als u zoiets wilt opstellen, zullen wij natuurlijk voorstemmen. Maar mijn manier van werken is ook om te kijken naar wat er wel mogelijk is en waar we als partijen elkaar wel kunnen vinden. Het doel is om mensen te helpen waar het kan om de taal te leren. Daarom staat in deze motie: kijken wat het aanbod is, sluit het aanbod aan bij de behoefte en hoe kunnen we mensen helpen?

Mevrouw **PODT** (D66): U kent D66 natuurlijk als een partij die steeds vraagt om taal, omdat wij zien dat het een medium is om mee te doen. Toen ik deze motie las, dacht ik alleen nog: hij is wel heel eng geformuleerd in de zin dat ik niet zou willen dat dat Meerjarenplan Laaggeletterdheid zich alleen maar gaat focussen op werk en mensen in de bijstand. Volgens mij heeft zo'n actieplan een veel bredere scope. Dat moet volgens mij ook. Dat wil ik even verifiëren bij mevrouw Rajkowski.

Mevrouw **RAJKOWSKI** (VVD): De reden dat wij dit plan hebben genoemd heeft te maken met de tweede commissiebehandeling, omdat dit meerjarenplan daar vaker naar voren kwam. Daarom leek me dat het logische moment om het daarin te zetten. Zo simpel is het. Het is zeker niet bedoeld als "vervanging van", want laaggeletterdheid in onze stad heeft veel meer andere facetten en ik denk ook andere prioriteiten. Hier gaat het om taalaanbod. Is het taalaanbod wel divers genoeg wat betreft taalniveaus? Ik weet dat ook D66 fan is van taalniveau B1. Ik wil gewoon dat daarnaar gekeken wordt. Zo simpel is het. Het is geen vervanging van welk plan dan ook.

Ik ga verder met mijn volgende motie.

"Motie 54

Sluit de driehoek van buurtteam, werkmatcher en betrokkene

Gemeenteraad bijeen op donderdag 9 mei 2019, besprekende het Rekenkamer rapport 'Werken aan perspectief',

Constaterende dat:

- In arrangementen 3 en 4 mensen zitten met een kans op werk of om richting werk te bewegen;
- Buurtteams onder andere verantwoordelijk zijn voor activering;
- De gemeente, specifiek Werk en Inkomen, tientallen samenwerkingspartners heeft die onder andere stage- en werkplekken aanbieden;
- De gemeente een spilfunctie heeft bij het richting geven van de mate van samenwerking tussen de verschillende partners en buurtteams;

Constaterende dat:

- De Rekenkamer constateert dat het aanbod voor activering en werk divers en groot genoeg is, alleen de bekendheid van of het inzicht in het gehele aanbod niet altijd afdoende is;
- Het college met een plan van aanpak komt als reactie op het Rekenkamerrapport 'Werken aan perspectief' tegelijkertijd met de actie-agenda 'Werkbeweging';
- De Rekenkamer als haar advies heeft uitgesproken dat er kansen liggen om een driegesprek tussen buurtteams, werkmatchers en betrokkene eerder in het proces steviger te waarborgen;
- Het driegesprek ook een expliciete wens is van het buurtteam en samenwerkingspartners die gericht zijn op werk en activering;

Draagt het college op om / verzoekt het college om / spreekt als haar mening uit dat:

- Bij het plan van aanpak het college ook toelicht hoe het driegesprek tussen buurtteammedewerkers, werkmatchers en de betrokkenen (structureler) vormgegeven gaat worden zodat er eerder professionals vanuit zorg en werk samen aan tafel zitten;
- Hierbij de input en inzichten van samenwerkingspartners te gebruiken, En gaat over tot de orde van de dag."

Deze motie is ondertekend door de heer Bos, de heer Van Heuven, mevrouw Kleinrensink, mevrouw Oosters, mevrouw Podt, mevrouw Streefland, de heer Van Waveren, de heer Van der Zweth

en mijzelf.

Het doel van deze motie is dat werk en zorg eerder met elkaar om de tafel gaan zitten en niet pas later in het proces met elkaar in gesprek gaan.

Het laatste onderdeel is het arrangementsdenken. Ik heb het in de commissie al genoemd en we hebben er ook een uitgebreid debat over gevoerd. Ik wil het toch nog even gezegd hebben. Het lijkt een theoretische exercitie, maar het heeft wel praktische gevolgen, zeker gezien het feit dat ook het college zelf onderschrijft dat de arrangementen eigenlijk weinig doen. Ik heb wel woorden als "IT-systemen" voorbij zien komen. We staan nog steeds achter het idee om de arrangementen af te schaffen. Daarom hebben we de motie met het CDA ingediend.

Mevrouw **STREEFLAND-DRIESPRONG** (ChristenUnie): Voorzitter! De ChristenUnie is content met het gedegen Rekenkameronderzoek op dit zeer belangrijke thema. Dank daarvoor. Andere partijen hebben dit ook aangegeven. Het onderzoek geeft een uitgebreid beeld van de situatie waarin mensen die op zoek zijn naar werk zich bevinden en biedt handvatten om hiermee aan de slag te gaan en aan perspectief te werken. De ChristenUnie kan zich in grote mate vinden in de opgestelde voorstellen, maar de fractie wil nog wel drie punten meegeven aan de wethouder bij de uitwerking van de Actieagenda Werkbeweging en de uitvoering van deze aanbevelingen.

Het eerste punt gaat over taal. Daar is net en in de commissiebehandeling al heel veel over gesproken. Beheersing van taalvaardigheden, rekenvaardigheden en digitale vaardigheden zijn noodzakelijk om te participeren in de samenleving en op de arbeidsmarkt. Dit punt kwam uitvoerig langs en werd door vele fracties als groot punt van aandacht benoemd. We zien uit naar de brief van de wethouder over het stimuleren van taalvaardigheid en zien graag in deze brief de samenhang met het activeren van mensen terug, niet als vervanging, maar wel als groot onderdeel daarvan. Daarom zijn wij mede-indiener van de zojuist door de VVD ingediende motie.

Ten tweede geloven wij dat op veel punten de gemeente niet alleen hoeft te staan, maar partners moet zoeken in de stad. Met klem willen we een beroep doen op de werkgevers om meer passende banen te creëren. We hopen dat de wethouder aanbeveling 4b ziet als aansporing, ook in het plan over sociaal ondernemerschap dat in de maak is, werkgevers aan te sporen meer passende werkplekken te creëren. Door de krapte op de arbeidsmarkt staan zij hier meer dan ooit voor open. Als gemeente moeten we deze kansen benutten. Graag een reactie van de wethouder.

Het derde en laatste punt is de angst die door sommige mensen wordt ervaren om over te gaan tot vrijwilligerswerk of regulier werk. Die is ook al eerder genoemd door andere partijen. In uiterste vorm is er zelfs angst om zich überhaupt te melden bij de gemeente, omdat ze dan denken dat ze in een bureaucratische molen belanden met veel verplichtingen. Ik wil ook nog even aanstippen dat soms de verplichting tot het volgen van een opleiding – hoe graag ik dat ook zou willen, omdat we weten dat het mensen verder helpt – ook leidt tot angst. Het is bijvoorbeeld te vaak mislukt. Mensen kijken er ernstig tegenop of kunnen het echt niet combineren in hun persoonlijk leven. Ik doe ook nu de oproep om niet alleen te focussen op opleidingen, maar ook om trainingen, kleinere dingen, een pittige-jaren-cursus enzovoort als mogelijkheid te bieden. Zo kunnen deze mensen kleine stappen maken richting arbeid of vrijwilligerswerk. We zijn blij met de toezegging van wethouder Van Ooijen in de commissievergadering om hier meer onderzoek naar te doen. Als fractie zullen wij ons verder laten informeren en hierop terugkomen bij de behandeling van de Actieagenda Werkbeweging.

Mevrouw **VOORTMAN** (wethouder): Voorzitter! Ik wil graag bloksgewijs ingaan op de vragen die de raad gesteld heeft. Allereerst behandel ik de angst. Ik zal dat straks wat specifiek toelichten. Daarna kom ik op de discussie over de arrangementen en vervolgens op scholing. Daarna wil ik de effectiviteit behandelen. Daarbij wil ik zowel het punt van het CDA aan de orde stellen als de 47% waar mevrouw Podt het over had. Vervolgens kom ik bij de positie van de werkgevers, die de ChristenUnie net aan de orde stelde. In het laatste blok wil ik ingaan op wat u de komende tijd van het college kunt verwachten. Mijn collega Van Ooijen zal ingaan op de buurtteams en mijn collega Klein op laaggeletterdheid.

Ik begin bij de angst. Dat gaat over de angst om een bestaan in de uitkering in te ruilen voor een bestaan met werk. Dat lijkt misschien heel raar, maar die angst bestaat inderdaad wel degelijk. Ik ben het ook zeer eens met die raadsleden die hebben aangegeven dat ze daar zorgen over hebben. Ik wil er wel bij zeggen dat die angst bestaat uit heel verschillende aspecten. Het zijn volgens mij ook deels verschillende angsten. Het is een beetje een veelkoppig monster. Je hebt aan de ene kant de angst: wat als ik aan het werk ga en daardoor toeslagen kwijtraak en er misschien in inkomen op achteruitga? Wat als ik parttime aan het werk ga en de ene maand meer uren maak dan de andere

maand en dus met wisselende inkomsten te maken krijg? Wat als ik het niet kan? Dat is volgens mij een heel reële angst. Iedereen kent dat volgens mij wel, als je een grote stap zet. Iedereen kan zich ook iets voorstellen bij de zekerheid van die lage uitkering. Dat is misschien wel een lage uitkering, maar dat is wel elke maand hetzelfde lage inkomen, ook met een dagritme dat je kent. Daarom vergt het ook enorm veel moed van mensen om daaruit te willen komen. De mensen die daaruit willen komen verdienen wat ons betreft dan ook elke steun.

Ik noemde die verschillende angsten al een veelkoppige monster. Ik zie het als onze opdracht om bij elke angst te kijken wat we eraan kunnen doen om die weg te nemen. Met betrekking tot onzekerheid over toeslagen willen we bekijken of we kunnen aansluiten bij die rekentool van het Nibud om mensen inzicht te bieden in wat het effect is op bijvoorbeeld toeslagen als je inkomen omhooggaat. Ik wil ook graag kijken wat we kunnen doen om mensen te helpen bij de onzekerheid over wisselende inkomsten. Ik had het afgelopen dinsdag in de tweede termijn trouwens ook over een app. Ja, sommige mensen zullen toch weer bij ons terugkomen nadat ze een tijd aan het werk geweest zijn. Die mensen moeten we helpen door hen zo min mogelijk rompslomp te geven. Ik gaf in de commissie aan dat het daarbij wel belangrijk is ons te realiseren dat we daarbij te maken hebben met regels en wetten. De Partij van de Arbeid en GroenLinks vroegen allebei naar die terugkeergarantie. Specifiek vroeg mevrouw Kleinrensink in de commissie waar in de wet staat dat dit en dat niet mag. Ik ga hier een antwoord op geven. Ik zeg er in de richting van mevrouw Kleinrensink vast bij dat er een redelijk aantal wetsartikelen in staat. Ik hoop dat dat meer duidelijkheid biedt, maar ik ben natuurlijk altijd bereid om hier in een later stadium verdere toelichting op te geven. Voor elke aanvraag geldt dat er bij een nieuw beroep op bijstand een aanvraag moet worden gedaan. Bijstand wordt dus op aanvraag ingediend, paragraaf 5.1 van de Participatiewet. Er kan ook worden gekeken naar artikel 43 in de Participatiewet: het college stelt het recht op bijstand op aanvraag vast. Hergebruik van gegevens is niet relevant. We moeten steeds opnieuw het recht op bijstand vaststellen, dus gegevens met betrekking tot de nieuwe situatie. Er is één uitzondering. Als iemand binnen 30 dagen na beëindiging weer recht op bijstand heeft, dan hoeft er geen nieuwe aanvraag gedaan te worden. In dat geval wordt de beëindiging teruggedraaid, artikel 45 van de Participatiewet. In alle andere situaties moet, om een nieuw beroep op bijstand te kunnen doen, een aanvraag worden gedaan. In de Participatiewet is niet geregeld hoe die aanvraag vorm krijgt. Daar zit dus wel die ruimte. Daarom is er de verkorte aanvraag. Die verkorte aanvraag is ook een aanvraag, maar de uitvraag van die gegevens is daarin beperkt. Bij de verkorte aanvraag beperken we dat, omdat de reden van aanvraag gelegen is in de afloop van een contract. Bij uitgebreide aanvraag zijn deze redenen divers en zullen we dus ook meer informatie moeten vragen. Artikel 17 van de Participatiewet regelt de informatie. Je kunt geen verkorte aanvraag indienen na zes maanden, want dan moet de aanvraag worden afgewezen, omdat er een recht op WW bestaat, artikel 17 van de WW. Een WW-uitkering is een voorliggende voorziening, artikel 15 Participatiewet, en er is geen recht op bijstand als er een voorliggende voorziening bestaat. Ik heb wel in de commissie aangegeven dat we moeten kijken wat we allemaal kunnen doen aan die overdracht van WW naar bijstand. We zijn al volop in gesprek met het UWV, maar alles wat we daaraan meer kunnen doen, moeten we doen. Ik heb u ook toegezegd dat we ons daarover samen met het UWV zullen buigen. Tot zover wat ik wilde zeggen over de angst om een bestaan in de uitkering in te ruilen voor een bestaan met betaald werk.

Ik kom op de arrangementen. Daarover is een levendige discussie geweest, zowel in de eerste termijn in de discussie als net ook weer in raad. Het arrangement is een eerste indicatie, met zo weinig mogelijk bureaucratie proberen wij de bijna 10.000 mensen die bijstandsgerechtigd zijn in de stad zo veel mogelijk maatwerk te leveren. De individuele situatie van de persoon is leidend en bepaalt welk instrument of dienstverlening het meest passend is. Iemand in de raad, misschien was het mevrouw Podt, zei dat daar de focus op de instrumenten moet liggen. Het instrumentarium of de dienstverlening is dus niet exclusief verbonden aan een arrangement. Wij willen onze kostbare tijd ook zo veel mogelijk inzetten om inwoners de juiste ondersteuning te geven. Arrangementen bieden daarbij dus ook houvast. Wij zouden ze dus ook graag willen behouden en ons willen focussen op instrumenten en de vraag hoe we die zo goed mogelijk inzetten. Dat lijkt mij de opdracht voor de komende tijd. Dat was wat ik wilde zeggen over de arrangementen.

Ik kom op scholing. Ik was het zeer eens met die fracties die aangaven dat het heel erg belangrijk is dat we mensen scholen, dat we mensen de gelegenheid geven om zich te ontwikkelen. Als mogelijk kijken we ook of we mensen een startkwalificatie kunnen bieden. Dat kan bij allerlei verschillende opleidingen zijn. We willen daarbij wel zo veel mogelijk aansluiten bij de wensen en behoeften. Het kan ook zijn dat mensen werken en een deeltijdopleiding volgen. We kijken daarbij wel of mensen daar echt iets aan hebben. Wil je een opleiding volgen waar ook echt werk in te krijgen

is? Is het ook realistisch? Ik hoorde een tijdje geleden een voorbeeld van iemand uit het praktijkonderwijs die de wens had om dierenarts te worden. Dat is natuurlijk niet realistisch. We kijken ook echt heel goed of het realistisch is, of je er ook echt iets aan hebt. Mevrouw Podt had het over iemand die helemaal niet zo'n rare opleidingswens had die toch door ons geweigerd is. Die voorbeelden hoor ik heel graag. Misschien zit er een ander verhaal achter. Ik kan dat nu helemaal niet goed beoordelen. Als de indruk bestaat dat wij ons als gemeente niet redelijk opstellen, dan hoor ik dat heel graag. Als u mij de voorbeelden wilt geven, dan zou ik die heel graag horen, niet alleen voor de mensen, maar ook voor onszelf. Wij moeten altijd kijken hoe wij onze werkwijze beter kunnen maken. Dat was wat ik wilde zeggen over scholing.

De heer **BOS** (Stadsbelang Utrecht): Ik wil even teruggrijpen op een motie uit 2018, motie 157, "Opleidingskansen voor bijstandsgerechtigden met een grote afstand tot de arbeidsmarkt". Die zal de wethouder wel kunnen. We hadden gevraagd of de wethouder bij de behandeling van de Voorjaarsnota met een voorstel hierop wilde komen. Wanneer kunnen we dat ontvangen, of heb ik het niet gezien?

Mevrouw **VOORTMAN** (wethouder): Die motie is aangenomen of overgenomen, in ieder geval door mij onderschreven. Ik wil die motie graag betrekken bij de werkbeweging. Dat is het plan van aanpak dat we willen maken wat betreft mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Daar komen we voor de zomer op terug. Wat mij betreft is scholing een belangrijk onderdeel van dat plan van aanpak. De uitvoering van de motie van Stadsbelang past daar heel goed in.

Na het blokje scholing kom ik op het blokje effectiviteit. Er was in debat in de commissie over de vraag wat er gedaan kan worden om meer inzicht te krijgen. Daar sprak het CDA hier ook over. Het was ook de hamvraag in de RIB die we hadden met de Rekenkamer. Ik ben die trouwens vergeten te bedanken voor hun rapport. Ik had dat wel in de commissie gedaan. Een van de aanbevelingen om inzicht te krijgen in de effectiviteit van het beleid. Een van de aanbeveling is om in gesprek te gaan met de partners. Wij zijn natuurlijk continu in gesprek, maar we zullen de komende tijd in onze gesprekken aankaarten wat we nog meer kunnen doen om tot beleid dat werkt te komen. Wat interessant was, was dat het moeilijk is om tot pasklare oplossingen te komen. Daar worstelde ook mee de Rekenkamer. We hadden het er bijvoorbeeld over of je een benchmark in zou moeten stellen. Je kunt ook niet zeggen: we gaan gewoon een tijdje mensen niet helpen, zodat we het lekker met elkaar kunnen vergelijken. Dat kan ethisch natuurlijk absoluut niet. Ik vond het een goede suggestie die de Rekenkamer in de RIB deed, en die volgens mij herhaald is in de eerste termijn van de commissie, om te kijken wat we kunnen leren van Weten wat werkt een goede. Er was een toezegging in de richting van de ChristenUnie om daarop terug te komen bij Weten wat werkt. Daar gaat de Rekenkamer mee aan de slag. Dat lijkt mij een heel goede suggestie.

Wij wachten natuurlijk niet tot Weten wat werkt is afgerond. We komen ook met de actieagenda van de werkbeweging. Ik wil daarbij ook komen met indicatoren aan de hand waarvan u kunt toetsen of we onze doelen bereiken met dat wat we doen. Ik denk dat dat een heel goede manier is om u grip te geven op het beleid dat we met elkaar vaststellen. Ik zou dus graag bij de actieagenda met voorstellen willen komen. Ik zou het voorstel van de heer Van Waveren hierin mee kunnen nemen, maar ik zou toch aan hem willen vragen om ons niet nu al vast te pinnen dat het per se op die manier moet. We hadden inderdaad tot 2013 deze manier, maar ik kan op dit moment niet goed beoordelen of dat nou de beste manier was om dat te doen. Mijn suggestie aan de heer Van Waveren zou zijn om deze motie aan te houden of in te trekken. Dan komen wij bij de Werkbeweging met een voorstel om u in de gelegenheid te stellen goed te kunnen zien of wat we gaan doen echt werkt.

De heer **VAN WAVEREN** (CDA): Kan de wethouder nog een poging doen mij ervan te overtuigen dat het college al die vragen waar we de afgelopen tijd geen antwoord op hebben gekregen, over de Bbz, over het revoluerend fonds, vlot scherp gaat beantwoorden? Daar gaat de vraag fundamenteel natuurlijk over. Geeft het college inzicht in wat het doet? Dat heeft het de afgelopen tijd nog niet gedaan.

Mevrouw **VOORTMAN** (wethouder): Ik ben mij er niet van bewust dat we dat niet gedaan hebben. Volgens mij heeft het CDA bijvoorbeeld bij de begrotingsbehandeling gevraagd naar de Bbz. Daar hebben we toen ook antwoord op gegeven. Ik ben mij er niet van bewust dat het antwoord dat we toen hebben gegeven onvoldoende informatie bevatte voor het CDA.

De heer **VAN WAVEREN** (CDA): Het antwoord is al anderhalf tot twee jaar: we zijn een onderzoek aan het doen naar mogelijke verbeteringen.

Mevrouw **VOORTMAN** (wethouder): Ik kan het nu even niet zo terughalen. Wil de heer Van Waveren mij dan toestaan dat ik hier in de eerstkomende dashboardbrief op terugkom?

De heer **VAN WAVEREN** (CDA): Wie ben ik om dat te verbieden? Ik vraag hiernaar omdat we het telkens niet boven tafel krijgen. Daar is niet maar één voorbeeld van, maar dat gebeurt bij tal van instrumenten. De vraag aan het college is dus: hoe gaan we dit dan wel goed boven tafel krijgen?

Mevrouw **VOORTMAN** (wethouder): Dat is precies mijn punt met betrekking tot de Actieagenda Werkbeweging. Daarin willen we aangeven wat we de komende tijd willen gaan doen, wat onze doelen zijn en welke maatregelen we nemen. Ik wil daarin ook opnemen hoe we daar goed op kunnen monitoren. Ik wil graag met de raad in gesprek wat de indicatoren zijn op basis waarvan ze geïnformeerd wil worden. Mij lijkt het heel logisch dat je, wanneer je zo'n actieagenda vaststelt, ook elk jaar geïnformeerd wordt. We hebben daarnaast ook de dashboardbrieven. Daarin wordt u ook elke drie maanden geïnformeerd. Wat hebt u als raad als totaalpakket nodig om goed geïnformeerd te zijn?

De heer **VAN WAVEREN** (CDA): Informatie over de instrumenten en of ze werken. Daar heb ik behoefte aan. Daar heb ik al heel lang behoefte aan. Sinds 2013 krijgen we die niet meer.

Mevrouw **VOORTMAN** (wethouder): Ik weet niet waarom dat toen is afgeschaft. Ik kan me voorstellen dat het de vraag was of dat nou goed inzicht gaf. Dat lijkt me iets om naar te kijken. Ik wil de heer Van Waveren voorstellen dat ik hetgeen hij voorstelt mee kan nemen om te bekijken of dat een goede manier is om de raad op de hoogte houden, om de raad grip te geven op het gevoerde beleid. De heer Van Waveren geeft in de motie aan dat het op deze manier moet. Misschien is dat wel de conclusie, maar ik kan me ook voorstellen dat er andere, betere manieren zijn. Ik vraag hem mij daar nog niet op vast te pinnen. We moeten toe naar de raad goed inzicht geven in wat werkt, maar ik vraag hem mij nog niet vast te leggen dat dit de manier is waarop dat moet.

De heer **VAN WAVEREN** (CDA): Kan de wethouder dan toezeggen dat ze dat in ieder geval op instrumentniveau zal doen? De dashboardbrief geeft inderdaad inzicht in de algemene toezeggingen, uitstroom, instroom, dat soort dingen, maar ik zoek ook naar het resultaat per instrument. Kan ze toezeggen dat ze daarop ingaat in het voorstel?

Mevrouw **VOORTMAN** (wethouder): Ik kan toezeggen dat ik zal onderzoeken of informeren op instrumentniveau de beste manier is.

Dan kom ik op de 47% die heeft aangegeven "iets" te hebben gehad aan het contact met de gemeente. Het is natuurlijk heel moeilijk om te zeggen of dat veel of weinig is, maar het klinkt in ieder geval wel als weinig. Wat daaruit in ieder geval duidelijk wordt, is dat 53% niet weet of ze er iets aan gehad heeft. Ik denk dat het belangrijk is dat we in het contact met mensen heel duidelijk maken wat het doel is van de instrumenten die we inzetten. Ik had verder al aangegeven dat we de communicatie over het doel van de Werk- en contactdagen, waar die 47% toe in relatie stond, gaan verbeteren. De Rekenkamer had hier nuttige informatie over gegeven. Volgens mij heb ik een datum genoemd waarop ik de raad daarover verder wil informeren. Ik meen dat dat eind 2019 was. De ChristenUnie stelde voor om ook werkgevers hierin te betrekken. Ja, natuurlijk. Wij kunnen het als gemeente natuurlijk niet alleen. In arrangement 3 en 4 zitten ongeveer 7.500 mensen in de bijstand. Mensen kunnen in zeer complexe situaties zitten. Die werkgevers hebben we nodig. De afgelopen tijd hebben we gesprekken met werkgevers gevoerd. Gisteravond hadden we nog een bijeenkomst in het kader van de Werkbeweging. Daar waren ook werkgevers bij aanwezig. Toen hebben we met elkaar gewisseld wat werkgevers nou nodig hebben om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt aan te kunnen nemen. Daar gaan we ook de komende tijd mee door. Ik zou het heel gek vinden als wij voor de zomer met een voorstel naar u toe komen zonder daar de input van werkgevers in meegenomen te hebben, want zij zijn degenen die tot passende banen moeten komen. Ik ben het dus helemaal eens met mevrouw Streefland.

Als laatste kom ik op de vraag hoe de toekomst eruitziet. Wat voor pakket bied ik de raad aan? Dat was een zeer indringende vraag van de heer Van der Zweth van de Partij van de Arbeid. Hij had

een overzichtje. Dat is inderdaad wat wij gaan aanbieden: de Actieagenda Werkbeweging, het plan van aanpak naar aanleiding van het rapport van de Rekenkamer, de stand van zaken nu van de Kadernota 2013. Die is nog steeds van toepassing, maar wij denken dat het goed is om u mee te nemen in de situatie nu. Daarnaast laten we weten wat willen gaan doen met de voortgangsinformatie van W&I en de Wmo. Er is natuurlijk allerlei voortgangsinformatie over, maar ook daar willen we terugkomen op hoe we dat het beste op zo'n manier kunnen doen dat u ook op dit onderwerp zo goed mogelijk meegenomen wordt. Volgens mij is dat waar de heer Van der Zweth om vroeg. Ik denk dat ik daarmee deze vraag beantwoord heb.

Daarmee ben ik door alle vragen en opmerkingen heen.

De heer **VAN OOIJEN** (wethouder): Voorzitter! Ik reageer op één motie, motie 54, ingediend door mevrouw Rajkowski. Daarnaast was er één vraag van de ChristenUnie, maar dat was meer een opmerking.

In grote mate kunnen we herkennen wat er wordt gezegd in motie 54, "Sluit de driehoek van buurtteam, werkmatcher en betrokkene". Er wordt verzocht om ervoor te zorgen dat de werkmatcher op tijd is aangesloten als er mogelijkheden zijn om aan het werk te gaan. Daar zijn we het zeer mee eens. Ik heb er een opmerking over. Er wordt over twee plannen van aanpak gesproken. Er is een constatering over een plan van aanpak dat als reactie op het Rekenkamerrapport komt, het hele pakket met de strik zullen we maar zeggen. Vervolgens is er ook nog het plan van aanpak waarin het college een toelichting geeft bij het driegesprek. Dat is meer een operationeel intern plan van aanpak over hoe de buurtteams en werkmatchers samenwerken. Daar heb ik het ook in de commissievergadering over gehad. Ik ben even benieuwd welk plan van aanpak u nu precies op het oog hebt, voor we daar verschillen van inzicht over krijgen.

Mevrouw **RAJKOWSKI** (VVD): Toen ik het dictum voorlas, struikelde ik er zelf ook al een beetje over. Het gaat over het plan met de strik inderdaad, dat het meegenomen wordt in het hele pakket. Het hoeft geen nieuwe aanpak te zijn.

De heer **VAN OOIJEN** (wethouder): Dat is helder. Dan weten we welk plan u bedoelt. Ik zal er dan voor zorgen dat dat wat in dat plan van aanpak komt ook goed matcht met het plan van aanpak dat we operationeel en intern voor elkaar boksen. Ik wil er nog wel één ding over zeggen, maar dat is meer om beelden en verwachtingen uit te wisselen. Voor de mensen die in arrangement 3 en 4 verblijven, over wie het nu gaat, zal voor een deel niet van toepassing zijn dat er een werkmatcher binnenboord komt, omdat het Buurtteam zegt dat werk daar echt niet in beeld is. Het beeld dat er voor iedereen in arrangement 4 op een gegeven moment een werkmatcher binnenboord komt zou ik dus willen weerspreken. Dat gaat niet gebeuren. Dat staat ook niet in de motie, maar als dat beeld op de achtergrond leeft, zou ik dat willen weerspreken.

Mevrouw **RAJKOWSKI** (VVD): Dat wil ik nog kort aanvullen. Waar het mij om gaat, en wat het Rekenkamerrapport aangeeft, is dat er heel veel aanbod is van allerlei pluimage. Er zijn allerlei samenwerkingspartners, die wat lichtere of zwaardere vorm van dagbesteding tot werk hebben. We hebben ook juist vanuit het Buurtteam expliciet de wens gehoord dat het ook meer inzicht wil hebben in dat aanbod en dat het iemand van Werk aan tafel wil hebben. Dat heb ik ook van de samenwerkingspartners van Werk gehoord. Uiteraard is het alleen bedoeld voor de mensen voor wie het van toepassing is. Ik denk dat de professionals vanuit Werk het misschien nog net iets beter kunnen helpen inschatten, omdat zij het aanbod wat beter kennen.

De heer **VAN OOIJEN** (wethouder): Dat is volgens mij waar het om gaat. De Rekenkamer zegt dat ook. In de uitvoering tussen die partijen gaat dat eigenlijk nog niet goed. Dat proces loopt nog niet helemaal goed. Daar leggen we hier de nadruk en de aandacht op. Volgens mij zijn we het helemaal eens.

Dan was er nog de opmerking van de ChristenUnie over vrijwilligerswerk. De toezegging staat al. Voor de zomer komen we met wat meer informatie over hoe het nu zit, vooral met het Panel Meetellen, dat al stante pede bezig is met een onderzoek. Dan informeren we u nader.

Mevrouw **KLEIN** (wethouder): Voorzitter! Ik ga heel kort reageren op motie 53. Wij werken momenteel inderdaad aan het meerjarenplan Laaggeletterdheid. Dat doen we uiteraard in bredere zin dan alleen specifiek op dit onderwerp. Dat komt voor de zomer naar de raad. In lijn met het dictum

kunnen we daar een paragraaf aan wijden. Ik kan de motie dus overnemen. Ik wil er nog wel twee kleine dingen bij opmerken. Het eerste gaat over hoe en waar mensen de taal verder leren om naar dat B1-niveau te komen. Dat is niet altijd via een cursus. Zoals mevrouw Rajkowski ook aangaf zijn er bij arrangement 3 en 4 natuurlijk nog meer problemen dan alleen de taal. Enig realisme is daar ook op z'n plek.

De heer **VAN DEN BERG** (voorzitter Rekenkamer): Voorzitter! Ik wil reageren op een tweetal onderwerpen. Er is in de commissie, en ook vandaag weer, buitengewoon veel over de arrangementsindeling gesproken. Er waren moties van de ene kant die het onmiddellijk af wilden schaffen en moties van de andere kant die stelden dat er niet naar gekeken mag worden. Laat ik daar het volgende over zeggen. Wij hebben van de wethouder begrepen dat de informatie die u de komende maanden krijgt een actieagenda bevat. Er komt een plan van aanpak op de Rekenkamer. Er zal ook een stand van zaken worden gegeven rond de Kadernota 2013, de zogenaamde strik, waar in de laatste commissievergadering uitgebreid het woord gevoerd is.

Dan kijk ik even naar de discussie over de arrangementsindeling. Wij hebben bij ons onderzoek gemerkt dat het buitengewoon veel zoeken is en dat het vaak heel onduidelijk is wat nou de betekenis van die arrangementen was. Als je dan een stuk moet schrijven en je moet de stand van zaken rond die Kadernota van 2013 weergeven, dan is het toch op z'n minst zaak om eigenlijk te verhelderen wat die arrangementsindeling nu is. Er wordt door de wethouder gezegd dat die arrangementsindeling voor de inzet van instrumenten geen betekenis heeft. Wij hebben nog een beleidsbrief van vorige maand gezien waarin aan mensen uit arrangement 3 aangeboden wordt om een bepaald programma te doen. Als gerealiseerd wordt, wat in een andere motie staat, dat bij de instrumentkeuze de arrangementsindeling niet mag worden gebruikt, dan is dat toch een verandering van de praktijk van het beleid van de afgelopen jaren. Het is gegeven de discussie in de commissie, gegeven het zoeken van veel mensen de afgelopen jaren, ook het zoeken van de uitvoerders wat ze daar nou mee moeten, toch onvermijdelijk dat je bij het schrijven van een stuk helder gaat motiveren en beargumenteren wat je arrangementsindeling is en wat je daar wel en niet mee doet. Voor mij is het niet zoveel anders als wat wij in aanbeveling 2b hebben aanbevolen: bezie die arrangementsindeling, ook hoe die nu past bij je instrumenten van vandaag, bij de vormgeving van je beleid van vandaag en bij de arbeidsmarktsituatie. Dat wilde ik nog even zeggen als motivatie. Het lijkt mij bijna onvermijdelijk om in je beleidsstuk iets te zeggen over iets wat heel veel lijkt op wat wij in aanbeveling 2b aan de orde stellen. Dat was mijn eerste punt.

Mijn tweede punt gaat over de informatievoorziening in het verlengde van de motie van de heer Van Waveren, motie 50. Hij vraagt daarin om jaarlijks een bepaald type informatie te krijgen. In mijn beleving borduurt het wat voort op wat wij in aanbeveling 7 hebben neergelegd en in conclusie 7. Daarin zeggen wij eigenlijk het volgende. Wij hebben nog gepleit voor de Kadernota. Hij heet inmiddels "strik", heb ik begrepen. Als je nagedacht hebt over de inhoud van je beleid voor de komende jaren, moet je vervolgens goed met de raad gaan praten welke informatievoorziening je nou wilt, want je moet veel beter zicht op die effectiviteit krijgen. Ik heb wel sympathie voor de benadering van de wethouder, moet ik zeggen. Je moet eerst nadenken over wat de inhoud van je beleid is en wordt. De informatievoorziening aan de raad daarbij is de logische volgende stap. In aanbeveling 7a en 7b pleiten we daarvoor. Ik zou dus nog even willen argumenteren dat het goed is om die volgorde in acht te nemen, met alle waardering voor het ongeduld dat de heer Van Waveren heeft.

Mevrouw **VOORTMAN** (wethouder): Voorzitter! Ik heb nog niet echt precies alle moties en amendementen langsgelopen. Misschien bleek het wel duidelijk uit mijn inbreng, maar ik heb het nog niet letterlijk gedaan.

De heer **VAN WAVEREN** (CDA): Als iemand daar moeite mee had, had hij dat in de tweede termijn wel ingebracht. Laten we doorgaan. Er is niemand die om een tweede termijn van de wethouder vraagt.

Mevrouw **PODT** (D66): Ik hoor graag de wethouder even.

Mevrouw **VOORTMAN** (wethouder): Ik zal mij dan zeer terughoudend opstellen. Motie 49 over het beëindigen van de huidige arrangementsindeling ontraden wij. Motie 50, waarin verzocht wordt om een overzicht naar de raad te sturen met alle beschikbare instrumenten voor re-integratie,

ontraden wij ook. Ik kan mij zeer aansluiten bij de woorden van de voorzitter van de Rekenkamer hierover. Amendement 17 vond ik een zeer verstandig voorstel, maar een amendement moet natuurlijk sowieso in stemming gebracht worden. Motie 51 vind ik ook een goed voorstel. Daar staan we zeer positief tegenover. Het is afhankelijk van de indiener of we hem overnemen of dat ze toch in stemming gebracht moet worden. Als ik niks hoor, zeg ik: ga er maar lekker over stemmen.

Ook tegenover motie 52, "Aandacht voor leven-lang-leren", staan wij positief. We kunnen haar overnemen of ze kan in stemming gebracht worden.

Mevrouw **PODT** (D66): Als motie 52 wordt overgenomen, kan ik haar intrekken.

Mevrouw **RAJKOWSKI** (VVD): Ik begreep uit de beantwoording dat de moties 53 en 54 ook worden overgenomen door het college. Daarmee kan ik beide intrekken.

Mevrouw **KLEINRENSINK** (GroenLinks): Ook motie 51 is overgenomen door de wethouder, dus ook die kan teruggetrokken worden.

De **VOORZITTER**: Dames en heren! Ik stel vast dat de moties 51, 52, 53 en 54 worden ingetrokken.

De heer **VAN WAVEREN** (CDA): Ik wil nog iets zeggen over motie 50. Ik waardeer de redenering van de Rekenkamer. Elk beleid dat we kennen zal instrumenten kennen. De ervaring leert dat we daar wel zicht op willen houden. Tegelijkertijd zie ik ook hoe de politieke verhoudingen liggen in deze raad en begrijp ik dat niet de hele raad in het tempo van het CDA mee wil. Wij zullen het voorstel van de wethouder volgen en kijken wat er bij het vervolg komt. Indien nodig dienen we de motie opnieuw in. Voor dit moment trekken we haar in.

De **VOORZITTER**: Dames en heren! Ik stel vast dat motie 50 wordt ingetrokken.

Aan de orde is de stemming over amendement 17 (Kijk naar de persoon en niet naar de categorie).

De heer **VAN DER ZWETH** (PvdA): Voorzitter! Wij zullen dit amendement niet steunen. Het verbaast ons dat er per se een onderzoekopgave om te kijken hoe de arrangementen werken uitgehaald moet worden, zeker als we later ook naar de instrumenten gaan kijken. Daar komt dat weer terug. Daar gaat een heel duidelijk signaal van uit dat volgens mij nergens op slaat, dus geen steun vanuit de PvdA.

De heer **VAN HEUVEN** (PvdD): Ik sluit me volledig aan bij de stemverklaring van de Partij van de Arbeid.

Mevrouw **OOSTERS** (Student & Starter): Student & Starter vindt het doodzonde dat deze bepaling uit het voorstel wordt gehaald, omdat dit juist kansen waren voor vernieuwing van het beleid. Daarom zullen wij tegen het amendement stemmen.

De heer **VAN WAVEREN** (CDA): Volgens mij moet je geen dingen onderzoek waarvan je het antwoord al weet. Het antwoord is dat we die arrangementen niet meer nodig hebben. Dat is ook de conclusie van de Rekenkamer die aanbeveelt om maatwerk te gaan leveren. Wat ons betreft is dat onderzoek verspilde moeite. We weten al wat we ervan vinden. Het kan er gerust uit, dus wij steunen het amendement.

Amendement 17 wordt hierna bij handopsteken aangenomen, waarbij de voorzitter constateert dat de leden van de fracties van PVV, SP, Partij voor de Dieren, Student & Starter, VVD, PvdA en Stadsbelang Utrecht ertegen stemmen.

Aan de orde is de stemming over het voorstel.

De heer **VAN HEUVEN** (PvdD): Voorzitter! Dank aan de Rekenkamer voor het solide onderzoek, de heldere conclusies en de goede aanbevelingen. Wij zullen zeker instemmen.

De heer **VAN DEÚN** (PVV): Voorzitter! De Rekenkamer heeft een gedegen onderzoek gedaan en vastgelegd wat velen van ons eigenlijk al wisten. De aanbevelingen en een aantal moties ondersteunen wij dus van harte.

Het voorstel wordt hierna bij handopsteken met algemene stemmen aangenomen.

Aan de orde is de stemming over motie 49 (Naar een effectieve indeling voor re-integratie op de arbeidsmarkt).

Motie 49 wordt bij handopsteken verworpen, waarbij de voorzitter constateert dat de leden van de fracties van PVV, CDA en VVD ervoor stemmen.

De **VOORZITTER**: Dames en heren! Dank aan de onderzoekers en de heer Van den Berg, die een en ander heeft verwoord. Tot een volgende gelegenheid. We hebben nog 25 minuten voor het volgende onderdeel. Mevrouw De Boer heeft een punt van orde.

Mevrouw **DE BOER** (GroenLinks): Wij zouden graag vanavond met dit onderdeel beginnen, omdat er waarschijnlijk ook veel bewoners komen en het in die zin onhandig is om het in twee kleine deeltjes te knippen.

De heer **GILISSEN** (VVD): Steun daarvoor. Ik begin liever vanavond. Het is zonde van de tijd nu, maar de overwegingen van mevrouw De Boer zijn de juiste.

De heer **VAN DER ZWETH** (PvdA): Ook steun, ook omdat we anders de eerste termijn onderbreken.

De heer **BOS** (Stadsbelang Utrecht): Ik heb dan wel een ander voorstel. Wellicht zouden we de actuele moties kunnen doen.

De **VOORZITTER**: Nee. Dat doen we nooit.

De heer **SUNGUR** (DENK): Dat zou ook mijn voorstel zijn geweest, maar goed om te weten dat we dat nooit doen. Waarom doen we dat eigenlijk niet?

De **VOORZITTER**: Dat moet u aan het presidium vragen.

Mevrouw **DE BOER** (GroenLinks): "We doen het nooit" vind ik eerlijk gezegd geen argument. De raad gaat over zijn eigen orde.

De **VOORZITTER**: Heel goed. Wilt u dat? Dan gaan we dat doen. Dat scheelt weer. Dan gaan we doen wat we nooit doen en zo hoort het ook. Vernieuwen doe je op deze manier.

Actuele moties.

De heer **VAN DEÚN** (PVV): Voorzitter! De eerste raadsvergadering in het gerenoveerde stadhuis. Wat is het mooi geworden. Dank aan allen die er zo hard aan hebben gewerkt. Wat de Partij voor de Vrijheid betreft, is het echter nog niet af. Er ontbreekt nog iets in deze zaal. Achter mij, naast mij, hangt het portret van onze koning. Dat hangt er niet voor niets. Dat hangt er om ons volksvertegenwoordigers eraan te herinneren dat wij een constitutionele monarchie zijn met een parlementair stelsel waar wij als gemeenteraad onderdeel van uitmaken. Wij, gemeenteraadsleden, volksvertegenwoordigers, zitten hier voor alle inwoners van Utrecht en wij als gemeenteraad vinden verbinding en eenheid belangrijk. De Nederlandse, maar ook de Utrechtse vlag, is een niet-politieke uiting van de Nederlandse identiteit, democratie en onafhankelijkheid en maakt geen onderscheid tussen wie dan ook. Daarom vertegenwoordigen de Nederlandse en ook de Utrechtse vlag inwoners van alle gezindten, overtuigingen en achtergronden. In de Tweede Kamer hangt de Nederlandse vlag. In de Utrechtse Statenzaal hangt de Nederlandse en de provinciale vlag en inmiddels in heel veel andere Utrechtse gemeenten ook.

Deze historische raadszaal mag haar historie en hetgeen ons allen verbindt best tonen. De

ationale en gemeentelijke vlaggen mogen een mooie en duidelijke functie hebben als symbool van de natie en onze lokale trots. Het zijn symbolen van verbinding en eenheid in dé plaats van onze lokale democratie, deze prachtige historische raadszaal. Daarom dienen wij vandaag een actuele motie in voor plaatsing van de Nederlandse vlag in de raadszaal.

"Motie 46

Utrechtse en Nederlandse vlaggen in de raadszaal

Gemeenteraad van Utrecht in vergadering bijeen op 9 mei 2019,

Overwegende dat:

- De Utrechtse gemeenteraad en ook de PVV Utrecht verbinding en eenheid belangrijk vinden,
- De Nederlandse en Utrechtse vlag deze verbinding en eenheid, zonder dat er duiding nodig is, in een oogopslag verwoorden.
- De Nederlandse en Utrechtse vlag niet politiek zijn en geen onderscheid maken tussen wie dan ook en daarom inwoners van alle gezindten, overtuigingen en achtergronden in onze stad vertegenwoordigen;

Constaterende dat:

- De Utrechtse gemeenteraad, na een klein jaar, weer in het historische Stadhuis zetelt;
- De Utrechtse raadszaal haar historie en hetgeen ons allen verbind best mag tonen;
- In de Tweede kamer de Nederlandse vlag en in veel gemeenteraden de Nederlandse en stadsvlag in de laatste jaren zijn toegevoegd;
- Er onder vrijwel alle politieke partijen in deze raad vertegenwoordigd bij soortgelijke moties steun is geweest in zowel de Tweede Kamer alsook in andere gemeenteraden;
- Veel Utrechters, ongeacht hun afkomst, achtergrond, e.d., heel trots zijn op hun stadsie en de Utrechtse vlag;

Van mening dat:

- De nationale en gemeentelijke vlag een mooie en duidelijke functie hebben als symbool van de natie en onze lokale trots;
- Een symbool van verbinding en eenheid nodig is in de raadszaal.
- De nationale driekleur en de vlag van Utrecht een plaats verdienen in de raadszaal van de gemeente Utrecht, de plaats van onze lokale democratie;
- Het plaatsen van de Utrechtse vlag bijdraagt aan de herkenbare identiteit van onze stad;

Verzoekt het college:

- In overleg met het presidium van de gemeenteraad op korte termijn te regelen dat de Nederlandse en Utrechtse vlag in de raadszaal van de Gemeente Utrecht geplaatst worden, En gaat over tot de orde van de dag."

De heer **WIJMEGA** (ChristenUnie): Het is misschien op de camera niet goed te zien, maar ik heb hier een speldje op. Dat had ik bewust op gedaan met het oog op deze motie. Het is namelijk 9 mei vandaag, de dag van de Europese Unie, Schuman-dag voor degenen die ermee bekend zijn. Op ons stadhuis staan al drie vlaggen: de Europese, de Nederlandse en de Utrechtse. Nou ben ik wel benieuwd naar de overwegingen van de heer Van Deún waarom de Europese vlag niet toegevoegd is aan dit rijtje. Dat zou in die zin logisch zijn, omdat we die ook op ons stadhuis hebben staan.

De heer **VAN DEÚN** (PVV): Dank aan de ChristenUnie voor de vraag. Het standpunt van de Partij voor de Vrijheid over de EU is genoegzaam bekend. Wij willen het liefst een Nexit. Laat dat duidelijk zijn. Maar het lidmaatschap van de EU is op dit moment wel een gegeven. Daarom hebben wij geen enkel bezwaar als Partij voor de Vrijheid Utrecht om ook de EU-vlag hier neer te hangen, maar het helpt misschien ook wel als we de Regenboogvlag ophangen. Dat mag ook wat mij betreft. De VNG heeft hier wat over gezegd. Die geeft inderdaad aan: maximaal vier vlaggen. Een Nederlandse vlag, een plaatselijke vlag en zelfs een provinciale vlag. Het is een keuze. Als ik hier achter mij kijk – ik kan dit zien op beeld – zie ik een kaal wit vlak. Hoe mooi zou het zijn als daar de Utrechtse of de Nederlandse vlag zou hangen.

De heer **HOMAN** (Student & Starter): Het is eigenlijk letterlijk symboolpolitiek. Het gaat over vlaggen, symbolen. Daar moeten we ook een beetje zorgvuldig in zijn. Ik vind het belangrijk dat ook niet-Nederlanders kunnen stemmen bij gemeenteraadsverkiezingen. De heer Van Deún stelt nu voor om zowel een Nederlandse vlag als een Utrechtse vlag te plaatsen, maar wat ons betreft is die

Nederlandse vlag niet zo nodig, omdat die op een bepaalde manier ook uitsluitend is voor de niet-Nederlanders die ook kunnen stemmen op ons, die wij dus ook representeren op deze plek. Waarom zouden we niet kiezen voor alleen die Utrechtse vlag? Wij zitten hier in de gemeenteraad toch in de eerste plaats voor Utrechters.

De heer **VAN DEÚN** (PVV): Daar hebben we over nagedacht. Het is natuurlijk zo dat ingezetenen van Utrecht kunnen stemmen, maar het gaat niet alleen om stemmen. Wij denken veel meer aan het aangeven van die verbinding, van die eenheid van alle inwoners van de stad. Ik heb expliciet gezegd, ook als PVV'er, dat het gaat om alle gezindten, om alle inwoners. Daar gaat het wat ons betreft om, om die eenheid aan te geven. Het is symboolpolitiek en eigenlijk had het helemaal niet nodig hoeven zijn, had het hier gewoon in moeten staan en dan hadden we dit debat niet hoeven voeren. Maar het is nou eenmaal nodig om een meerderheid te krijgen voor een dergelijke vlag. Het is symboolpolitiek, maar daar is niks mis mee. Al eeuwen is de vlag onderdeel van ons volk en onze cultuur.

De heer **VAN HEUVEN** (PvdD): In hoeverre gaan die vlaggen in de raadszaal ook echt helpen bij een beter openbaar bestuur? Daarmee bedoel ik de keuzes die wij als raad maken om stad en samenleving ook echt beter maken.

De heer **VAN DEÚN** (PVV): Ze herinneren ons eraan. Net als het portret van onze koning herinneren ze ons eraan waarom wij hier zijn in deze raad. Aan de ene kant zijn we hier omdat we deel uitmaken van het parlementair stelsel en aan de andere kant omdat we gewoon deel uitmaken van de stad Utrecht en van Nederland. Ook de stad Utrecht is gewoon onderdeel van Nederland, mijnheer Van Heuven.

De heer **SUNGUR** (DENK): Is de heer Van Deún bereid om de motie in tweeën te splitsen, waarbij in de ene motie gepleit wordt voor een Utrechts symbool en in de andere voor de Nederlandse vlag?

De heer **VAN DEÚN** (PVV): Ik heb daar geen enkel probleem mee. Als er een meerderheid zou komen voor alleen een Utrechtse vlag, dan ben ik best bereid om de motie aan te passen.

Mevrouw **BIJSTERBOSCH** (D66): Ik ben in elk geval blij om dat te horen, maar dan vraag ik me wel af of ik het helemaal in de feng shui van deze raadszaal vind passen. Esthetiek is ook belangrijk. Dan wil ik ook weten waar die Utrechtse vlag dan komt te hangen.

De heer **VAN DEÚN** (PVV): Daar heb ik geen voorkeur voor. Ik ga met u mee dat het wel moet passen in deze zaal. Een Nederlandse vlag past natuurlijk altijd, maar of hij nou precies hier achter mij moet hangen of daar in het hoekje, weet ik niet. Het voorstel zegt "in overleg met het presidium". Daar kunnen we best naar kijken in overleg met het presidium, lijkt mij.

De heer **BOS** (Stadsbelang Utrecht): Het Utrechts wapen, de Utrechtse vlag. Ik heb de vlag net gehesen zien worden voor de deur. Daar kan de fractie van Stadsbelang Utrecht zich in vinden. De Nederlandse vlag vind ik even te ver gaan.

De heer **VAN DEÚN** (PVV): Ik kan erop reageren. Ik heb het er net ook al over gehad met de heer Sungur van DENK. We zijn best bereid om dan alleen de Utrechtse vlag te plaatsen. Dat is ook een symbool en benadrukt dan met name de eenheid die we hebben in de stad Utrecht. Ik blijf wel van mening dat we ook een onderdeel zijn van Nederland.

Mevrouw **DE BOER** (GroenLinks): Ook GroenLinks vindt dat Utrecht een onderdeel is van Nederland. Los daarvan heb ik de volgende vraag. De heer Van Deún geeft aan, ook in de motie, dat we dit nodig zouden hebben om de verbondenheid van Utrecht te voelen. Volgens mij hebben we de afgelopen tijd, ook door een aantal wat minder leuke dingen die zijn gebeurd in de stad, heel veel verbondenheid gevoeld. Mijn vraag aan de heer Van Deún is eigenlijk wat zo'n vlag hier nou bij gaat helpen.

De heer **VAN DEÚN** (PVV): Een vlag is een symbool en herinnert ons dagelijks aan iets, net als het portret van onze koning. Wij zijn er echt van overtuigd dat een vlag, als je die ziet, bijdraagt aan het idee dat het gaat om Utrecht, dat het gaat om de Utrechtse bewoners, ook voor de inwoners die

ons op tv zien. De vlag is daar een symbool van, net als het wapen van Utrecht een symbool is voor de stad Utrecht.

De heer **GILISSEN** (VVD): Er valt hier veel over te zeggen, ook over de vraag of een actuele motie de meest geëigende manier is. Er werd net al een suggestie gedaan om de motie in tweeën te knippen, zodat de raad zich kan uitspreken over de Nederlandse en/of de Utrechtse vlag. Is dat niet een belangrijk signaal en zou de heer Van Deún er niet beter aan doen om gegeven dat feit deze motie nu achterwege te laten, daar met andere partijen over te overleggen en er een andere keer op terug te komen? Zou hij dat willen doen?

De heer **VAN DEÚN** (PVV): U heeft het zelf al een keer geprobeerd met de Utrechtse vlag. We hebben het er in het presidium al twee keer over gehad. Ik vraag nu een uitspraak van de raad.

De heer **VAN DER ZWETH** (PvdA): Voor ons is een vlag neerzetten niet nodig om die verbondenheid te tonen. Ik vind dat mevrouw De Boer dat heel mooi zei. Dat hebben we de afgelopen periode juist gezien. Bij een Utrechtse vlag kunnen we ons wel wat indenken. We zitten hier voor de Utrechters, voor Utrecht zelf, met ook heel veel niet-Nederlanders in onze stad. Daar kunnen we dus zeker over meedenken, maar niet over de motie zoals ze nu voorligt.

De heer **SCHIPPER** (SP): Ik heb een punt van orde. Ik heb hier de stemverhouding in de Provinciale Staten over deze motie. Misschien kunnen de leden nog eens kijken of ze in lijn met hun eigen partijgenoten kunnen stemmen. Ik houd me aanbevolen.

De **VOORZITTER**: Het college laat het aan de raad.

De voorzitter schorst hierna de vergadering.

Na heropening van de vergadering verleent de voorzitter het woord aan de heer van Deún.

De heer **VAN DEÚN** (PVV): Voorzitter! We hebben even een rondje gemaakt en er is toch een aantal mensen dat heeft aangegeven er toch over na te willen denken als het over een Utrechtse vlag gaat. Wij willen nu de motie intrekken en er in de eerstvolgende vergadering in het presidium in ieder geval nog even een keer over praten. Dan kunnen we de motie altijd op een later tijdstip alsnog in stemming brengen.

De **VOORZITTER**: Dames en heren! Ik stel vast dat motie 46 is ingetrokken.

Mevrouw **PODT** (D66): Voorzitter! We hebben de afgelopen week een goed debat gehad rond de pilot voor een landelijke vreemdelingenvoorziening in Utrecht. De komende tijd gaat Utrecht meedoen met deze pilot die hopelijk voor veel mensen die nu ongedocumenteerd zijn voor perspectief gaat zorgen. De pilot wordt in samenwerking met landelijke partijen en Utrechtse maatschappelijke organisaties uitgevoerd. D66, ChristenUnie, GroenLinks, Partij voor de Dieren, PvdA, SP, Student & Starter en DENK willen zeker zijn dat de succesvolle Utrechtse aanpak centraal blijft staan. Daarom hebben we de volgende motie gemaakt.

"Motie 47

Pilot Landelijke Vreemdelingen Voorziening Utrecht

De gemeenteraad van Utrecht, bijeen op 9 mei 2019

Constaterende dat:

- De gemeente Utrecht gaat deelnemen aan de pilot Landelijke Vreemdelingen Voorzieningen;
- Hiertoe een convenant is geketend voor de samenwerking tussen gemeente, Ministerie van Justitie en Veiligheid, Dienst Terugkeer en Vertrek (DT&V), de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) en de Vreemdelingenpolitie (AIVM);
- Hiertoe tevens samenwerkingsafspraken zijn gemaakt tussen de gemeente Utrecht en Utrechtse maatschappelijke organisaties voor ongedocumenteerden;

Overwegende dat:

- De Utrechtse aanpak van Bed, Bad, Brood en Begeleiding er al jarenlang voor zorgt dat een groot deel van de cliënten uitstroomt met een toekomstperspectief;

- De samenwerking met de in het convenant en de samenwerkingsafspraken genoemde partijen voor doorbraken kan zorgen in de casussen van individuele ongedocumenteerden en voor een nog sterkere gezamenlijke aanpak;
- De pilot alleen kan slagen:
 - o Als landelijke samenwerkingspartners open tegemoet worden getreden;
 - o Als er wordt gevaren op de ervaring van Utrechtse samenwerkingspartners die verantwoordelijk zijn voor de goede resultaten tot nu toe;

Draagt het college op:

- Tijdens de pilot vast te houden aan de succesfactoren van de Utrechtse aanpak, zoals de toegang tot laagdrempelige, kleinschalige opvang, zonder dwang, met persoonlijke begeleiding en uitgaande van de vertrouwensband met cliënten;
- Zich maximaal in te zetten om te zorgen dat het in het convenant beschreven 'toezicht door de DT&V op de pilot' zich richt op de tijdens de pilot te leren lessen en het bijdragen aan het wegnemen van belemmeringen binnen individuele casussen en niet op het overnemen van verantwoordelijkheden binnen de Utrechtse aanpak,

En gaat over tot de orde van de dag."

Deze motie is ondertekend door mevrouw Assen, de heer Dekkers, de heer Van Heuven, mevrouw Oosters, mevrouw Streefland, de heer Sungur, de heer Wiegant en mijzelf.

De heer **VAN OOIJEN** (wethouder): Voorzitter! Dank aan mevrouw Podt voor deze motie. We zijn natuurlijk al behoorlijk ver. De stukken zijn al getekend. We hebben een goed debat gehad in de commissievergadering. Ik vind het eigenlijk een heel waardevolle aanvulling. U geeft hier een aantal kwetsbaarheden aan die ik goed kan herkennen, ook binnen deze Utrechtse raad, die volgens mij niet op gespannen voet staan met wat we hebben afgesproken en daar heel goed in passen. Ik kan me voorstellen dat u dat wilt onderstrepen en dat deze motie daar een geëigende methode en een middel voor is. Ik sta hier dus positief tegenover, maar het is uiteraard aan u.

De heer **GILISSEN** (VVD): De motie doet wel degelijk wat, namelijk de wethouder een opdracht geven. Er wordt niet alleen bezorgdheid uitgesproken namens een deel van de gemeenteraad. Hoe verhoudt wat dat betreft de opdracht die de wethouder nu meekrijgt, en waar de partijen die voor gaan stemmen hem ongetwijfeld aan gaan houden, zich tot het feit dat hij al een document ondertekend heeft waarin hij zich ook aan een bepaalde rol voor de landelijke organisaties als IND en DT&V heeft gecommitteerd?

De heer **VAN OOIJEN** (wethouder): Daarom zei ik zojuist ook dat ik geen spanning zie tussen de opdracht die ik hier meekrijg en datgene dat we al hebben afgesproken. U hebt er gelijk in dat we dat al hebben afgesproken. Die afspraken staan al op papier. Ik zie daar geen spanning tussen. Ik kan me wel voorstellen dat de raad zegt een aantal dingen de komende tijd wel spannend te vinden en dat wil onderstrepen en daar extra op gaat letten in de uitvoering die het college nu aangaat. Dat kan ik me voorstellen. Vanuit die hoedanigheid kan ik deze motie positief waarderen.

Mevrouw **PODT** (D66): Ik wil haar toch graag in stemming brengen, omdat ik denk dat de wethouder er dan mooi mee kan wapperen als het erop aankomt.

Aan de orde is de stemming over motie 47 (Pilot Landelijke Vreemdelingen Voorziening Utrecht).

De heer **GILISSEN** (VVD): Voorzitter! Deze motie voegt niets toe anders dan bijdragen aan de gemoedsrust van een paar politieke partijen. Wij zullen tegenstemmen.

De heer **VAN WAVEREN** (CDA): Voorzitter! Wij vinden het ook wel winst dat de raad dan in ieder geval in de overwegingen zet dat de landelijke samenwerkingspartners open tegemoet moeten worden getreden. Dat is natuurlijk ook weleens anders geweest in deze stad. Die gedachte steunen we. Het kan geen kwaad deze waarborg neer te leggen, dus we zullen toch voor stemmen.

Motie 47 wordt hierna bij handopsteken aangenomen, waarbij de voorzitter constateert dat de leden van de fracties van PVV, VVD en Stadsbelang Utrecht ertegen stemmen.

De voorzitter schorst daarop de vergadering.

Na heropening van de vergadering spreekt de **VOORZITTER** als volgt:

Dames en heren! Geachte leden van de gemeenteraad, van harte welkom terug. Wij beginnen dadelijk met de avondraad van 9 mei 2019.

Hartelijk welkom ook de familie van Rinus van Reenen, die wij dadelijk zullen herdenken. Hij was oud-gemeenteraadslid voor Leefbaar Utrecht.

Johan en Netty, Theo en Tineke, Gijs, Brigitte en Bas – ik hoop dat ik ze allemaal heb genoemd – goed dat u er vanavond allemaal bent. Ook Rinus zou dat heel mooi hebben gevonden. Ik verzoek u te gaan staan.

In memoriam de heer Rinus van Reenen, oud-raadslid Leefbaar Utrecht.

Nadat de aanwezigen zijn gaan staan, spreekt de **VOORZITTER** als volgt:

Leden van de gemeenteraad, leden van het college, beste mensen, in het bijzonder de familie van Rinus van Reenen. Vanavond heb ik de verdrietige taak om stil te staan bij het op 74-jarige leeftijd overlijden van de heer Rinus van Reenen begin februari jl. Van januari 2001 tot en met juli 2003 zat de heer Van Reenen namens Leefbaar Utrecht, destijds een heel grote partij, in de Utrechtse gemeenteraad. Rinus, die ik natuurlijk goed heb gekend als collega, stond bekend als een kritisch volksvertegenwoordiger en een zeer betrokken gemeenteraadslid, vooral op het gebied van de ruimtelijke ordening. Hij was daar heel precies in en ook heel betrokken. Hij was een vriendelijke man die zich met hart en ziel inzette voor de nieuwe politiek die Leefbaar Utrecht wilde realiseren.

Rinus wist zich zeer betrokken bij Utrecht en de Utrechters. Vooral bij die mensen die volgens hem door de ambtelijke molens vermalen dreigden te worden. Rinus was een man met een groot sociaal hart. En hij was niet vies van een beetje zelfspot – een mooie eigenschap in de politieke arena.

Toch vond Rinus het moeilijk zich in de politieke arena staande te houden. Hij had soms moeite met het politieke spel, bijvoorbeeld dat je als collegepartij soms compromissen moet sluiten die op gespannen voet staan met het partijprogramma en de eigen idealen. Dat was voor hem moeilijk te verteren. Dat druiste in tegen zijn principes. Rinus verliet daarom zijn partij en de Utrechtse politiek voortijdig. In plaats van als eenmansfractie verder te gaan in de raad, wat velen doen, stelde hij zijn raadszetel ter beschikking aan iemand anders. Daar kreeg Rinus veel waardering voor. Het tekent iemand die niet uit is op eigen politiek gewin, maar een ander de kans en het podium gunt. Rinus was behalve een bevoegen persoonlijkheid met een groot hart voor Utrecht, ook gewoon een prettig mens.

Graag een moment van stilte ter herinnering aan een bijzonder raadslid.

(De aanwezigen nemen hierop enkele ogenblikken van stilte in acht.)

Daarop schorst de voorzitter de vergadering.

Na heropening van de vergadering spreekt de **VOORZITTER** als volgt:

Dames en heren, geachte leden van de raad! Ik stel voor de vergadering te hervatten. Welkom terug. Hetzelfde geldt voor de mensen thuis. Het is fijn dat u er bent, net als de mensen op de publieke tribune.

Ik begrijp dat de spreektijdenregeling na de vergadering van vanmiddag is gereset. Ik ken de terughoudendheid van de raadsleden. Het is zoals het is. Ook dit maakt deel uit van de technische inwerkfase.

De heer Te Hoonte komt iets later. Mevrouw Rajkowski is ziek naar huis gegaan.

Wij hebben nog één punt op de agenda staan. U hebt op 24 april jl. nog een strekt-ter-
vervangingsvoorstel gekregen.

3. Voorstel Keuze richtinggevend modellen voor de verdere planontwikkeling Kop Amsterdamsestraatweg-Oude Daalstraat.

De heer **WIJMEGA** (ChristenUnie): Voorzitter! In de commissievergadering heb ik eraan getwijfeld of ik het voorstel voldoende vond uitgewerkt om er vanavond over te kunnen stemmen. Eerlijk gezegd ben ik er nog niet helemaal van overtuigd of dit besluit op dit moment nodig is. Tijdens de raadsinformatiebijeenkomst werd ons ter kennis gebracht hoeveel losse eindjes er nog in

het gebied zijn: de verkeerssituatie op de Amsterdamsestraatweg is nog onduidelijk, er ontbreekt een besluit over de Monicabrug en de Knip of de Knijp en ook voor de Votulastroute is nog een besluit nodig. Al die acties hebben effect op het verkeer dat door de Daalsetunnel gaat en voor de mogelijkheid om een deel van het asfalt weg te halen. Daardoor zou het Daalsepark groter kunnen worden. Ik ben blij dat dit in het gewijzigde voorstel duidelijker is geworden, maar ik heb nog vragen over hoe de besluiten worden genomen en in welke volgorde dat gebeurt. Daarover vind ik het voorstel nog niet helder. Er wordt gesproken over "een omgevingsscan" die parallel loopt en wordt geborgd in het startdocument met de bijbehorende onderzoeksvragen en vervolgplanning. Ik spreek best goed Ambtenaars, maar als raadslid begrijp ik niet helemaal wat er zal gebeuren en in welke volgorde dat gaat. Voor wat de ChristenUnie-fractie betreft, zullen wij over het Daalsepark geen definitief besluit nemen als de verkeerssituatie nog niet duidelijk is. Als wij asfalt kunnen weghalen, is dat voor ons een kans om het park groter en groener te maken. Om die duidelijkheid te krijgen, dien ik de volgende motie in.

"Motie 55

Logische besluitvorming rond het Daalsepark

De gemeenteraad van Utrecht, bijeen op 9 mei 2019 ter behandeling van de plannen voor de kop van de Amsterdamsestraatweg en de Oude Daalstraat,

Constateernde dat:

- In de omgeving van het plangebied nog een aantal belangrijke verkeersbesluiten genomen moeten worden, zoals voor de Amsterdamsestraatweg, de situatie bij de Monicabrug en de Votulastroute;
- Het college werkt aan een studie voor de Daalsetunnel;
- De drie randvoorwaarden die nu in het voorstel zijn opgenomen niet expliciet rekening houden met deze aankomende verkeersbesluiten;

Overwegende dat:

- Deze besluiten grote invloed kunnen hebben op de verkeersstromen langs het plangebied;
- De mogelijke opheffing van een van de rijbanen bij de Daalsetunnel kansen kan bieden voor meer groen;
- Het voor een goede uitwerking van de plannen voor het Daalsepark verstandig is om duidelijkheid te hebben over de verkeerssituatie rond het plangebied voordat knopen worden doorgehakt over de eventuele bebouwing ervan;

Spreekt als haar mening uit dat:

- Eerst duidelijkheid verkregen dient te worden over de verkeerssituatie rond het gebied 'kop Amsterdamsestraatweg — Oude Daalstraat', voordat de raad een besluit voorgelegd wordt over de invulling van dat gebied;

En gaat over tot de orde van de dag."

De motie is ondertekend door de heer Virginia, mevrouw Zwinkels, de heer Schipper, mevrouw Sasbrink en mijzelf.

Het doel van motie 55 is dat de gemeente eerst een besluit neemt over de verkeerssituatie rond het gebied en pas daarna over de invulling van het Daalsepark.

Mevrouw **VAN DUN** (D66): Voorzitter! Het voorstel van de heer Wijmenga klinkt heel nobel voor wat de volgorde van de besluiten betreft, maar is hij niet bang dat als wij op allerlei andere maatregelen moeten wachten wij hier over een jaar nog zitten om te besluiten wat wij eigenlijk vandaag moeten besluiten?

De heer **WIJMEGA** (ChristenUnie): Voorzitter! Het zal sowieso nog enige tijd duren voordat het startdocument aan de raad wordt voorgelegd, misschien nog wel een jaar. De wethouder zal vast kunnen zeggen in hoeverre deze motie daarop invloed heeft. Mijn inschatting, die is gebaseerd op informatie die ik van het college heb gekregen, is dat het wel meevalt en dat het in principe goed moet kunnen komen en dat het geen extra tijd hoeft te kosten. De motie zorgt er in elk geval voor dat duidelijk is dat wij eerst de verkeerssituatie helder krijgen en vervolgens over het park een besluit nemen.

Over het besluit dat aan de raad voorligt: als het aan ons ligt, blijft de locatie zo groen mogelijk. Dat is ook wat de omwonenden het liefste willen. Ik weet dat de SP-fractie een suggestie zal doen om in de planvorming de portemonnee nog eens te bekijken. Dat punt zal nog wel aan de orde

komen. Ik ben benieuwd hoe de wethouder op dat idee reageert. In de modellenstudies miste mijn fractie nog wel aandacht voor het groen dat behouden blijft. Ik hoor graag van de wethouder hoe dit bij de uitwerking van de modellen aandacht zal krijgen. Welke ambitie heeft de wethouder daarbij zelf? Hoe komt dat in het plan terecht?

De modelstudie zelf en de varianten D en E. Zolang wij vastzitten aan de € 3 miljoen die op deze locatie moet worden verdiend, ontkomen wij niet aan bebouwing. Met de varianten D en E die worden voorgesteld, kunnen wij leven, maar mochten wij nog ergens een geldboom vinden, heeft een groter en groener Daalsepark onze voorkeur.

De heer **VAN DER ZWETH** (PvdA): Voorzitter! De heer Wijmenga zegt dat wij zullen moeten kiezen voor de varianten D en E. Wij hebben echter een strekt ter vervanging gekregen waar dat besispunt is uitgehaald. Ik begrijp heel goed dat de heer Wijmenga daarvan is uitgegaan, want de volledige argumentatie waarom wij voor D en E zouden moeten kiezen, staat nog gewoon in het stuk. Deelt de ChristenUnie-fractie de mening van de PvdA-fractie dat als de raad met het voorstel instemt, dan nog niet is gekozen voor de varianten D en E omdat het besispunt is verdwenen.

De heer **WIJMENGA** (ChristenUnie): Voorzitter! Volgens mij heeft de heer Van der Zweth gelijk. Ik had mijn bijdrage anders moeten formuleren. De richting die in het oorspronkelijke voorstel stond, begrijp ik. Als wij geld moeten verdienen, moeten wij bouwen. De varianten D en E voldoen aan de criteria die de raad zelf voor het verdienend vermogen heeft vastgesteld. Er zal ergens bebouwing moeten komen. Wij kunnen ons echter vinden in de varianten D en E. Ik ben benieuwd hoe die verder worden uitgewerkt. Wellicht komt er nog een creatieve variant uit de hoge hoed waaraan meer ideeën van omwonenden kunnen worden toegevoegd. Daar zijn wij vóór.

Mevrouw **OOSTERS** (Student & Starter): Voorzitter! Denkt de heer Wijmenga niet dat de creatieve ideeën die misschien voortkomen uit de samenwerking met de wijkbewoners eerder komen als het plan wordt aangenomen in de vorm die het nu heeft?

Als een startnotitie wordt gemaakt parallel aan de omgevingsscan komen dan ook de waarborgen die de heer Wijmenga wil zien omtrent de andere ontwikkelingen die worden gemaakt ook worden gewaarborgd?

Haalt de motie van de heer Wijmenga zijn eigen plan niet onderuit?

De heer **WIJMENGA** (ChristenUnie): Voorzitter! Ik begrijp het betoog van mevrouw Oosters niet. Misschien kan zij dat herhalen.

De **VOORZITTER**: Langzaam.

Mevrouw **OOSTERS** (Student & Starter): Ja, ik zal mijn betoog toelichten. Ik zie dat motie 55 het proces vertraagt. De motie zegt niet met een startnotitie te beginnen voordat de omgevingsscan is uitgevoerd. Ik stel voor de startnotitie en de omgevingsscan parallel te laten lopen zodat wij met de wijkbewoners misschien wél tot een creatief idee komen. Motie 55 vertraagt dat proces volgens mij.

De heer **WIJMENGA** (ChristenUnie): Voorzitter! Nee, dat hoeft niet. Ideeënvorming kan altijd. Ik beoog met de motie dat de raad pas een besluit over het startdocument wordt voorgelegd als de verkeerssituatie in het gebied helder is. Ik wil niet dat de omgevingsscan allerlei varianten bevat die kunnen leiden tot aanpassing van het plangebied, bijvoorbeeld tot vergroting omdat een deel van de toerit naar de Daalsetunnel verdwijnt. Motie 55 beoogt dat wij eerst de verkeerssituatie helder moeten hebben en dat wij pas daarna het startdocument kunnen vaststellen. Het moet niet zo zijn dat als wij het startdocument in handen hebben allerlei varianten mogelijk worden, bijvoorbeeld door het verdwijnen van het asfalt.

Mevrouw **OOSTERS** (Student & Starter): Voorzitter! Het startdocument wordt opgesteld met behulp van de omgevingsscan als blijkt dat er meer ruimte komt voor de woningen en het park dat in het startdocument wordt verwerkt. Ik begrijp dus niet waar motie 55 voor nodig is.

De heer **WIJMENGA** (ChristenUnie): Voorzitter! Ik denk dat mevrouw Oosters en ik de situatie verschillend interpreteren. Dat kan. Misschien heeft ook de wethouder een duiding. Ik heb er echter vertrouwen in dat de motie niet tot problemen leidt en zeker niet tot vertraging.

De heer **VIRGINIA** (GroenLinks): Voorzitter! Masha danki señor presidente, Laga mi kuminsa mi kontribushon ku un par di palabra na Papiamentu. Probablemente esaki ta e prome biaha den historia ku e dushi lenga aki ta wòrdu husa den e sala aki.

Ik wol no graach jo yn it Frysk oansprekje. Dizze taal sil ek yn dizze riedseal net faak brukt wurde.

I'll now switch to English, a language I presume most of you understand. Before continuing, to put it gender-neutrally, my virgin speech, let me say how grateful I am to be standing here.

Voorzitter, u zult zich afvragen waarom ik nu diverse talen spreek. Het antwoord op die vraag is simpel. Eerder vandaag is dit al genoemd door mijn fractiegenote mevrouw Kleinrensink: begrijpelijkheid. Het is de toehoorders misschien opgevallen dat de talen die ik heb gebruikt alle vier ergens in het koninkrijk een officiële taal zijn. Toch zal niet iedereen in het koninkrijk alles hebben begrepen wat ik heb gezegd. Natuurlijk gebruiken wij in deze raadzaal het Nederlands en soms het Utrechts, maar ook dan is niet alles voor iedereen begrijpelijk terwijl begrijpelijkheid belangrijk is voor het mooie werk dat de gemeenteraad doet. Die begrijpelijkheid hangt af van onze woorden en zinnen. Wij zullen goed moeten opletten welke woorden en zinnen wij kiezen. Soms gebruiken wij woorden uit de traditie, maar wij kunnen beter ons best doen om begrijpelijk te zijn. Als voorbeeld noem ik "dictum", maar ook "mitigerend". Volgens mij hoorde ik vanmiddag iemand "revoluerend" zeggen. Dit zijn allemaal woorden waarvoor wij best wat meer begrijpelijke varianten voor kunnen kiezen. Ik zal daar mijn best voor blijven doen. Hopelijk u allemaal ook.

Niet alleen onze woorden en zinnen, maar ook de inhoud van onze besluiten moet begrijpelijk zijn. Dat brengt mij op het onderwerp van dit debat: het Daalsepark, of moet ik zeggen: het raadsvoorstel keuze richtinggevende modellen voor de verdere planontwikkeling kop Amsterdamsestraatweg/Oude Daalstraat. Over begrijpelijkheid gesproken.

Gelukkig is het aangepaste voorstel veel begrijpelijker. Er zal worden gewerkt aan een startdocument met drie randvoorwaarden waarbij voldoende ruimte lijkt te zijn voor groen, andere bebouwing en inbreng van omwonenden.

In de commissievergadering heb ik gezegd dat de GroenLinks-fractie de samenhang van het gebied met het Lombokplein en de Amsterdamsestraatweg belangrijk vindt. Wij zijn blij dat in het voorstel staat dat ook een omgevingsscan wordt gemaakt over de samenhang met de ontwikkelingen in de omgeving, dat in deze scan de verkeerssituatie in Utrecht Noordwest wordt onderzocht en dat ook versmalling en vergroening van de Daalsetunnel wordt bekeken. Dit maakt de volgorde van de plannen duidelijker en biedt kansen. Minder ruimte voor de Daalsetunnel biedt meer ruimte voor andere zaken, met kansen om te schuiven met bebouwing en andere onderdelen. De vergroening van de Daalsetunnel als verbinding tussen het toekomstige Lombokpark en het Daalsepark is een goede kans op een betere openbare ruimte en meer groen. Hoe ziet de wethouder dit? Kan hij toezeggen dat al deze kansen worden betrokken bij het startdocument en de omgevingsscan?

De omwonenden van het Daalsepark waren de afgelopen jaren enorm betrokken en hebben heel goed meegedacht. Voor de GroenLinks-fractie geeft het beslispunt 2 de zekerheid dat goed en respectvol met de omwonenden zal worden samengewerkt. Daar hebben wij in de commissievergadering om gevraagd. Kan de wethouder bevestigen dat wij dit goed hebben begrepen?

Als woordvoerder groen zal ik natuurlijk ook iets zeggen over de bomen, allereerst over de bomen in de ruimtelijke inrichting.

Het voorstel noemt als een van de randvoorwaarden: "Het herstel van de ruimtelijke structuur van de Eerste Daalsebuurt en het herstel van de singelstructuur door de verbinding van de Amsterdamsestraatweg met de binnenstad."

Ik citeer nogmaals: "De gemeente zet in op de ontwikkeling van woonbebouwing met een levendige plint en met niet-functies en openbare ruimte met verblijfskwaliteit." Begrijpt u het nog?

Voor wat de GroenLinks-fractie betreft, hoeft de ruimtelijke inrichting niet per se alleen door bebouwing te worden gevormd. Is de wethouder bereid te onderzoeken welke belangrijke rol bomen kunnen krijgen in de plannen voor herstel van de ruimtelijke structuur zoals de bomenrij in het Moreelsepark?

De bestaande bomen in het Daalsepark. In de haalbare modellen uit het voorstel worden steeds opnieuw de meest waardevolle oude bomen weggehaald voor bebouwing, terwijl juist deze bomen de conditie "goed" hebben. Er zijn al zo weinig goede bomen in het Stationsgebied. Door bijvoorbeeld de bebouwing te verschuiven in de richting van de autobaan, kunnen de oude bomen worden gespaard. In het voorstel staat dat wordt bekeken hoe de aanwezige groene kwaliteiten zoveel mogelijk kunnen worden gecompenseerd, maar dit stelt de GroenLinks-fractie niet gerust. Daarom dienen wij een

motie in, uiteraard in begrijpelijke taal.

"Motie 56

Houd de oude bomen in het Daalsepark

De gemeenteraad van Utrecht spreekt op 9 mei 2019 over het Daalsepark.

De raad stelt dat:

- het Stationsgebied weinig groen en weinig bomen heeft;
- bomen en groen heel belangrijk zijn voor mensen, dieren en klimaat;
- het Daalsepark deel is van de bomenbalans van het Stationsgebied; dit betekent dat in het Stationsgebied minimaal evenveel bomen komen te staan als bij het begin van het Stationsgebied in 2007;
- de meest waardevolle (oude) bomen in het Daalsepark de conditie 'goed' hebben en dus nog niet aan het eind van hun natuurlijke leven zijn;
- juist oude bomen extra waardevol zijn, veel meer dan jonge bomen.

De raad denkt dat:

- het omhakken van deze bomen een groot verlies is voor de buurt, de dieren en het klimaat, ook al komen er nieuwe bomen voor in de plaats;
- de oude bomen gespaard kunnen blijven door bijvoorbeeld de toekomstige bebouwing richting de autobaan te verschuiven;

Daarom vraagt de raad het college om:

- er alles aan te doen om de meest waardevolle (oude) bomen te behouden in het toekomstige Daalsepark."

De motie is ondertekend door de heer Van der Zweth en mijzelf.

Naast een klein, maar fijn buurtpark, zijn er nog twee bouwkundige onderwerpen waar ik aandacht voor vraag: de oude gevels aan de oude Daalseweg en het gesloopte hoekhuis op de Daalseweg 6, waardoor een gat in de bebouwing is ontstaan. De GroenLinks-fractie ziet graag dat de gevels maximaal tot hun recht komen en dat het hoekhuis wordt teruggebracht. Kan de wethouder toezeggen dat dit wordt onderzocht en om de uitkomst hiervan te betrekken bij het startdocument?

Ik sluit mijn bijdrage af met een toezegging. Ik begrijp heel goed dat ik het met mijn inleiding de notulist heel moeilijk heb gemaakt. Daarom zeg ik toe dat ik hem vóór het einde van deze raadsvergadering een vertaling van mijn inleiding zal geven.

De **VOORZITTER**: Dank u wel.

De heer **DE PAGTER** (VVD): Voorzitter! Ik hoorde de GroenLinks-fractie spreken over het herstellen van de stedenbouwkundige structuur. Ik heb de stellingen van het verkiezingsdebat in Noordwest er nog even bijgepakt. Het was een zeer heldere stelling; de initiatiefnemers van de Daalsepark verdienen het om hun droom waar te maken, namelijk het behouden van het Daalsepark. De GroenLinks-fractie heeft daarop volmondig "ja" gezegd. Wat is er in de tussentijd veranderd? De GroenLinks-fractie wil opeens wél bebouwing zien.

De heer **VIRGINIA** (GroenLinks): Voorzitter! Ik denk dat ik de vraag niet goed begrijp. Ons standpunt is niet veranderd. De GroenLinks-fractie heeft altijd een zo groot mogelijk park gewild. De raad heeft daaraan randvoorwaarden gesteld. Die randvoorwaarden stellen wij niet ter discussie. Wij willen zoveel mogelijk groen, maar wél bebouwing.

De heer **DE PAGTER** (VVD): Voorzitter! Dat is niet wat de GroenLinks-fractie destijds in het verkiezingsdebat in Noordwest heeft gezegd. Dat is misschien voor de inwoners van Noordwest de reden geweest om op de GroenLinks-fractie te stemmen. De heer Virginia heeft namelijk gezegd dat de initiatiefnemers het Daalsepark kunnen behouden.

De heer **VIRGINIA** (GroenLinks): Voorzitter! Wij zijn nog steeds voorstander van een zo groot en zo groen mogelijk park. Dat is niet veranderd. Dat weten de omwonenden met wie wij contact hebben. Wij willen zoveel mogelijk groen. Dat begint met het behoud van de bomen, maar ook met een creatieve invulling: een groene Daalsetunnel. Wij willen een zo groen mogelijk park, maar niet zonder bebouwing. Iets anders hebben wij niet gezegd.

De heer **VAN DER ZWETH** (PvdA): Voorzitter! Inderdaad worden de randvoorwaarden niet door de GroenLinks-fractie ter discussie gesteld, maar één van de randvoorwaarden is dat wij hierop € 1,3 miljoen moeten verdienen. Dat is precies de randvoorwaarde die het moeilijk kan maken om het park te realiseren op de manier waarop de heer De Pachter wijst. Is de GroenLinks-fractie bereid om die randvoorwaarde wél ter discussie te stellen om aan die belofte tegemoet te komen?

De heer **VIRGINIA** (GroenLinks): Voorzitter! Als wij die randvoorwaarde zouden wegschuiven, zou dat een enorm gat opleveren waarvoor wij dan een creatieve oplossing moeten vinden. Daar hebben wij niet voor gekozen. De randvoorwaarde is ooit door de gemeenteraad gesteld. Binnen die randvoorwaarde zien wij voldoende mogelijkheden, zeker met de nieuwe ontwikkeling rond de Daalsetunnel, om voldoende groen – goed kwalitatief groen – samen met de omwonenden in te vullen.

De heer **VAN DER ZWETH** (PvdA): Voorzitter! Er ontstaat natuurlijk een gat als wij dit anders bekijken, maar in het Stationsgebied gebeurt nog genoeg. Er komen nog genoeg keuzes aan bod. Ik spreek zelf graag over de sloop van de Croeselaan die ons € 15 miljoen heeft gekost, maar laten wij doen alsof dat een gepasseerd station is. Andere keuzes zijn het bevaarbaar maken van de Van Sijpesteijntunnel – dat zei de heer Schipper – of het realiseren van een al dan niet verdiepte kruising bij het Westplein. Dat zijn keuzes die geld kunnen opleveren en waarmee wij dit gat kunnen dichten. Is de GroenLinks-fractie bereid om in de toekomst te bekijken of wij geld kunnen ophalen om de verdienencapaciteit teniet te doen voor een zo goed mogelijke invulling van dit gebied?

De heer **VIRGINIA** (GroenLinks): Voorzitter! Als ruimte wordt gevonden voor meer geld en minder bebouwing is dat prima, maar dat wil niet zeggen dat wij ervan uitgaan dat deze randvoorwaarde moet worden geschrapt.

De **VOORZITTER**: Nu heb je dit vaak genoeg gezegd.

Mevrouw **SASBRINK** (PvdD): Voorzitter! Ik maak de heer Virginia een compliment voor zijn duidelijke maidenspeech. Ik heb tijdens zijn verhaal twee vragen genoteerd. De heer Virginia gebruikte mooie woorden over de groene verbinding met de Daalsetunnel en het Lombokpark. Dat is ook de droom van de PvdD-fractie.

De heer Virginia heeft het college om de toezegging gevraagd die verbinding te realiseren. Ik vraag mij af hoe zwaar die toezegging is als de zekerheid dat deze verbinding er komt er niet is. Als de toezegging niet duidelijk is, is er sprake van het risico dat de verbinding in de groenstructuur er helemaal niet komt als wij in het Daalsepark gebouwen neerzetten. Als die zekerheid er niet komt, wat is dan de mening van de GroenLinks-fractie over het voorliggende voorstel?

Mijn tweede vraag gaat over de motie. Daarin staat dat de raad het college vraagt er alles aan te doen om zoveel mogelijk waardevolle bomen te behouden. Kan de heer Virginia zeggen wat hij daarbij voor zich ziet? Kan "er alles aan doen" ook betekenen dat wij in de randvoorwaarden een concessie moeten doen om te bomen te kunnen behouden?

De heer **VIRGINIA** (GroenLinks): Voorzitter! De GroenLinks-fractie ziet in de voorstellen, zeker nu die zijn aangepast, voldoende mogelijkheden om de groene verbinding te realiseren. Wat de GroenLinks-fractie ook wil, is serieuze participatie van de omwonenden. Om nu van alles en nog wat vast te leggen wat in het oorspronkelijke voorstel ook enigszins is gebeurd, willen wij niet. Wij hebben er het vertrouwen in dat met dit voorstel en met de creativiteit van de omwonenden er voldoende uitkomt wat ook groen genoeg is. Bij een volgend voorstel kunnen wij dat alsnog proberen aan te passen.

Ook bij "Er alles aan doen" gaan wij uit van de intentie van de voorstellen. Het verhaal dat wij de wethouder hebben meegegeven, ook in de commissievergadering, is dat er sprake is van een enorme betrokkenheid van de omwonenden. Die betrokkenheid moet dermate serieus worden genomen dat er voldoende uitkomt. Dat moet niet teveel worden ingekaderd zodat straks niet de gemeente en de omwonenden zich afvragen wat er voor hen nog is te kiezen en zij zullen zeggen: laat maar zitten.

Mevrouw **SASBRINK** (PvdD): Voorzitter! Wat moet ik mij voorstellen bij "er alles aan doen"? wat is er de reden van dat de heer Virginia zich zorgen maakt over deze bomen? In deze motie staat "er

alles aan te doen", maar ik denk dat het college er sowieso alles aan doet om in de stad zoveel mogelijk bomen te behouden. Wat is er de reden van dat de heer Virginia denkt dat het op dit moment nodig is om met een extra motie ervoor te zorgen dat de bomen behouden blijven terwijl wij mogen verwachten dat het college zich daar sowieso voor inzet?

De heer **VIRGINIA** (GroenLinks): Voorzitter! Ik heb gezegd dat zeker in het oorspronkelijke voorstel, maar nog steeds in de haalbare modellen die niet uit het voorstel zijn verdwenen, de kostbare bomen lijken te verdwijnen. Ook de omwonenden hebben gezegd aan die bomen veel waarde te hechten. Uit het voorstel blijkt dat die bomen de beste kwaliteit hebben. De motie is bedoeld om het college mee te geven dat dit voor ons een extra aandachtspunt is en dat misschien heel creatief naast de bomen kan worden gebouwd. Wat "alles" is, laat ik graag over aan de creativiteit van de ambtenaren, de omwonenden en de groendeskundigen die er ongetwijfeld bij zijn betrokken.

Mevrouw **VAN DUN** (D66): Voorzitter! In het debatje van de heer Virginia met de heer Van der Zweth werd gesproken over geld. Aan het eind – ik moest tot mij laten doordringen wat er werd gezegd – zei de heer Virginia: misschien maken wij dadelijk wel meer geld met minder bebouwing. Daar schrok ik van. Ik heb de heer Virginia dat echter zo horen zeggen. Het is toch niet zijn bedoeling om akkoord te gaan met dit voorstel om vervolgens te zeggen dat 57 woningen er veel te veel zijn en dat het er best minder mogen zijn?

De heer **VIRGINIA** (GroenLinks): Voorzitter! Hier komt de begrijpelijkheid om de hoek kijken. Kennelijk heeft men iets anders begrepen dan wat ik heb bedoeld. Ik heb bedoeld dat als er op een andere manier geld kan worden gevonden – dat laat ik over aan de creativiteit van het college – dan is volgens ons minder bebouwing best mogelijk. Echter, de opties die zijn uitgewerkt en die aanvankelijk aan de raad voorlagen, bevatten verschillende hoeveelheden bebouwing. Voor wat ons betreft, levert minder bebouwing meer park op. Die insteek zouden wij omarmen, maar die kan er alleen komen als op een andere manier geld wordt gevonden. Ook daarom stellen wij voor om het hoekhuis terug te brengen. Dat scheelt weer een huis in het park.

De heer **SCHIPPER** (SP): Voorzitter! Ik hoor de heer Virginia zeggen dat de eerder gestelde kaders voor hem heilig zijn, maar dat gaat niet zover dat hij zich op dit moment keihard vastlegt op de € 1,3 miljoen verdien capaciteit als er nog andere mogelijkheden zijn. Heb ik het dan goed begrepen?

De heer **VIRGINIA** (GroenLinks): Voorzitter! Ik denk dat de heer Schipper het goed heeft begrepen. Het is niet ons streven om er alles aan te doen om van de € 1,3 miljoen af te komen, maar wij zouden het zeker waarderen en steunen als minder verdien capaciteit nodig is waardoor meer park overblijft. Ons streven is meer park. Laten wij het daarop houden.

De heer **SCHIPPER** (SP): Voorzitter! Ik vind dit een belangrijk punt. Ik kom er nog op terug. In 2017 was er opeens ruimte in de grondexploitatie Stationsgebied. Ik bedoel maar: van jaar tot jaar is in de grondexploitaties sprake van fluctuaties. Ik ben blij om te horen dat de heer Virginia daar op wil blijven letten. Dat is prachtig.

De heer **VIRGINIA** (GroenLinks): Voorzitter! Ik dank de heer Schipper voor zijn mooie woorden.

(De heer Van Zanen draagt het voorzitterschap van de vergadering over aan de heer Van Waveren.)

Mevrouw **SASBRINK** (PvdD): Voorzitter! Het Daalsepark is het laatste groene plekje temidden van veel bebouwing en asfalt. In de stedelijke groenstructuur vormt het de verbinding tussen de singel, het spoortalud en het westen van de stad. In Noordwest is eerder behoefte aan meer groen dan aan minder groen. Het Daalsepark is een groene plek voor mensen en dieren die met een beetje aandacht nog veel beter als zodanig kan worden benut. De PvdD-fractie is blij dat het raadsvoorstel naar aanleiding van de commissiebespreking behoorlijk is aangepast. Er blijft meer ruimte dan bij de uitwerking van de plannen in het startdocument om in dit deel van Utrecht er iets goeds van te maken. Tegelijkertijd zijn de randvoorwaarden waarop wij in de commissievergadering kritiek hadden blijven staan. De randvoorwaarden zijn algemeen geformuleerd en dus kan het nog veel kanten op.

Om dat een beetje bij te sturen, dien ik vandaag vier moties en één amendement in. De modellenstudie geeft vrij duidelijk aan wat stedenbouwkundig passend is en wat niet. Daarmee wordt ervan uitgegaan dat het enige passende is om de bebouwingstructuur rond de singel en in het verlengde van de straatweg aan te passen. De PvdD-fractie is het daarmee niet eens. Stedenbouwkundige structuur kan ook heel goed door groene elementen worden aangebracht. Daarover gaat onze eerste motie.

"Motie 57

Stedenbouwkundige structuur niet van steen

De gemeenteraad van Utrecht, bijeen op 9 mei 2019, ter bespreking van het Raadsvoorstel
Keuze richtinggevende modellen voor de verdere planontwikkeling Kop Amsterdamsestraatweg
– Oude Daalstraat,

Constaterende dat:

- Er wordt gezocht naar een 'mooie afronding van de kop van de Amsterdamsestraatweg';
- Een groene invulling ook een mooie afronding kan zijn;
- Er wordt gezocht naar 'herstel van de singelwand';
- Bij bijvoorbeeld het Moreelsepark te zien is dat de singel niet alleen maar door stenen omrand hoeft te worden;

Overwegende dat:

- Een open groene plek op deze locatie wenselijk is;
- Stedenbouwkundigen tijdens de raadsinformatiebijeenkomst hebben aangegeven dat een stedenbouwkundige structuur niet per definitie door bebouwing hoeft te worden aangebracht, maar dat hier ook goed groen voor kan worden ingezet (dank bijvoorbeeld aan een bomenrij, pergola of anderszins groene afscheiding);
- Een 'gezicht aan de singel geven' en het 'aanhelen' van de Amsterdamsestraatweg en de Eerste Daalsebuurt ook kan door middel van een mooi park of paviljoen;

Roept het college op:

- Bij de uitwerking van de plannen voor het Daalsepark de stedenbouwkundige structuur te realiseren door groene elementen.

En gaat over tot de orde van de dag."

De motie is ondertekend door de heer Van Deún en mijzelf.

De volgende randvoorwaarde is een zo goed mogelijke groene kwaliteit. De PvdD-fractie wil niet "zo goed mogelijk", maar sowieso goed, of liever nog uitstekend. Daarom dienen wij de volgende motie in.

"Motie 58

Definieer groene kwaliteit

De gemeenteraad van Utrecht, bijeen op 9 mei 2019, ter bespreking van het Raadsvoorstel
Keuze richtinggevende modellen voor de verdere planontwikkeling Kop
Annsterdamsestraatweg–Oude Daalstraat,

Constaterende:

- Dat in het voorstel voor het Daalsepark 'een zo goed mogelijke groene kwaliteit' als randvoorwaarde wordt genoemd;
- Dat het ontbreekt aan een toelichting wat die 'groene kwaliteit' behelst;
- Dat het wenselijk is af te spreken waaraan die groene kwaliteit minimaal moet voldoen;
- Het gemeentelijke groenbeleid dat in 2018 door de raad is vastgesteld aangeeft dat op deze plek een groene (recreatieve) verbinding gewenst is en dat in dit beleid het bestaande groen in het Daalsepark is opgenomen als stedelijk groen;

Overwegende dat:

- Het Daalsepark een cruciale verbinding in de gemeentelijke groenstructuur is omdat het een schakel vormt tussen de singel en de westkant van de stad;
- Het onwenselijk is deze groene verbinding te doorbreken door gebouwen;
- Bewoners aangeven behoefte te hebben aan een open groene plek om doorheen te bewegen en te recreëren;

Roept het college op:

- Bij de uitwerking van de plannen de groene verbinding intact te laten of te versterken en niet te doorbreken met gebouwen;

- Bij de uitwerking van de plannen te zorgen voor een openbaar toegankelijk, biodivers en aaneengesloten park, waar de groepen iepen en linden bij het kruispunt en bij de oude woningen deel van uitmaken;
 - De woorden 'zo goed mogelijk', te interpreteren als 'van uitstekende kwaliteit' en geen concessies te doen in de stedelijke groenstructuur.
- En gaat over tot de orde van de dag."

De motie is ondertekend door mijzelf en de heer Van Deún.

De derde randvoorwaarde is financiële haalbaarheid. Gelukkig wordt in het beslispunt van het raadsvoorstel geen concreet bedrag genoemd. De € 1,3 die moet worden verdiend, is veel geld, maar in verhouding tot de totale grondexploitatie van het Stationsgebied valt het bedrag mee, of tegen, in elk geval kan men het bedrag marginaal noemen. Ik zal niet letterlijk naar andere plannen in het Stationsgebied verwijzen en zeggen wat wij daarvan vinden, maar daar is vaak sprake van talloos veel miljoenen. De PvdD-fractie vindt het daarom zonde dat precies op dit kleine stukje groen op deze ecologisch kwetsbare plek, waar een onmisbare verbinding moet worden gerealiseerd, nog dit ene miljoen moet worden verdiend. Daarom dienen wij de volgende motie in.

"Motie 59

Financiële haalbaarheid

De gemeenteraad van Utrecht, bijeen op 9 mei 2019, ter bespreking van het Raadsvoorstel Keuze richtinggevend modellen voor de verdere planontwikkeling Kop Amsterdamsestraatweg – Oude Daalstraat,

Constaterende dat:

- Het Daalsepark een van de laatste nog niet bebouwde gebieden met een groen karakter in het Stationsgebied is, en daarmee van belang is voor dier, mens, natuur en klimaat;
- Het bebouwen van het Daalsepark nodig is om de begroting van Grex Stationsgebied Fase 1 rond te breien;
- De grondexploitatie van het Stationsgebied opgedeeld is in twee fases, maar dat dit systeem natuurlijk ook maar op boekhoudkundige keuzes berust;
- De prijzen voor een vierkante meter grond in het Stationsgebied in de huidige hoogconjunctuur extreem de pan uitrijzen, wat zorgt voor meer inkomsten in Fase 2;

Overwegende dat:

- Er in Stationsgebied fase 2, maar ook door toekomstige ontwikkelingen zoals de plannen voor het Westplein en de Daalsetunnel, allerlei mogelijkheden ontstaan om de ruimtelijke en financiële opgaven elders waar te maken;
- De financiële opgave op deze locatie niet haalbaar is zonder aantasting van de stedelijke groenstructuur.

Roept het college op:

- De exploitatie over te hevelen naar Stationsgebied fase 2, en met een voorstel naar de raad te komen waarin dit wordt geëffectueerd.

En gaat over tot de orde van de dag."

De motie is ondertekend door de heer Van Deún en mijzelf.

Wij denken dat de verdienopgave een grote beperking vormt voor de mogelijkheden om op deze locatie een fatsoenlijk park te ontwikkelen, steunt de PvdD-fractie een amendement dat de SP-fractie zal indienen.

Rond het Daalsepark is de stad volop in ontwikkeling. Zoals betrokken buurtbewoners tijdens de raadsinformatiebijeenkomst opmerkten en wat ook in het debatje met de ChristenUnie-fractie naar voren kwam, is het niet logisch om het Daalsepark als een afgebakende ontwikkeling te zien. Juist in samenhang met omliggende ruimtelijke en verkeerskundige ontwikkelingen zijn er zowel kansen als aandachtspunten. Volgens de PvdD-fractie is het niet noodzakelijk om de ontwikkeling van het Daalsepark snel te starten of af te ronden. Daarom stellen wij voor om de kansen die rondom de tunnel ontstaan en de ontwikkelingen op het Lombokplein af te wachten.

"Motie 60

Plannen Daalsepark in samenhang met omgeving ontwikkelen

De gemeenteraad van Utrecht, bijeen op 9 mei 2019, ter bespreking van het Raadsvoorstel Keuze richtinggevend modellen voor de verdere planontwikkeling Kop

Amsterdamsestraatweg–Oude Daalstraat,
Constaterende:

- Dat er ook in de omgeving van het Daalsepark veel ontwikkelingen zijn, zowel ruimtelijk als verkeerskundig;

Overwegende dat:

- Het in samenhang ontwikkelen van de plannen meer kwaliteit kan opleveren voor het hele gebied en de omliggende gebieden, vanuit zowel financieel, ruimtelijk als groen oogpunt;
- Er geen noodzakelijke reden is om snel te starten met de plannen voor Kop Amsterdamsestraatweg–Oude Daalstraat, wat het mogelijk maakt de ontwikkelingen Daalsetunnel en Westplein af te wachten en het startdocument Daalsepark in samenhang op te stellen

Roept het college op:

- De plannen voor het Daalsepark te ontwikkelen in samenhang met toekomstige ontwikkelingen rondom het plangebied, zoals in en op de Daalsetunnel, het Westplein en het Lombokplein;
- In het op te stellen startdocument de plannen voor de Daalsetunnel te betrekken, zodanig dat beide ontwikkelingen elkaar versterken;
- Bij de plannen en voorstellen voor omliggende gebieden de raad ook te informeren over de samenhang met het Daalsepark, en vice versa.

En gaat over tot de orde van de dag."

De motie is ondertekend door mijzelf.

Al met al komt het erop neer dat de PvdD-fractie ziet dat op deze plek een ontwikkeling mogelijk is. Dat zou een ontwikkeling moeten zijn in de richting van een groene plek voor mensen, dieren en bomen en niet in de richting van geld en gebouwen. Juist dit plekje biedt een laatste kans voor het realiseren van een groene verbinding en een groene doorgang en verblijfplek. Daarom dien ik het volgende amendement in.

"Amendement 18

Hou het Daalsepark vooral groen

De gemeenteraad van Utrecht, bijeen op 9 mei 2019, ter bespreking van het Raadsvoorstel
Keuze richtinggevende modellen voor de verdere planontwikkeling Kop

Amsterdamsestraatweg–Oude Daalstraat,

Constaterende dat:

- Het Daalsepark een van de laatste nog niet bebouwde grondgebieden met een groen karakter in het Stationsgebied is, en daarmee van belang is voor dier, mens, natuur en leefomgeving; het Daalsepark momenteel geen volwaardig park genoemd kan worden;

Overwegende dat:

- Bebouwing in strijd is met de visie die inwoners hebben gegeven;
- Het Daalsepark en haar bomen van groot belang zijn voor luchtkwaliteit en gezondheid;
- Het Daalsepark en haar bonnen onderdeel zijn van de door de raad vastgestelde stedelijke groenstructuur, en van belang zijn voor biodiversiteit en een groene verbinding vormen tussen de singel en Utrecht–West;
- Zowel mensen als dieren uit de directe omgeving rust en ruimte vinden in het Daalsepark, wat bijdraagt aan gezond stedelijk leven;
- Er in stationsgebied fase 2, maar ook door toekomstige ontwikkelingen zoals de plannen voor het Westplein en de Daalsetunnel, allerlei mogelijkheden ontstaan om de ruimtelijke en financiële opgaven elders waar te maken;
- De financiële opgave op deze locatie niet haalbaar is zonder aantasting van de stedelijke groenstructuur;

Besluit:

- In beslispunt 1 de laatste zin te wijzigen in: 'te besluiten een startdocument voor het ontwikkelen van een leefbaar park op de Kop Amsterdamsestraatweg Oude Daalstraat op te stellen, waarin de drie randvoorwaarden worden losgelaten en het versterken en herstellen van de stedelijke groenstructuur leidend is.'

En gaat over tot de orde van de dag."

Het amendement is ondertekend door de heer Van Deún en mijzelf.

De heer **WIJMEGA** (ChristenUnie): Voorzitter! Het idee achter dit amendement steun ik van harte, maar het is natuurlijk niet gratis. Aan deze locatie is een verdienopdracht verbonden, minimaal € 1,3 miljoen. Ik heb mevrouw Sasbrink daarover niet gehoord. Ik ben benieuwd hoe dat punt in het amendement is gedekt.

Mevrouw **SASBRINK** (PvdD): Voorzitter! Dank voor deze vraag. Daarom hebben wij ook een motie ingediend. De motie zegt dit punt te koppelen aan fase 2 omdat er veel ontwikkelingen en grondexploitaties zijn die continu veranderen. Het moet relatief eenvoudig zijn om deze opgave op een andere manier op te lossen. Ik wijs ook op het amendement dat dadelijk zal worden ingediend. Het is goed mogelijk om deze randvoorwaarde los te laten. Ik wijs ook naar de kosten die het niet realiseren met zich meebrengt. Wij zien steeds vaker dat ook bomen in geld worden uitgedrukt, maar er moeten ook kosten voor gezondheid en klimaatadaptatie worden gemaakt. Ook die zien wij hier niet terug. Als wij dit park volbouwen, maken wij op die manier kosten. Dat rechtvaardigt het loslaten van de randvoorwaarden en het op deze locatie inzetten op een hoogwaardige groene plek.

De heer **VAN DEÚN** (PVV): Voorzitter! De raad wordt om besluiten gevraagd en niet om ergens kennis van te nemen. Politici zijn van nature nieuwsgierig. Het kennisnemen van al die stukken komt wel goed. Ik begrijp dat de CDA-fractie hierover straks een amendement indient.

Een beslispunt zou kunnen zijn om te besluiten het startdocument in nauwe samenwerking met omwonenden op te stellen, want het gaat om onze inwoners. Dat zouden wij moeten doen. Gelukkig is er een initiatiegroep Daalsepark die zelf met een plan is gekomen, Model 1, maar dat voldoet niet aan de eisen van de raad en de gemeente. De eisen kunnen kennelijk niet in het belang van de inwoners worden aangepast. Daarom is Model 1 afgevoerd. Dat is heel jammer en niet vanuit de gedachte van de nieuwe Omgevingswet die op ons afkomt om samen met initiatiefnemers dingen mogelijk te maken.

In de commissievergadering is daarover door ons commissielid al het nodige gezegd. Dat zal ik niet herhalen.

De PVV-fractie is er voor de inwoners. Wij vinden dat binnenstedelijk bouwen op deze plaats niet bijdraagt aan de leefbaarheid en kwaliteit van de stad, met name in het Stationsgebied.

De heer **VAN DER ZWETH** (PvdA): Voorzitter! Waar haalt de PVV-fractie het vandaan dat variant A al is afgewezen als wij het sterkt te vervanging voorstel aannemen? In de beslispunten is geen enkele variant als voorkeur meer. Er is een opdracht tot onderzoek, maar dat kan volgens mij variant A tot Z zijn, maar dat is niet in de opdracht opgenomen.

De heer **VAN DEÚN** (PVV): Voorzitter! Daar heeft de heer Van der Zweth formeel helemaal gelijk in, maar dit punt werd in de eerste stukken wel degelijk genoemd. Het college heeft daarover wel degelijk beeldvorming. Ook heeft het erover gesproken en heeft vervolgens de raad een duidelijke keuze voorgelegd. Vanwege een commissievergadering is dat nu gelukkig anders, maar de heer Van der Zweth en ik weten hoe het in de politiek werkt: uiteindelijk blijven de twee andere varianten over. Wij zien in dat gebied veel meer groen dan het kappen van bomen en het bouwen van nog meer flatgebouwen. Voor wat ons betreft, komt er alleen een park en zeker meer groen dan nu. Daarom hebben wij daarover samen met de PvdD-fractie een motie ingediend. Ook over de financiële dekking is een motie ingediend.

Wij zien graag dat daar meer groen komt. Dat komt de kwaliteit van dat gebied echt ten goede. Wij zijn niet tegen binnenstedelijk bouwen, maar wel tegen binnenstedelijk bouwen op deze plek.

De heer **SCHIPPER** (SP): Voorzitter! In 2012 dekte de toenmalige coalitie van PvdA, GroenLinks en D66 een gat in de grondexploitatie van het Stationsgebied door een taakstelling van een dikke miljoen te zetten op de ontwikkelingen rond het Daalsepark. Dat was de reden waarom de discussie rond de modellenstudie financiële haalbaarheid terecht als één van de criteria is opgevoerd waaraan de plannenmakerij moet voldoen, maar dat dit criterium zo vloeibaar is als wat, bleek in 2017 toen het fameuze mozaïek op het Vredenburgplein deels – € 250.000,00 – werd betaald uit de ruimte in de grondexploitatie Stationsgebied. Dit stond in 2017 in het Meerjarenperspectief stedelijke ontwikkeling. Het zat even mee en toen was het hemd nader dan de rok. Het leverde het toenmalige college in ieder geval bij de behandeling van de voorjaarsnota een aantekening van de SP-fractie op. Wat een prachtig mozaïek is het geworden. Gelukkig hebben wij de tekeningen nog.

De **VOORZITTER**: Mijnheer Schipper, dit staat niet op de agenda.

De heer **SCHIPPER** (SP): Voorzitter! Het staat nu eenmaal op mijn papier en dus lees ik het voor. Alle gekheid op een stokje. Ik zal in dit verband niet spreken over de maximaal € 70 miljoen die aan publiek geld naar het Stationsgebied zou gaan. De € 1,3 miljoen waarover wij nu spreken, mevrouw Sasbrink zei het ook al, valt daarbij in het niet.

In de commissievergadering is een aantal suggesties gedaan over hoe wij dat verdienmodel kunnen omzeilen, namelijk door een aantal uitgaven in fase 2 van het Stationsgebied niet te doen. Sommige daarvan werden door de wethouder terecht verwezen naar fabeltjesland omdat wij het geld ervoor nog moeten vinden. Heel zinnig vind ik – de heer Van der Zweth zei hetzelfde – is het afzien van de sloop van de woningen aan de Croeselaan. Dat betreft € 15 miljoen die wij niet uitgeven en die nu in de Daalsebuurt tekort zijn. Ik krijg het echt heel moeilijk uitgelegd dat wij op die plek huizen slopen voor een park terwijl men een halve kilometer verderop huizen bouwt waardoor het park kleiner wordt. Ik wil maar zeggen dat door krampachtig vasthouden aan het verdienmodel hetzelfde verdienmodel in de weg staat van een gewenste en door de buurt gedragen uitbreiding van het Daalsepark en omgeving. Met nadruk op "en omgeving", want er moet nog heel wat worden gestudeerd en uitgewerkt voordat wij echt iets zinnigs kunnen zeggen over de verkeerscirculatie en de aansluiting van het plangebied op de omgeving. Wat is er allemaal mogelijk als het autoverkeer door de Daalsetunnel daadwerkelijk kan worden afgeknepen? Reden om ons niet vast te leggen op een of ander model. Er volgt hoe dan ook nog een compleet ruimtelijk proces, met een startnotitie en dergelijke. De SP-fractie heeft in de commissievergadering gepleit voor uitstel van de besluitvorming, maar een raadsmeerderheid wilde dit punt vandaag toch aan de orde hebben, zij het met een aangepast raadsvoorstel.

In analogie, net als bij de situatie bij het mozaïek, vindt de SP-fractie dat wij in de nader uit te werken toekomstmodellen de mogelijkheid moeten openhouden om eventuele ruimte in het Stationsgebied, grondexploitatie fase 1 of 2, dat maakt mij niet uit, te benutten om de beste invulling van het Daalsepark en omgeving qua groen, woningbouwprogramma en maatschappelijke functies te bewerkstelligen. Wij hebben daartoe een amendement voorbereid.

"Amendement 19

Financiële Flexibiliteit Daalsepark

De gemeenteraad van Utrecht, in vergadering bijeen op 9 mei 2019, ter bespreking van het raadsvoorstel 'Keuze richtinggevende modellen voor de verdere planontwikkeling Kop Amsterdamsestraatweg – Oude Daalstraat',
Constaterende dat:

- Het verdienend vermogen bij het Daalsepark het resultaat is van een taakstelling, waartoe in het verleden is besloten om een gat in de GREX Stationsgebied te dekken;
- Er zich sindsdien fluctuaties in de financiële stand van zaken in het Stationsgebied hebben voorgedaan en dat dit ook in de toekomst het geval zal zijn;
- Er nog heel veel onduidelijk is over de toekomstige invulling van het gebied grenzend aan het Daalsepark;

Van mening dat:

- Het op dit moment nog niet mogelijk is om te komen tot een eenduidige visie voor de toekomst van het Daalsepark;
- Het voor een optimale uitwerking van het plangebied Daalsepark en omgeving, en t.b.v. de participatie met bewoners in het vervolgtraject, het ongewenst en onnodig is om je nu al vast te leggen op een bepaald model en een keihard financieel kader;

Besluit:

- Beslispunt 1 als volgt aan te vullen: '... met dien verstande dat bij de invulling van dat laatstgenoemde criterium ook eventuele besparingsmogelijkheden, ruimte en meevallers in de grondexploitaties Stationsgebied kunnen worden betrokken om te komen tot de meest wenselijke en haalbare uitwerking in en om het plangebied.' "

Het amendement is ondertekend door de heer Van der Zweth, mevrouw Sasbrink en mijzelf.

Mevrouw **VAN DUN** (D66): Voorzitter! Het lijkt erop alsof de SP-fractie zichzelf rijk rekent. In het amendement komen niet de termen "tegenvallers", "tekorten" en "crisis" voor. Het is alleen

positief. Wat moet er gebeuren als de economie kantelt? Kan dan niets meer worden gebouwd?

De heer **SCHIPPER** (SP): Voorzitter! Als mevrouw van Dun goed naar mijn bijdrage heeft geluisterd, had zij gehoord dat ik heb gezegd dat de financiële haalbaarheid een terecht punt is. In de tijd dat de SP deel van het college uitmaakte, hebben wij vanzelfsprekend daarover gesproken. Als zich mogelijkheden voordoen, waarom zou dat niet, wij hebben ook dat prachtige mozaïek kunnen aanleggen, dan vinden wij dat wij dat moeten kunnen betrekken bij een eventueel groenere invulling van het Daalsepark. Dan hadden wij net wat beter groen kunnen aanleggen dan nu het geval is.

Er is nog heel veel te besluiten over de verkeerssituatie. Ik kan mij nu nog niet vastleggen op een model, ongeacht dat duurder of goedkoper is, maar mochten zich die mogelijkheden voordoen, net als in 2017, laten wij dan bekijken hoe wij het Daalsepark beter kunnen invullen. Wij zijn nog niet zo ver. De startnotitie moet nog komen. Ook de verkeersbesluiten moeten nog komen. Er zal nog heel wat water door de Maas gaan voordat wij zover zijn.

Mevrouw **VAN DUN** (D66): Voorzitter! Accepteert de heer Schipper het dat als het financieel tegenzit er hoogbouw komt?

De heer **SCHIPPER** (SP): Voorzitter! Ik moet er niet aan denken, maar ik denk niet dat de D66-fractie daarvan voorstander zal zijn.

Wij spreken telkens over het herstel van de stedenbouwkundige structuur. Dat betekent never nooit hoogbouw daar.

Mevrouw **ZWINKELS** (CDA): Voorzitter! Ook de CDA-fractie wil zich aansluiten bij constatering die eerder zijn gedaan en dat met deze ontwikkeling geen haast moet worden gemaakt, juist vanwege de samenhang met de ontwikkelingen in de omgeving. Ik zag daarover een motie van de PvdD-fractie. Wij zullen die steunen.

Het proces is enigszins vreemd verlopen. Wij begrijpen de goede intenties van de wethouder, maar wij steunen zeker de motie van de ChristenUnie-fractie over het kiezen van de logische volgorde in het besluitvormingsproces, vooral om bij de inwoners van de stad de juiste verwachtingen te wekken.

Wij hebben een strekt ter vervanging gekregen. Daarin staat de toezegging dat er zowel een startdocument als een omgevingsscan komt. Wij zijn daarmee blij, maar ik wil benadrukken dat wij kritisch zijn op binnenstedelijk bouwen. Wij zullen deze ontwikkeling nauwgezet in de gaten houden en beperkt toestaan in het licht van een gezonde leefomgeving. Wij hebben niet voor niets de randvoorwaarden vastgesteld en een gezond exploitatieplan. Daarom denk ik dat het onverstandig is om nu al meevallers te bekijken en om onszelf rijk te rekenen. Wij hebben in het Stationsgebied meer wensen. Wij moeten ook die integraal afwegen, zoals het Lombokplein.

Ik heb het onderwerp verdien capaciteit nog niet in deze discussie gehoord. Tot nog toe is vooral gesproken over zoveel mogelijk groen of meer behoud van groen. Dat mag van mij allemaal veel concreter worden. Laten wij dat de komende tijd doen.

Ik wil ook spreken over de beperkte woningbouw die er zal komen. Daarvoor zijn randvoorwaarden gesteld. Omdat de woningbouw beperkt is, is er alleen beperkt ruimte voor middenhuur of sociale huur. De CDA-fractie maakt duidelijk dat dit volgens haar een plek is waar middenhuur een kans moet krijgen. Die moet echt gestalte krijgen. Die moet niet op deze manier, in een debat waar de raad nog niet eens beschikt over een startdocument, worden uitgesloten. Om die reden heb ik een motie opgesteld die ook is ondertekend door de VVD-fractie.

"Motie 61

Middenhuur bij Kop Amsterdamsestraatweg Oude Daalstraat

De gemeenteraad van Utrecht, bijeen op 9 mei 2019,

Constaterende dat:

- In het voorstel (strekt ter vervanging) bij de kanttekening 1.1. enige ruimte wordt geboden om ondanks de kleine volumes in beperkte mate middenhuur wel toe te laten (40 tot 50 woningen).

Overwegende dat:

- De gemeente binnen haar eerdere financiële kaders en randvoorwaarden wil toewerken naar een startdocument voor de ontwikkeling van de Kop Amsterdamsestraatweg Oude Daalstraat.

Draagt het college op:

- Ervoor te zorgen dat een substantieel aandeel middenhuur en goedkope koop wordt gerealiseerd in deze planontwikkeling;
- De raad te informeren over de consequenties van de verschillende varianten voor de mate waarin dit mogelijk is.

En gaat over tot de orde van de dag."

De motie is ondertekend door de heer De Pagter en mijzelf.

De heer **VAN DER ZWETH** (PvdA): Voorzitter! Is de CDA-fractie het met de PvdA-fractie eens dat de verdien capaciteit in het plangebied van grote invloed is op het soort woningen dat wij daar kunnen realiseren? Als wij 50% sociaal en 50% middenhuur willen realiseren, is dat alleen maar lastiger als de verdien capaciteit erop zit. Dat is een reden om het amendement van de fracties van SP en PvdA te bekijken als er andere mogelijkheden zijn om voor dit gebied geld vrij te spelen.

Mevrouw **ZWINKELS** (CDA): Voorzitter! Volgens mij verwacht de heer Van der Zweth twee discussies met elkaar. Enerzijds is er een exploitatieplan voor het Stationsgebied, waarbij wij de verschillende ontwikkelingen en het groen afwegen. Tegelijkertijd is er voor dit project sprake van een verdien capaciteit. Wij moeten bekijken welk type woningbouw wij daar willen realiseren. Ook daaraan hangt een prijskaartje. Ik wil meegeven dat omdat wij op deze locatie een beperkt aantal woningen willen zien, wij moeten kiezen voor middenhuur. Op die manier kost het minder dan wanneer wij veel sociale huurwoningen realiseren. Ik doe de oproep om deze verhouding goed te bekijken. Wij moeten geen punt bereiken waarop wij middenhuur afschrijven omdat wij alleen sociale huur willen. Dat maakt namelijk de verdien capaciteit van het project nóg lastiger.

De heer **VAN DER ZWETH** (PvdA): Voorzitter! Wat wij niet begrijpen, is dat het verdienen van de € 1,3 miljoen bepalend is voor de woningen die wij daar neerzetten. De CDA-fractie zegt enerzijds dat wij de middenhuur niet moeten loslaten, maar dat wij wel krampachtig moeten vasthouden aan de verdien capaciteit. Als wij daarmee wat losser omgaan en bijvoorbeeld in het overige deel van het Stationsgebied bekijken hoe wij dat kunnen compenseren, kunnen wij misschien nog veel meer op het woningbouwprogramma realiseren. Ik begrijp niet dat het één wordt uitgesloten en aan het andere wordt vastgehouden.

Mevrouw **ZWINKELS** (CDA): Voorzitter! Misschien kan ik op een later moment nogmaals mijn punt maken als de heer Van der Zweth iets niet begrijpt. Ik probeer te zeggen dat ik niet zomaar aan financiële randvoorwaarden morrel omdat dit mij goed uitkomt. Het gaat mij erom dat wij randvoorwaarden hebben vastgesteld. Wij geven het college de kans om binnen die randvoorwaarden te opereren. Ik verwacht dat er oplossingen worden gevonden. Ik denk dat wij meer kansrijke en haalbare oplossingen vinden door een substantieel segment middenhuur te realiseren en om niet alleen sociale huurwoningen te bekijken.

Mevrouw **OOSTERS** (Student & Starter): Voorzitter! Ik steun het idee dat middenhuur het gebied ten goede komt, maar uit het voorstel blijkt dat juist sociale huur het gebied ten goede komt. Het een hoeft het ander niet uit te sluiten. Wij kunnen ook een combinatie maken. Hoe denkt mevrouw Zwinkels daarover?

Mevrouw **ZWINKELS** (CDA): Voorzitter! Ik dank mevrouw Oosters voor het noemen van dit punt. Ik heb deze opmerking verwacht. Wij vinden het inderdaad belangrijk dat wij in de wijken in Utrecht een goede verdeling van het type woningen hebben. Ik ben het met mevrouw Oosters eens dat het een het ander niet hoeft uit te sluiten, maar ik ben bang dat een keuze voor sociale huurwoningen middenhuur uitsluit.

Ik heb in de wijk Noordwest de verdeling van het type woningen bekeken. Wij hebben de cijfers in 2018 gekregen. Het percentage verhuurde sociale woningen is in Overvecht het hoogst. Noordwest staat op de tweede plaats. In Noordwest zijn relatief veel sociale huurwoningen. Ik wil ervoor pleiten om in dit deel van de stad, waar al veel sociale huurwoningen zijn, middenhuurwoningen een kans te geven.

Mevrouw **VAN DUN** (D66): Voorzitter! In het voorstel heb ik nergens gelezen dat er geen

middenhuur komt. Waar haalt mevrouw Zwinkels die informatie vandaan? Misschien wil het college nog aan de slag met een startnotitie waarin wij daarover worden geïnformeerd. Is mevrouw Zwinkels daar erg bang voor?

Mevrouw **ZWINKELS** (CDA): Voorzitter! Volgens mij zijn wij niet gauw bang, maar ik ben het met mevrouw van Dun eens dat wij nu een debat voeren dat wij ook later nog kunnen voeren. Ik zie echter dat in de tekst van het voorstel de mogelijkheid bestaat dat middenhuur wordt uitgesloten. Er is daarin echter sprake van twee financieringscategorieën. Dat kan betekenen dat er vrije sector is en daarnaast óf sociale huur óf middenhuur. Ik hoor graag van het college hoe het dit interpreteert. Ik hoor graag of ik mij zorgen moet maken of dat ik rustig kan slapen.

De heer **VIRGINIA** (GroenLinks): Voorzitter! Waarom vergelijkt mevrouw Zwinkels het Stationsgebied met Noordwest? Wij hebben binnenkort met fase 2 nog een enorme opgave om sociale woningen te realiseren. Waarom vergelijkt mevrouw Zwinkels het Stationsgebied met een heel andere wijk?

Mevrouw **ZWINKELS** (CDA): Voorzitter! In mijn beleving – ik meende dit in mijn voorbereiding goed te hebben gezien – is de wijk waarover wij spreken een deel van Noordwest. Het ligt in de wijk zelf en raakt eraan. Misschien moeten wij over de definitie van de wijken discussiëren. Volgens mij is het Daalsepark zeker Noordwest.

De heer **VAN DER ZWETH** (PvdA): Voorzitter! Zojuist spraken wij over de verdien capaciteit en nu over de sociale huur zelf. In Noordwest is veel sociale huur, dat klopt. Er worden aan de lopende band woningen verkocht, bijvoorbeeld in de Lessepsbuurt. Ik ben het met de heer Virginia eens dat wij nu spreken over het Stationsgebied. In het Stationsgebied is veel minder sociale huur. Wij hebben kort geleden het Smakkelaarsveld vastgesteld. Wij zijn daar afgestapt van sociale huur – de raad als geheel, maar de PvdA-fractie zeker niet – en hebben gekozen voor middenhuur. Ik zeg tegen de CDA-fractie dat dit een mooi moment is om juist niet te kiezen voor middenhuur, maar voor sociale huur. Dat past in het Stationsgebied.

Mevrouw **ZWINKELS** (CDA): Voorzitter! Ik wil een oproep doen om te bekijken hoe de spreiding van sociale huurwoningen in de stad is. Ik trek in mijn hoofd een andere lijn dan de heer Van der Zweth. Ik bekijk de wijk Noordwest zeker. Ik vind dat een belangrijk referentiekader. Ik zie daar hoge aantallen sociale huurwoningen. Vandaar mijn motie.

De heer **SCHIPPER** (SP): Voorzitter! Ik ben geen voorstander van het met een schaarje knippen van de buurten, maar is mevrouw Zwinkels het met ons eens dat als er nog dermate veel moet worden gestudeerd en besloten, wij ons niet op het een of ander moeten vastleggen? Als ik het raadsvoorstel lees, gebeurt dat ook niet voor wat de categorieën woningen betreft. Er staat alleen in dat als wij iets doen, er ook een deel vrije sector moet komen. Er is geen sprake van dat middenhuur er helemaal uit moet. Is mevrouw Zwinkels het met mij eens dat wij niet nu alsnog bepalende voorwaarden moeten stellen?

Mevrouw **ZWINKELS** (CDA): Voorzitter! Ik dank de heer Schipper voor zijn vraag. Het is zeker niet mijn bedoeling om aan deze planontwikkeling bepalende voorwaarden toe te voegen. Wat ik merk in de bijdragen van andere fracties is dat de wensenlijstjes toenemen. Men wil zoveel mogelijk groen, zo min mogelijk woningbouw en vasthouden aan de randvoorwaarden. Men wil heel veel. Wij willen straks ook sociale huurwoningen toevoegen. Ik kan mij voorstellen dat er straks iemand een voorstel doet om dat voor elkaar te krijgen. Ik vind dat wij bij de inwoners van Utrecht heldere en eerlijke verwachtingen moeten wekken. Ik zoek binnen dit project naar een oplossing om die mogelijk te maken. Middenhuur kan daarbij een rol spelen. Ik vraag om die in deze fase niet af te schrijven. Als de wethouder mijn motie op die manier interpreteert, stemt mij dat gerust.

De heer **SCHIPPER** (SP): Voorzitter! Inderdaad, niet afschrijven. Dat is een iets andere term dan ervoor zorgen dat er een substantieel deel middenhuur komt. Dat is wat motie 61 wil.

Mevrouw **ZWINKELS** (CDA): Voorzitter! Ja, dat klopt. Het is een substantieel deel, maar bewust niet omschreven in een percentage. Ik wil geen voorwaarden stellen. Ik wil wél duidelijk maken dat

het mij niet gaat om één, twee of drie middenhuurwoningen. Wij moeten echt goed bekijken dat middenhuur in het project een significant aandeel krijgt. Ik roep iedereen op om daarover mee te denken.

Mevrouw **OOSTERS** (Student & Starter): Voorzitter! De Student & Starter-fractie is blij dat wij spreken over het Stationsgebied. Het gebied krijgt steeds meer vorm en des te meer door de visuele modellen die zijn gepresenteerd. Dank daarvoor.

Aan de raad voor ligt de strekt ter vervanging. Die is het juiste gevolg van de uitkomsten van de commissievergadering. Wij staan achter de randvoorwaarden die eerder zijn vastgesteld. Wij zien de waarde van de combinatie tussen woningen en groen, maar vooral ook de noodzaak dat dit gebied voor de begroting wat oplevert. Ook zijn wij enthousiast over het voorstel om in dit gebied levendige plinten te maken. Daarbij willen wij dat er zoveel mogelijk sociale huurwoningen worden ontwikkeld. Aangegeven is dat dit het gebied ten goede komt, maar ook dat 100% niet haalbaar is. Dat erkennen wij, maar wij hebben vernomen dat 35% in ieder geval haalbaar is. Voor wat dat betreft, steunen wij de motie die eventueel wordt ingediend door de PvdA-fractie. Toch vragen wij de wethouder wat daarvan voor de middenhuur de gevolgen zijn. Ons lijkt een menging van beide soorten ideaal, maar is dat mogelijk? Het voorstel sluit dat niet uit, maar hoe liggen de verhoudingen in het geval dat inderdaad voor de 35% wordt gekozen?

De Student & Starter-fractie is het niet eens met fracties die de randvoorwaarden willen aanpassen. Het streven naar zoveel mogelijk groen en het behouden van bomen steunen wij, maar wél binnen de randvoorwaarden die door de raad zijn vastgesteld. Met dit voorstel kiezen wij niet voor één van de varianten, maar besluiten wij nogmaals, op basis van de modellenstudies, wat de randvoorwaarden voor dit besluit zijn. Daarmee stellen wij in samenwerking met de wijkbewoners een startdocument op. Dat steunen wij. Daarom stemmen wij in met het voorstel en kijken uit naar de uitwerking van de omgevingsscan.

De heer **DE PAGTER** (VVD): Voorzitter! Laat ik beginnen met het maken van een compliment. De VVD-fractie waardeert het dat wethouder Everhardt op deze manier verschillende scenario's aan de raad voorlegt, terwijl het college in dossier Rijnenburg steeds beweert dat het aan de raad voorleggen van verscheidene scenario's niet kan. Nu bewijst wethouder Everhardt het tegendeel. De vraag is: hoe verder?

Als voorbereiding op dit debat ben ik de geschiedenis ingedoken, maar die is vanavond al genoeg ter sprake geweest. Het komt erop neer dat de fracties van GroenLinks, D66 en PvdA een jaar of acht geleden geld nodig hadden. Toen kwam het plan op om Daalsepark aan te wijzen als bouwlocatie. Op papier was daarmee € 1,3 miljoen verdiend. Nu pas komt de uitwerking aan de orde. Nu moeten wij wel. Als wij niet bouwen, ontstaat een gat in de begroting. De € 1,3 miljoen is namelijk allang uitgegeven. Ik vraag mij sterk af of het college nu nog zou voorstellen om het Daalsepark te bebouwen als de financiële noodzaak er niet was. Wij zoeken allemaal continu naar een goede balans tussen groen en groei. Ook herkennen wij allemaal dat in het Stationsgebied behoefte is aan groen tussen de vele bouwprojecten. Mede daarom pleitte de VVD-fractie voor het ontstaan van het Lombokpark, maar nu moeten wij wel. Voorzien van die kanttekening was het voorstel dat in de commissievergadering werd behandeld in de ogen van de VVD-fractie prima. Met model D of E gaan wij bouwen, maar daarmee wordt veel groen behouden, maar dat voorstel is niet meer aan de orde. Wij zien namelijk dat ook de coalitie met de noodzaak om hier te bouwen worstelt. De coalitiefracties krijgen het niet voor elkaar om tot één voorstel te komen. In een verwoede poging om de impact van het besluit van acht jaar geleden te herstellen, komt opeens het plan naar boven om de Daalsetunnel gedeeltelijk af te sluiten en te vergroenen. Men hoort het goed: de gemeente zal eerst in een park bouwen en zal daarna van een tunnel een park maken. Vindt de wethouder dat zelf logisch? Graag kregen wij hierop een reactie van hem.

Mevrouw **VAN DUN** (D66): Voorzitter! Ik denk dat de heer De Pagter de geschiedenis aan het veranderen is. Wat ik nu allemaal hoor, is voor mij volstrekt nieuw. Weet de heer De Pagter nog meer van dit soort fijne ontwikkelingen te melden?

De **VOORZITTER**: Dames en heren! Het feit dat er geen spreektijden zijn, is voor de sprekers geen vrijbrief.

De heer **DE PAGTER** (VVD): Voorzitter! Volgens mij was mevrouw Van Dun aanwezig bij de

raadsinformatiebijeenkomst waar dit opeens uit de doeken kwam. Daar werd gezegd dat het college met de Daalsetunnel bezig is. Het idee kwam naar boven om die te vergroenen, maar dat kan alleen iemand bedenken die erg in de penarie zit.

Mevrouw **VAN DUN** (D66): Voorzitter! Zit het één echt aan het ander vast of legt alleen de heer De Pagter die link?

De heer **DE PAGTER** (VVD): Voorzitter! Die link is heel helder. De raad wordt een voorstel gedaan waarbij wordt gezegd dat ter compensatie de tunnel wordt vergroend. Die link leg ik niet. Dat doet het college.

De heer **WIJMEGA** (ChristenUnie): Voorzitter! Volgens mij legt de coalitie die link helemaal niet. Dat is er de reden van dat ik een motie indien. In de raadsinformatiebijeenkomst was ik verbaasd over de ideeën over de Daalsetunnel. De heer De Pagter suggereert dat er sprake is van een afspraak van raadsfracties, maar dat is helemaal niet het geval. Ik hoop dat de heer De Pagter het coalitieakkoord heeft gelezen, hopelijk beter dan de heer Van Dalen. Ook ik werd hierdoor verrast.

De heer **DE PAGTER** (VVD): Mooi.

De heer **VIRGINIA** (GroenLinks): Voorzitter! Vergeef mij dat ik een moeilijk woord zal gebruiken. Volgens mij druipt de bijdrage van de heer De Pagter van het cynisme. Volgens mij moeten wij dit punt heel positief benaderen. Is de heer De Pagter niet juist heel blij dat creatief wordt gedacht aan vergroening, ongeacht dat een tunnel betreft of iets anders? Ik kan mij voorstellen dat de VVD-fractie het jammer vindt dat asfalt verdwijnt, maar het vergroenen van deze tunnel is toch een positief idee?

De heer **DE PAGTER** (VVD): Voorzitter! Ik ken aardig wat plekken, maar ik ken geen tunnel die er alleen is ten dienste van groen. In zeer donkere bossen groeit misschien mos. Ik kan mij geen groene tunnel voorstellen. In de commissievergadering heb ik gezegd dat als de tunnel wordt weggehaald – voor wat de VVD-fractie betreft, hoeft dat helemaal niet – kunnen wij die beter gebruiken voor andere doeleinden, zoals een parkeergarage.

De heer **VIRGINIA** (GroenLinks): Voorzitter! Weet de heer De Pagter dat de tunnel niet alleen het stukje betreft dat onder het spoor door loopt? De gehele straat heet "De Tunnel". Wij bedoelen niet het donkere stukje waar de heer De Pagter een parkeergarage wil zien. Wij willen graag de gehele strook bij het park betrekken. Die strook is een verbinding met het zojuist door de heer De Pagter geprezen Lombokpark.

De heer **DE PAGTER** (VVD): Voorzitter! Oké, maar dan spreken wij misschien over begrijpelijke taal. Voor mij is een tunnel het overkapte deel van de openbare ruimte en geen straat daarnaast. Als ik spreek over de tunnel, bedoel ik het overkapte deel daarvan.

In de commissievergadering was een voorstel aan de orde om te kiezen voor verschillende modellen. Daarna is een draak van een voorstel gedaan waarin alles erg vaag blijft. Als wij dat voorstel aannemen, besluiten wij om kennis te nemen van modellen, maar de raad is geen klankbordgroep om van zaken kennis te nemen. Wij zijn het hoogste orgaan van de gemeente. Wij nemen heldere besluiten. Daarom dien ik samen met de fracties van SP en Stadsbelang Utrecht het volgende amendement in.

"Amendement 20

Geen klankbordgroep maar beslisorgaan

De raad van de gemeente Utrecht, in vergadering bijeen op donderdag 9 mei 2019 ter behandeling van het raadsvoorstel 'Keuze richtinggevende modellen voor de verdere planontwikkeling Kop Amsterdamsestraatweg–Oude Daalstraat',

Constaterende:

- dat de raad het hoogste orgaan is van de gemeente Utrecht;
- dat het voorstel nu rept over een besluit om ergens kennis van te nemen;

Overwegende:

- dat de raad op de wereld is gezet om duidelijke besluiten te nemen en kaders te stellen;

Besluit het raadsvoorstel als volgt te wijzigen:

- de volgende zinsnede uit beslispunt 1 te schrappen: 'kennis te nemen van de modellenstudie Kop Amsterdamsestraatweg Oude Daalstraat d.d. 8 januari 2019 en te besluiten';
- de volgende zinsnede uit beslispunt 2 te schrappen: 'te besluiten'."

Het amendement is ondertekend door de heer Schipper, de heer Bos en mijzelf.

In het verleden hebben wij bij een behandeling van dit voorstel het idee opgeworpen voor kanoverhuur op deze plek. Ook is de Utrechtse reddingsbrigade al lange tijd op zoek naar een hellingbaan. Dit is daar misschien een goede locatie voor. Kan de wethouder toezeggen om te onderzoeken of de hellingbaan in het plan kan worden meegenomen, misschien zelfs aan de andere kant van het water? Is de wethouder bereid om in de planfase te onderzoeken of en op welke andere manier in deze ontwikkeling de verbinding met het water kan worden gezocht?

Mevrouw **VAN DUN** (D66): Voorzitter! De wethouder heeft goed geluisterd naar wat op de raadsinformatiebijeenkomst en in de commissievergadering is gezegd. Ging aanvankelijk iedereen ervan uit dat wij vandaag over de voorgestelde modellen een definitief besluit zouden nemen, nu ligt aan de raad een heel goed procesvoorstel voor om op een later moment een beter besluit te kunnen nemen. Het is belangrijk dat de wethouder in het voorstel nadrukkelijk omwonenden zal betrekken bij het maken van een startdocument. Het zijn dezelfde buurtbewoners die de gemeente lang onder druk hebben gezet om bij de kop van de Amsterdamsestraatweg niet alleen aan gebouwen te denken, maar ook aan voldoende groen. Een klein woord van dank aan de buurtbewoners.

De procedure waarin wij zijn beland, vormt de afronding van een lang besluitproces dat jaren geleden in de raad in gang is gezet. Ook de heer Schipper refereerde daaraan. De raad heeft ervoor gekozen om voor het Stationsgebied een kostendekkende grondexploitatie te willen zien. Het voorstel van de wethouder dat aan de raad voor ligt, sluit daarop heel goed aan.

De D66-fractie vindt het belangrijk dat er woningen worden gebouwd. Alleen daarmee krijgen meer Utrechters in de stad een woning. Zij kunnen tegelijkertijd blijven genieten van het groen om de stad heen. Wij moeten in Utrecht meer bouwen, zodat wij het groen lekker aan de buitenkant houden en daarvan kunnen genieten.

In het nieuwe voorstel van de wethouder zullen de gepresenteerde randvoorwaarden het uitgangspunt zijn voor een nog te maken startdocument. Als wij op die plek bouwen, zullen zeker niet alle bomen kunnen blijven staan. Dat betekent een mooie uitdaging voor de wethouder om naast nieuwbouw ook te zorgen dat er voldoende bomen overblijven en er nieuwe aanplant bijkomt met een parkachtige uitstraling. De buurtbewoners kunnen daar zeker bij helpen.

De D66-fractie is blij met het aangepaste voorstel dat nu aan de raad voor ligt. Het is een voorstel dat de ruimte en de uitdaging biedt voor het behoud en het ontwikkelen van een flink aantal nieuwe woningen met veel groen aan de kop van de Amsterdamsestraatweg.

Ik heb geen moties en geen amendementen.

De heer **VAN DER ZWETH** (PvdA): Voorzitter! Het Daalsepark met de betonnen schaapjes heeft grote waarde gekregen voor de wijkbewoners aan de kop van de Amsterdamsestraatweg. In een wijk met weinig groen waar dagelijks grote hoeveelheden verkeer doorheen trekken, wordt veel waarde gehecht aan het groen dat er nu is. Al lange tijd zetten de wijkbewoners zich onverminderd in voor een groen park dat aan de wijk waarde toevoegt. Wij steunen deze wijkbewoners.

Veel fracties hebben in de commissievergadering gezegd kwalitatief goed groen te willen realiseren door middel van het behoud van de aanwezige bomen. Wij steunen dat streven en ook de motie daarover die is ingediend door de GroenLinks-fractie. Verscheidene fracties wilden zelfs de besluitvorming vertragen om dat voor elkaar te krijgen, maar volgens mij is vertraging niet het probleem. De crux is de verdien capaciteit van € 1,3 miljoen. Zolang wij daaraan onverkort vasthouden, moet worden gebouwd om te verdienen en is het wachten op het kwalitatief goede groen. Wie kiest voor groen en voor een kwalitatief goed park moet zich niet blindstaren op de verdien capaciteit. Dat doet de PvdA-fractie dus niet. Daarom hebben wij samen met de SP-fractie een amendement ingediend om ruimte en meevallers te benutten om een betere uitwerking van het gebied te bewerkstelligen. De verdien capaciteit blijft dan wel staan, maar wij proberen met behulp van andere meevallers een zo goed mogelijk resultaat te bereiken.

Mevrouw **VAN DUN** (D66): Voorzitter! De heer Van der Zweth blijft hameren op het feit dat de

€ 1,3 miljoen moet worden verdiend, maar ik denk dat zijn kiezers wel degelijk blij zijn met het feit dat er woningen worden gebouwd. Is de heer Van der Zweth dat met mij eens?

De heer **VAN DER ZWETH** (PvdA): Voorzitter! Ja, zeker. Er is in Utrecht woningnood. Woningen zijn nodig, maar wat nu wordt besloten, is – de D66-fractie zelf zegt dat ook – dat wij nu niet besluiten of er al dan niet wordt gebouwd, maar wij besluiten over de randvoorwaarden. Eén van die randvoorwaarden is dat wij moeten verdienen op een klein stukje Utrecht. Wij bouwen om dat terug te verdienen. Het woningprogramma staat niet voorop, ook niet de mate van groen en de totale inrichting van het gebied. Dat is waarover wij nu spreken. In amendement 19 zegt De PvdA-fractie samen met de SP-fractie dat wij moeten proberen om als in het Stationsgebied – niet in Noordwest – meevallers zijn en ruimte is die te benutten zodat wij niet op een postzegel iets hoeven te verdienen en zodat wij in het Daalsepark het best mogelijke kunnen bewerkstelligen.

De heer **VIRGINIA** (GroenLinks): Voorzitter! Ziet de heer Van der Zweth een verschil tussen fase 1 en fase 2 met betrekking tot het zoeken naar meevallers?

De heer **VAN DER ZWETH** (PvdA): Voorzitter! Dat is niet nodig. Het zijn dezelfde euro's, maar die worden anders gebruikt. Wij kunnen de Croeselaan niet slopen en een fractie van het geld dat wij daarmee verdienen gebruiken voor het Daalsepark. Ik vind het mozaïekvoorbeeld van de heer Schipper schitterend. Er zijn al keuzes gemaakt, maar er zijn nog keuzes te maken waarmee wij geld vrijspelen dat wij kunnen gebruiken om het Daalsepark zo optimaal mogelijk te maken. Als die kans zich voordoet, moeten wij die grijpen.

Mevrouw **ZWINKELS** (CDA): Voorzitter! Ik heb een aanvulling op de vraag van de D66-fractie. De verdien capaciteit wordt bijna aangehaald als een excuus om de discussie over de woningbouw niet te hoeven aangaan. Ik ben benieuwd hoe de PvdA-fractie de woningbouwopgave ziet. Kan de heer Van der Zweth zeggen wat hij daarmee wil bereiken en hoe hij die ziet in verhouding tot het groen? Is hij het met mij eens dat eventueel beperkte woningbouw kan samengaan met een hogere kwaliteit groen?

De heer **VAN DER ZWETH** (PvdA): Voorzitter! Natuurlijk kan dat laatste, maar nu hangt de € 1,3 miljoen erboven. Dat bedrag maakt alles veel ingewikkelder. Er is meer bebouwing nodig en als dat alleen dure woningen zijn, hebben wij het doel niet bereikt.

Mevrouw Zwinkels wijst terecht op het feit dat er in Utrecht woningnood is. Het is nodig om meer woningen te bouwen. De keuzen daartoe zijn ook voor ons lastig. Ik doel op het Stationsgebied – hetzelfde geldt voor Noordwest – waar weinig groen is. De bewoners van het gebied hechten aan het groen veel waarde. Dat is terecht. Groen is belangrijk voor de kwaliteit van de lucht en de leefbaarheid. Wij moeten dit punt afwegen tegen het volbouwen van de Stationsgebied. Dat is de balans die wij in Utrecht steeds moeten zoeken. Kunnen wij steeds maar dóór bouwen of moeten wij af en toe kiezen voor de leefbaarheid? De balans is belangrijk. Wij vinden dat een financiële opgave dat alleen maar lastiger maakt.

In de strekt ter vervanging worden de varianten D en E inmiddels niet langer benoemd als uitgangspunt voor de verdere ontwikkeling. Dat is positief, want samen met de wijkbewoners kan de beste invulling van het plangebied worden bekeken. Het doel moet zijn een Daalsepark met kwalitatief goed groen ten behoeve van de leefbaarheid en een goede luchtkwaliteit, maar in het voorstel staat een heel betoog waarom alleen de varianten D en E geschikt zijn. Dit is uit het beslispunt gehaald, maar het overige deel van de tekst is volledig intact gelaten. Waarom is dit stuk blijven staan als het beslispunt is veranderd? Wat beslissen wij eigenlijk? Beslissen wij niet voor de beslispunten D en E? Dan is het volgens de PvdA-fractie heel maf om die in het voorstel te laten staan.

Er staat in het voorstel nog altijd dat rekening moet worden gehouden met sociale woningbouw, zowel in Noordwest als in het Stationsgebied. Het percentage van 35% sociale huur werd in de raadsinformatiebijeenkomst nadrukkelijk genoemd, maar wordt niet vastgelegd in het voorliggende stuk. Als er woningen komen, moet daarvan voor wat de PvdA-fractie betreft een deel sociaal zijn. Wij dienen daartoe de volgende motie in.

"Motie 62

Sociale woningbouw Kop Amsterdamsestraatweg Oude Daalstraat

De gemeenteraad van Utrecht, bijeen op 9 mei 2019, gehoord de beraadslaging.

Constateernde dat:

- De gemeenteraad eerder de wens voor sociale woningbouw op deze locatie heeft uitgesproken;
- Door de ligging van het plangebied in Pijlsweerd Zuid van Utrecht Noordwest een accent op sociale huurwoningen in het woningprogramma voor de hand ligt;
- Bij de berekeningen van de financiële haalbaarheid al rekening is gehouden met een flink deel sociale woningbouw;
- In de presentatie bij de informatiebijeenkomst zelfs al over 35% sociale woningbouw werd gecommuniceerd.

Overwegende dat:

- Wanneer er bebouwing plaats vindt, het wenselijk is dat een aanzienlijk deel hiervan sociale huurwoningen bevat;

Draagt het college op:

- Een minimum van 35% sociale woningbouw te hanteren voor het plangebied Kop Amsterdamsestraatweg Oude Daalstraat;
- Dit streven op te nemen in het nog uit te werken Startdocument.

En gaat over tot de orde van de dag."

De heer **WIJMENG** (ChristenUnie): Voorzitter! Waar liggen de prioriteiten voor de PvdA-fractie? Als meer sociale huurwoningen aan het plan worden toegevoegd, dan betekent dit dat meer woningen moeten worden gebouwd om het bedrag dat in de boeken staat te verdienen. Wij kunnen kiezen voor meer groen of voor meer woningen. Welke keuze maakt de PvdA-fractie?

De heer **VAN DER ZWETH** (PvdA): Voorzitter! Het is heel flauw, maar die keuze wordt veel gemakkelijker als wij de € 1,3 miljoen niet hoeven te verdienen. Stap 1 is dus het niet toe redeneren naar die verdien capaciteit.

Wat de heer Wijmenga inbrengt, is waar. Het is voor ons een lastige balans, maar als er woningen komen, moet daarvan een aantal sociale huurwoningen zijn.

Voor wat ons betreft, halen wij de verdien capaciteit eraf om tot een zo goed mogelijke invulling van het gebied te komen. Als er een aantal woningen bij moet komen, dan kan dat, maar dan in samenspraak met de huidige bewoners van het gebied en dan hoort daar een deel betaalbare huur bij. Daar is in Utrecht een enorm tekort aan.

Mevrouw **ZWINKELS** (CDA): Voorzitter! Voor wat betreft het percentage sociale huurwoningen ben ik erg verbaasd omdat wij juist zien dat de verdien capaciteit lastig is. Ik begrijp dat de heer Van der Zweth dat principe enigszins wil loslaten. Vervolgens legt hij wél beslag op de financiën in de toekomst. Dat vind ik een beetje vreemd. Ik denk niet dat wij het daarover eens worden. Ik vraag de heer Van der Zweth om nog wel even te reageren op de percentages en de cijfers die ik zojuist noemde ten aanzien van Noordwest. Ik begrijp dat het betrokken gebied wel degelijk in de wijk Noordwest ligt. Van alle verhuringen in het afgelopen jaar was 15% in Noordwest, de tweede plek na Overvecht. Er waren 371 verhuringen. Kan de heer Van der Zweth daarop reflecteren?

De heer **VAN DER ZWETH** (PvdA): Voorzitter! Dat is selectief bepalen in welke wijk het gebied valt. Wij hebben moeite met de verdien capaciteit binnen het Stationsgebied. Wij bekijken het Stationsgebied. Dat is op die plek logisch. Daar is een tekort aan sociale huurwoningen. Op het Smakkelaarsveld zou sociale huur komen, maar dat idee is losgelaten. Dat gebied is volledig middenhuur en dure koop geworden. Volgens mij kunnen wij in het onderhavige gebied een andere keuze maken.

De CDA-fractie zegt dat wij de verdien capaciteit volledig loslaten. Dat is niet het voorstel dat voorligt. Wij zijn het eens met het voorstel van de SP-fractie dat als er meevallers zijn en er ruimte is, wij die benutten. Dat betekent niet dat wij nu coûte que coûte de verdien capaciteit eruit slopen, hoewel wij daarmee wél moeite hebben.

De heer **BOS** (Stadsbelang Utrecht): Voorzitter! Ik zit mij al de hele avond te verbazen over de discussie over dit kleine postzegeltje groen in de stad. Ik heb in het Daalsepark nog nooit een hond een drol zien doen, laat staan dat ik daar mensen heb zien recreëren. Het is gewoon een groenstrookje. Ik hoor veel mensen zeggen dat zij het moeilijk hebben met het bedrag van € 1,3 miljoen dat moet worden verdiend. Men vraagt zich af of dat niet kan worden afgeschaald en of

men geen voorschot kan nemen op toekomstige ontwikkelingen. Ik hoor de heer Van der Zweth zeggen dat het Stationsgebied voldoende geld oplevert, maar het is niet noodzakelijk om daar een verdiengebied van te maken. Ik wil memoreren dat wij in het Stationsgebied een aantal ontwikkellocaties hebben: het Beurskwartier, het Lombokplein en het Daalsepark. Naar mijn beste weten draaien wij op het Beurskwartier kostenneutraal. Wij hebben daar te maken met een grondexploitatie die op nul uitkomt. Op het Lombokplein daarentegen gaan wij voor tientallen miljoenen het schip in. Nu zullen wij € 1,3 miljoen verdienen op het Daalsepark. Hoe ziet de heer Van der Zweth in dit perspectief het verlies op het Lombokplein in relatie tot het terugverdienen in het Daalse groenstrookje?

De heer **VAN DER ZWETH** (PvdA): Voorzitter! Ik zal niets zeggen over het Lombokplein. Dat is helemaal niet aan de orde. Als wij de verliezen daar in het Daalsepark willen terugverdienen, dan weet ik niet hoeveel groen wij daar overhouden. Wij spreken nu over het Daalsepark. Wij kunnen veel andere keuzes maken, ook in het Stationsgebied. De keuze die wij de afgelopen maand hebben gemaakt en die het meeste geld scheelt, is als wij niet de woningen aan de Croeselaan hadden gesloopt. Dan beschikten wij over € 15 miljoen. Als wij daarvan € 1,3 miljoen hadden gebruikt voor het Daalsepark, konden wij op het Lombokpark nog helemaal losgaan, maar er zijn keuzes gemaakt. Met het Daalsepark zullen wij het gat van het Lombokpark niet dichten. Dat is trouwens helemaal niet aan de orde.

De heer **BOS** (Stadsbelang Utrecht): Voorzitter! Ik heb nog veel spreektijd over.

De **VOORZITTER**: Mijnheer Bos, u mag uw spreektijd gebruiken voor uw eigen bijdrage. Een interruptie is een korte vraag aan degene die het woord voert.

De heer **BOS** (Stadsbelang Utrecht): Voorzitter! Houdt u daar aan vast? Laat het dan maar zitten.

(De heer Van Waveren draagt hierna het voorzitterschap van de vergadering over aan de heer Van Zanen.)

De heer **EVERHARDT** (wethouder): Voorzitter! Dank voor de inbreng van de raad over dit onderwerp. Formeel ligt het in een andere wijk, maar als wethouder Stationsgebied voel ik mij er verantwoordelijk voor.

Er zijn veel vragen gesteld en veel moties ingediend. Ook zijn drie amendementen ingediend. Ik zal eerst de vragen behandelen en vervolgens de amendementen. Daarna komen de moties aan de orde.

De ChristenUnie-fractie heeft vragen gesteld over de kwaliteit van het groen, wat onze ambitie hierbij is en hoe wij die vormgeven. Dit behelst één van de drie belangrijke randvoorwaarden die wij vanavond kunnen vaststellen. De bomen zijn belangrijk. De GroenLinks-fractie heeft daarover een motie ingediend. Ik zal daarop nader ingaan, maar er is meer dan alleen de bomen. Het groene deel van deze ontwikkeling moet een kwalitatief hoge verblijfsplek worden. Wij moeten niet alleen aan bomen denken, maar ook aan de vraag hoe wij dat in samenhang met de bebouwing een kwalitatief hoge invulling kunnen geven. De intentie van het college is om dat in goede samenspraak met de bewoners van het gebied te doen. Wij kunnen dan samen met de bewoners, ook die uit de omgeving, een goede invulling geven. Ik vraag daartoe de ruimte.

De GroenLinks-fractie heeft gevraagd welke kansen ik zie met betrekking tot de Daalsetunnel. Het is correct dat er een tunnel is. Die wordt op dit moment gebruikt voor auto's. Er wordt een studie gemaakt over de verkeersafwisseling in het noordwestelijke deel van de stad. Daarbij is de tunnel belangrijk, net als de wegen die er omheen liggen. Er is sprake van een verbinding met het prachtige nieuwe Lombokplein. Dat is niet alleen de tunnel, maar ook de beide toegangswegen. Mocht in de studie naar voren komen dat de autoweg niet langer nodig is, dan kunnen wij die bij het gebied betrekken. Daar zijn veel kansen voor groen. Over hoe ook het gebied in de tunnel kan worden vergroend, zullen wij nader spreken. Ik ben daar zelf heel benieuwd naar.

Over de bewoners heb ik gezegd dat die belangrijk zijn voor de volgende fase om de invulling van de tunnel te bepalen. Het is belangrijk om dat te doen binnen de bekende randvoorwaarden die de raad vanavond vaststelt.

Ik wil zeker bekijken of wij de gevels en het hoekhuis kunnen terugbrengen. Wij laten dit punt in het startdocument terugkomen. Wij zullen bekijken of die al dan niet kunnen terugkomen en in

welke vorm dat zal zijn.

De PVV-fractie heeft niet echt een vraag gesteld, maar ze sprak over kwalitatief stedelijk groen. Dat sprak mij wel aan. Dat kan op deze plek echt worden gecombineerd met woningbouw. Daarvan is de PVV-fractie niet overtuigd, maar het college wel. Wij zullen daarover nader discussiëren bij de presentatie van het startdocument.

De CDA-fractie heeft motie 61 ingediend. Verscheidene fracties hebben het punt genoemd van middenhuur en sociale huur. Men vraagt zich af of die te combineren zijn met de verdien capaciteit. De verdien capaciteit is gerelateerd aan de bebouwing van een deel van het gebied. Wij bekijken of het mogelijk is om een combinatie van sociale huurwoningen en koopwoningen te realiseren. Er kan ook sprake zijn van middenhuur en koop. Dat wordt onderzocht. Beide zijn mogelijk om de verdien capaciteit te behalen zonder teveel bebouwing te krijgen. Als er teveel bebouwing is, wordt afbreuk gedaan aan het groen. Ik zelf sluit nog niets uit, maar als de raad nu heel hard middenhuur of sociale huur vastklikt, wordt iets anders uitgesloten. Dat moet ik duidelijk zeggen, maar de raad kan ook zeggen dat groen niet zo belangrijk is en mij de ruimte geven voor meer bebouwing vanwege de verdien capaciteit van € 1,3 miljoen. Dat hoor ik de raad echter niet zeggen.

Mevrouw **OOSTERS** (Student & Starter): Voorzitter! De opties die de wethouder voorlegt, zijn sociale huur en koop of middenhuur en koop. Een combinatie van alledrie is sowieso niet mogelijk, begrijp ik.

De heer **EVERHARDT** (wethouder): Voorzitter! Ik kan op dit moment niets uitsluiten. Ik wil dit punt via de startnotitie opnieuw in de raad aan de orde stellen. De vorige raad heeft het vorige college gevraagd om inzichtelijk te maken wat in het Daalsepark mogelijk is. Dat heb ik laten doen. Dit voorstel is daarvan het resultaat. Als de raad zegt de drie varianten bij elkaar te doen, zal mijn reactie zijn dat het niet lukt. Als de raad vanavond niets wil vaststellen, sluit ik nog niets uit.

De heer **VAN DER ZWETH** (PvdA): Voorzitter! Dan begrijpen wij niet waarom in de raadsinformatiebijeenkomst waar wijkbewoners en dergelijke komen wordt gecommuniceerd dat er een percentage van 35% sociale huur komt. Als dat nog helemaal niet aan de orde is en de wethouder met mitsen en maren komt omdat dit lastig is, waarom wordt dit de wijkbewoners dan gezegd? Het staat niet in de stukken.

De heer **EVERHARDT** (wethouder): Omdat het mogelijk is om daar minimaal een percentage van 35% sociale huur te behalen in combinatie met dure koop en dure huur. Dat is wat met de burgers op de raadsinformatieavond is gecommuniceerd. Als de raad vanavond besluit het dermate belangrijk te vinden dat er minimaal 35% sociale huur komt – dat is het goede recht van de raad; ik kan dat heel goed begrijpen – dan maakt de raad middenhuur in het gebied zeer onwaarschijnlijk. Dat is het eerlijke verhaal dat ik hier kan vertellen.

Kamerverhuur als optie. Ik kan bekijken of kamerverhuur mogelijk is. Ik kom daarop terug.

De hellingbaan kan ik conceptueel in dit gebied niet vastpakken. Een hellingbaan moet volgens mij eindigen in water, maar daar ligt een stuk weg tussen.

Men vraagt om een verbinding tussen dit gebied en het water. Ook dat is conceptueel bijna onmogelijk. Ik doe dat niet.

De heer **BOS** (Stadsbelang Utrecht): Voorzitter! Ik wil het toch even voor de heer De Pachter opnemen. Daar kan best een hellingbaan komen, ook al is er geen water.

De heer **EVERHARDT** (wethouder): Voorzitter! Ja, maar ik hoorde duidelijk spreken over een hellingbaan inclusief wateractiviteit. Reddingsdienst. Het doel is mooi, maar ik kan dat niet vastpakken.

De heer **DE PAGTER** (VVD): Voorzitter! Ik bedoelde dat in samenhang met deze locatie, omdat wij dit gebied toch breder zullen bekijken. Niet precies op de locatie van het Daalsepark. Er bevindt zich een weg tussen, dat klopt, maar aan de singel ligt de hellingbaan.

De heer **EVERHARDT** (wethouder): Voorzitter! Ik heb gezegd wat ik heb gezegd. Ik neem de hellingbaan in dit gebied niet mee.

De PvdA-fractie stelde een vraag over het toegevoegde stuk waarvan men kennis kan nemen.

Ik zie een amendement liggen om dat eruit te halen. Dat betoog heeft waarde. De vorige raad heeft mij gevraagd om inzichtelijk te maken hoe het er met de verschillende soorten huur voorstaat. Met recht en reden heb ik de raad namens het college inzicht willen geven in de mogelijkheden in verband met de verdien capaciteit die wij hier nodig hebben. De opdracht die de raad vanavond geeft, is om samen met de bewoners de puzzel te maken ten behoeve van het startdocument in combinatie met de drie uitgangspunten waarover de raad vanavond al dan niet zal besluiten.

Amendement 18 is ongedekt. Men haalt er € 1,3 miljoen uit. Dat veroorzaakt een gat in de grondexploitatie.

Amendement 19 is zeer charmant, maar met dit amendement geeft men het college de opdracht om met een onduidelijk beeld rond één van de randvoorwaarden – het verdienend vermogen van het gebied – toch een proces te starten in samenwerking met de bewoners om een startdocument op te stellen. Dat is een onduidelijke opdracht die zeker tot veel discussie zal leiden. Als men van die randvoorwaarde af wil, of de randvoorwaarde anders wil formuleren – een lager bedrag – dan moet men dat nu duidelijk maken of zeggen nu de beslissing niet te willen nemen, maar daarmee te wachten tot men een financiële kans ziet. Er zijn plussen en minnen, dat ben ik met u eens. Daar hebben wij lang genoeg voor samen in de raad gezeten, maar ik doe het mijzelf niet aan om samen met het college en de wijkbewoners via een onduidelijk traject te bekijken hoe het er met de financiële randvoorwaarden voorstaat. Dat zal veel tijd, veel energie en veel negatieve frustratie opleveren.

De heer **SCHIPPER** (SP): Voorzitter! Ik denk dat de wethouder en ik heel dicht bij elkaar staan. De eerste fase van de grondexploitatie is op een zeker moment afgelopen. Als men per se op nul wil eindigen, gaat het knellen. In de projecten die aan het einde plaatsvinden, is minder flexibiliteit. Ik pleit ervoor om als zich in fase 2 voordeeltjes voordoen en er ruimte ontstaat – ik kan een heel verhaal houden over de grondexploitatie Leidsche Rijn, maar zal dat niet doen – wij die kunnen betrekken bij de groenere invulling van het Daalsepark, in samenspraak met de buurtbewoners. Wij zijn nog niet zover dat wij de startnotitie hebben, sterker nog, er is nog heel wat werk aan de winkel voordat wij kunnen zeggen hoe het gebied er zal uitzien.

De heer **EVERHARDT** (wethouder): Voorzitter! Ja, ik begrijp het betoog van de heer Schipper, maar als de raad dit betoog vanavond overneemt, ga ik de volgende dag met de buurtbewoners aan de slag om het startdocument op te stellen. De buurtbewoners zullen dan vragen hoe het met de randvoorwaarden is gesteld. Als de buurtbewoners denken dat zij rustig aan kunnen doen en nog even kunnen wachten tot de dingen misschien veranderen, komen wij niet tot een goed proces. Ik vind dat wij ten behoeve van de buurtbewoners en een goed startdocument heldere wijn moeten schenken. Wat de heer Schipper zegt, gaat in feite over het eigen budgetrecht van de raad. Als een afweging wordt gemaakt voor een plus in de grondexploitatie van het Stationsgebied – dat kan alleen fase 1 zijn, want de andere grondexploitatie is niet geopend – dan is dat het mandaat van de raad.

De heer **SCHIPPER** (SP): Voorzitter! Ja, dat klopt, dat is het uiteindelijk altijd. Het punt waarop wij elkaar nog niet helemaal vinden, is dat door verschillende partijen wordt gezegd – er is een motie van de heer Wijmenga – dat wij de dingen in de juiste volgorde moeten doen. Dat hoeft voor wat ons betreft geen afbreuk te doen aan het proces dat wij met de wijkbewoners ingaan. Ook als wij weten wat er met het gebied als geheel zal gebeuren, hebben wij inzicht in wat er al dan niet zal komen, qua groen, qua maatschappelijke voorzieningen en dergelijke, kortom, in welke fysieke ruimte er dan is. Wat ik in combinatie met mijn andere argumenten van vanavond wil meegeven, is als zich in de toekomst kansen voordoen wij die hierbij kunnen betrekken.

De heer **EVERHARDT** (wethouder): Voorzitter! Ik begrijp het verhaal van de heer Schipper, maar ik ontraad amendement 19. Ik weet dat het budgetrecht van de raad is.

Mevrouw **VAN DUN** (D66): Voorzitter! Heb ik de wethouder horen zeggen dat hij in ieder geval als wij vanavond met het voorstel akkoord gaan, hij ongeacht de verkeersoplossingen toch al aan de slag gaat met het maken van de startnotitie? Als de raad het voorstel aanneemt, gaat de wethouder met de startnotitie aan de slag. Dan passen wij dat ook in op de verkeersmaatregelen die nog komen.

De heer **EVERHARDT** (wethouder): Voorzitter! Ja. Dan gaan wij het proces in om te komen tot een startnotitie, om het precies te zeggen. Wij beginnen niet morgen met een startnotitie. Ik loop

vooruit op de motie 55 van de ChristenUnie-fractie. Op het moment dat over de startnotitie een besluit moet worden genomen, moet het besluit over de verkeerssituatie in de omgeving ook bij de raad liggen en moet dat besluit worden genomen. Dan is het besluitvormingsproces aan de orde. Ik heb de ChristenUnie-fractie niet horen zeggen dat wij daar eerst op moeten wachten voordat wij aan de slag kunnen gaan.

De heer **WIJMEGA** (ChristenUnie): Voorzitter! Ik wil over het vorige punt nog een opmerking maken. Ik begrijp de redenering van het amendement van de SP-fractie en anderen. Er is in de grondexploitatie continu sprake van mee- en tegenvallers. Is de wethouder bereid om de toezegging te doen dat wij als het startdocument naar de raad komt dan een overzicht wordt verstrekt van de stand van de grondexploitatie en welke ruimte die biedt? Dan kan de raad bekijken of er wellicht nog ruimte is om minder bebouwing te laten plaatsvinden en om een deel van de verdienopgave er vanaf te halen.

De heer **EVERHARDT** (wethouder): Voorzitter! Ja, de stand van zaken van de grondexploitatie wordt op twee momenten bekeken, namelijk bij de programmabegroting en bij de voorjaarsnota. Dan wordt de nieuwe stand gegeven. Dat is een wisselend beeld. Wat ik kan doen – sowieso bij de besluitvorming, maar daar is de raad zelf bij – is bekijken wat de financiële impact op dat moment is. De raad kan daarover dan zijn oordeel vormen. Ik zal niet tussentijds een nieuw overzicht geven van de grondexploitatie. Daar hebben wij onze financiële spelregels voor.

Ik blijf bij het ontraden van amendement 19.

Ook amendement 20 ontraad ik. Het kennisnemen van de achterliggende stukken is volgens mij relevant voor een goede duiding, ook voor het proces dat hierna komt, maar dat is aan de raad.

Motie 55 is ingediend door de ChristenUnie-fractie. Ik lees die zo dat wij zeker niet hoeven stil te staan. Wij kunnen ons richten op het startdocument. Als dat aan de raad wordt voorgelegd, moet helderheid worden geboden, vooral over de verkeersstudie van Noordwest. Dat kan betekenen dat de ontwikkeling daardoor iets wordt vertraagd. Wij verwachten dat in de tweede helft van dit jaar beide documenten klaar kunnen zijn. Er kunnen misschien twee maanden tussen zitten. Volgens mij wil een meerderheid van de raad beide documenten tegelijkertijd zien. Wij zullen daarvoor zorgen.

Motie 56 is ingediend door de GroenLinks-fractie. Hetgeen de motie beoogt, is sowieso de inzet van het college. Ik heb dat zojuist ook geantwoord op de mondelinge vragen. Wij willen graag samen met de buurtbewoners de handschoen oppakken. De raad heeft al inzicht gekregen in de stukken. Men heeft er zelf al uit geciteerd over een aantal waarden dat aan de bomen wordt toegekend. Wij zullen daar heel zorgvuldig mee omgaan. Ik ben het eens met de PvdD-fractie dat wij met de bomen altijd zorgvuldig moeten omgaan. Wij zullen het vraagstuk zelf met de wijkbewoners oppakken om te zien hoe wij daaraan een goede invulling kunnen geven. In het startdocument komen wij hierop terug.

Motie 57 is ingediend door de PvdD-fractie. Ik ontraad deze motie. Het helemaal afmaken van de stedenbouwkundige structuur en het groen zoals wordt voorgesteld, is echt onmogelijk. Nogmaals, wij zullen met de wijkbewoners in verband met het startdocument goed bekijken hoe wij de bestaande groenstructuur goed kunnen inpassen, ook in de stedenbouwkundige opgave van de raad: het bouwen van woningen op die plaats.

Ook motie 58 ontraad ik. Ik heb gezegd hoe wij met het gebied willen omgaan, daar op een goede manier plannen voor te maken en om dat samen met de bewoners van de buurt te doen. Bij de presentatie van de startnotitie komen wij hierop bij de raad terug.

Motie 59 behelst het overhevelen naar fase 2. Er is nog geen grondexploitatie voor fase 2. Motie 59 kan formeel helemaal niet. Ik ontraad die derhalve.

Motie 60 beoogt het ontwikkelen in samenhang met de omgeving. Als ik de motie goed lees, wordt daarin hetzelfde gevraagd wat ook de ChristenUnie-fractie heeft gevraagd. In feite zijn het dezelfde moties. Motie 60 is overbodig.

Ook motie 61 ontraad ik. Weliswaar zegt men in het debatje dat men niets wil uitsluiten, maar als ik motie 61 lees, begrijp ik dat men wil dat daar middenhuur komt. Nogmaals, ik kan dat niet helemaal beloven zonder dat het ten koste gaat van de sociale huur die daar dan niet kan plaatsvinden.

Mevrouw **ZWINKELS** (CDA): Voorzitter! Het is inderdaad zo dat ik sociale huur op die plek niet wil uitsluiten. Ik wil alleen voorkómen dat middenhuur wordt uitgesloten, vandaar mijn oproep om een substantieel aandeel middenhuur te waarborgen.

Het tweede punt beoogt ruimte laten aan het voorstel van het college, afhankelijk van de varianten die naar voren komen, en de mate waarin dat wordt gerealiseerd. Er is sprake van communicerende vaten. De soorten huur kunnen ten koste gaan van elkaar. Het is zeker niet mijn bedoeling om sociale huur uit te sluiten.

De heer **EVERHARDT** (wethouder): Voorzitter! In motie 61 wordt gezegd: sluit middenhuur niet uit. In motie 62 wordt gezegd: maak 35 sociale woningen. Als beide moties worden aangenomen, geeft de raad mij een onmogelijke opdracht mee. Dat is het punt dat ik wil maken.

Mevrouw **ZWINKELS** (CDA): Voorzitter! Mijn excuses voor het feit dat ik hierop terugkom. Het is niet zo dat ik de raad een percentage meegeef als een extra voorwaarde voor deze ontwikkeling. Ik bied juist ruimte om daaraan invulling te geven en om op een later moment de afweging te maken en om de raad daarover een voorstel te doen. Dat lijkt mij redelijk.

De heer **EVERHARDT** (wethouder): Jawel, maar als mevrouw Zwinkels dat aan mij wil meegeven, is de motie overbodig. Dan kom ik in de startnotitie op middenhuur terug. Dan heeft de raad geen uitzondering gemaakt voor middenhuur, sterker nog, middenhuur kan in het startdocument een optie worden. Dan is deze motie overbodig, maar als de raad deze motie aanneemt, wordt vastgeklemd dat als ik geen voorstel doe waarin middenhuur aan de orde komt, ik niet heb voldaan aan de inhoud van de motie.

De heer **DE PAGTER** (VVD): Voorzitter! Ik wil zien of ik voor dit probleem een oplossing kan vinden. Wij hebben een aantal mooie scenario's voorgedragen gekregen. Volgens mij is dat waarnaar wij op zoek zijn en wat de motie uitspreekt. De motie spreekt uit het later in het proces aan de raad voorleggen van scenario's zodat wij zelf de keuze kunnen maken. Volgens mij is dat waarnaar wij op zoek zijn.

De heer **EVERHARDT** (wethouder): Voorzitter! Ik heb de raad in de commissievergadering goed gehoord. Daar is dit de uitkomst van. De meerderheid van de raad vond dit ook. Ik ga samen met de wijkbewoners op zoek naar het startdocument. Daarin zal woningbouw terechtkomen. Wij zullen dan nader duiden welke varianten mogelijk zijn. Dat zal naar de raad toe komen. Dat kan sociale huur of middenhuur zijn, maar zeker ook dure koop.

Motie 62 is in feite dezelfde discussie, maar dan de andere kant op. Als men dat meegeeft, is dat een leuke opdracht. De motie is helder. Ik weet dan waar ik namens het college op moet koersen. Wij weten dan ook dat middenhuur waarschijnlijk niet in het plan terugkomt. Als men mij de ruimte wil laten, houdt men deze motie nog even aan. Dat is een richtinggevend iets waarmee ik rekening moet houden als het startdocument komt.

De heer **SCHIPPER** (SP): Voorzitter! Ik kan de wethouder begrijpen. In mijn betoog heb ik verscheidene keren gezegd dat wij niet van alles moeten vastklikken. In motie 62 schrijft de SP-fractie – in samenwerking met de PvdA-fractie – gewoon op wat in de raadsinformatiebijeenkomst is gecommuniceerd. In de motie staat:

"Overwegende dat:

- Wanneer er bebouwing plaats vindt, het wenselijk is dat een aanzienlijk deel hiervan sociale huurwoningen bevat;

Draagt het college op:

- Een minimum van 35% sociale woningbouw te hanteren voor het plangebied Kop Amsterdamsestraatweg Oude Daalstraat;
- Dit streven op te nemen in het nog uit te werken Startdocument."

Dat is volgens mij helemaal in lijn met wat op de raadsinformatiebijeenkomst met de wijkbewoners is gezegd.

De heer **EVERHARDT** (wethouder): Voorzitter! Ook ik ben op de raadsinformatiebijeenkomst

geweest. Als daarbij misverstanden zijn ontstaan, bied ik daarvoor mijn excuses aan. De inbreng van de ambtelijke organisatie op dat moment was dat twee berekeningen zijn gemaakt: ja, er kan 35% sociale huur worden gehaald in combinatie met duurdere koop en duurdere huur, maar er kan ook middenhuur komen in combinatie met duurdere huur en duurdere koop. De combinatie middenhuur, sociale huur en dure koop kan het financiële kader niet bewerkstelligen. Dat is wat er is gezegd. Het kan zeker.

De **VOORZITTER**: Dames en heren! Heeft men nog belangstelling voor een tweede termijn?

Mevrouw **SASBRINK** (PvdD): Voorzitter! De wethouder heeft expliciet gevraagd om in de tweede termijn nog even in te gaan op wat ik bedoelde met motie 60. Die motie gaat over het in samenhang ontwikkelen van de zaken en hoe zich dat verhoudt tot motie 55 van de ChristenUnie-fractie. Ik wil de motie wel even uitleggen. Motie 60 ligt in het verlengde daarvan, maar motie 55 vraagt alleen om te informeren. De PvdD-fractie wil dat met de informatie iets gebeurt, dus niet alleen dat wij informatie en besluiten krijgen, maar ook dat inhoudelijke kansen worden benoemd en benut. Motie 55 gaat alleen om de verkeerskundige aspecten. Motie 60 vraagt ook om een ruimtelijke en financiële samenhang. Daarom wil ik motie 60 toch in stemming laten brengen. Ik hoop dat ook motie 55 in stemming wordt gebracht. Dat is vanzelfsprekend aan de heer Wijmenga. Ook onze andere moties zien wij graag in stemming gebracht.

De heer **VIRGINIA** (GroenLinks): Voorzitter! Ik dank de wethouder voor de uitleg en voor zijn positieve reactie op onze motie.

Ik heb één aanvullende vraag. Het is fijn om te horen dat met de omwonenden wordt samengewerkt, maar niet uit te sluiten is dat bij de gemeente een enorme kennisvoorsprong bestaat en dat het voor de wijkbewoners best moeilijk is om te beoordelen wanneer aan de randvoorwaarde van € 1,3 miljoen wordt voldaan. Kan de wethouder toezeggen dat in ieder geval met de wijkbewoners op een eerlijke manier wordt omgegaan met betrekking tot kennisinformatie, de kennisdeling en de kennisgelijkheid op dit gebied, zodat de wijkbewoners niet steeds te horen krijgen dat iets niet kan omdat het buiten de randvoorwaarden valt terwijl zij zelf de randvoorwaarden niet goed in beeld kunnen krijgen?

De heer **WIJMENGA** (ChristenUnie): Voorzitter! Ik heb een korte vraag over de motie 55. De wethouder zei het met zoveel woorden, maar hij zei niet of hij die overneemt of niet. Als hij de motie overneemt, kan ik de motie intrekken.

De **VOORZITTER**: Dames en heren! De wethouder neemt motie 55 over.

De heer **WIJMENGA** (ChristenUnie): Voorzitter! Hierbij trek ik motie 55 in.

De **VOORZITTER**: Dames en heren! Ik constateer dat motie 55 is ingetrokken.

Mevrouw **SASBRINK** (PvdD): Voorzitter! Ik hoorde de wethouder in reactie op motie 55 zeggen dat hij motie 60 overeenkomstig interpreteert. Ik heb daar zojuist een toelichting op gegeven. Als hij motie 55 overneemt, vraag ik mij af of hetzelfde voor motie 60 geldt.

De **VOORZITTER**: Dat zullen wij dadelijk horen.

Mevrouw **OOSTERS** (Student & Starter): Voorzitter! Om meteen wat helderheid te scheppen over de woningbouw in het gebied: voor wat ons betreft, was het nogal een puzzel. Wij waren voorstander van sociale huur omdat die het gebied ten goede zou komen, maar wij erkennen ook de waarde van middenhuur. Wij vinden het zonde om die op deze termijn uit te sluiten. Daarom stemmen wij met geen van beide moties in.

De heer **DE PAGTER** (VVD): Voorzitter! Ik vond het een beetje vreemd dat de wethouder amendement 20 ontraadt. Amendement 20 is een technisch tekstueel amendement. Ook in veel andere stukken nemen wij geen kennis van de onderliggende stukken als wij daarover een besluit nemen. Ik denk ook niet dat dit per se nodig is. Het raadsvoorstel in de vorm die dat nu heeft, loopt tekstueel niet. Er staat: "besluit te besluiten". Het is een tekstueel technisch ding. Ik roep mijn

collega's op om ervóór te stemmen.

De heer **EVERHARDT** (wethouder): Voorzitter! De GroenLinks-fractie heeft een vraag gesteld over het vermeende feit dat de wijkbewoners steeds te horen krijgen dat iets niet kan omdat het buiten de randvoorwaarden valt en omdat zij daarover niet zijn geïnformeerd. Er zijn wijkbewoners die heel goed zijn geïnformeerd. Er is een wijkbewoner die een zeer mooie website over het Stationsgebied in de lucht heeft.

Ik ben het met de heer Virginia eens dat een gelijk speelveld moet worden gecreëerd, als dat er al niet is. Ik zal daarop toezien.

Ik heb motie 60 nog eens doorgenomen. Waarom ik de motie nog steeds ontraad, heeft te maken met de overweging in het tweede punt: "de ontwikkelingen Daalsetunnel en Westplein af te wachten en het startdocument Daalsepark in samenhang op te stellen". De PvdD-fractie zegt eerst af te wachten voordat men aan de slag kan gaan om het startdocument opgesteld te krijgen. Dat is een wezenlijk andere opdracht dan die de ChristenUnie-fractie heeft gegeven.

De heer **VIRGINIA** (GroenLinks): Voorzitter! Wij vragen om een korte schorsing.

De heer **VAN DER ZWETH** (PvdA): Voorzitter! Wij vragen ook om een schorsing, maar iets langer dan vijf minuten.

De voorzitter schorst daarop de vergadering.

Na heropening van de vergadering spreekt de **VOORZITTER** als volgt:

Dames en heren, ik stel voor over te gaan tot besluitvorming. Ik constateer dat men daarmee akkoord gaat.

Aan de orde is de stemming over amendement 18 (Houd het Daalsepark vooral groen).

Amendement 18 wordt bij handopsteken verworpen, waarbij de voorzitter constateert dat de leden van de fracties van PVV en de PvdD ervoor stemmen.

Aan de orde is de stemming over amendement 19 (Financiële Flexibiliteit Daalsepark).

De heer **VIRGINIA** (GroenLinks): Voorzitter! Wij delen de gedachte dat wij zo veel mogelijk groen willen en daarom als er meevallers zijn die heel graag benut zien worden voor minder bebouwing en meer groen, maar gezien de uitleg die de wethouder heeft gegeven dat ook met duidelijkheid jegens de wijkbewoners het traject moet ingaan, zullen wij dit amendement niet steunen.

De heer **WIJMENGA** (ChristenUnie): Voorzitter! Aan de woorden van de heer Virginia wil ik toevoegen dat als het startdocument komt wij daarin op zoek gaan naar hoe wij het geld dat moet worden verdiend eraf kunnen halen. Daarom zullen wij dit amendement deze keer niet steunen.

Hierna wordt amendement 19 bij handopsteken verworpen, waarbij de voorzitter constateert dat de leden van de fracties van SP, PVV, VVD, DENK, PvdA en de PvdD ervoor stemmen.

Aan de orde is de stemming over amendement 20 (Geen klankbordgroep maar beslisorgaan).

Mevrouw **SASBRINK** (PvdD): Voorzitter! Hoewel wij het sympathiek vinden dat de heer De Pachter probeert om de voorstellen wat helderder te krijgen – het wordt soms een zootje met die strekt ter vervangingen – is voor ons kennisnemen wel degelijk een goed punt. Daarmee zeggen wij dat het niet méér is dan alleen kennisnemen en dat wij dus inhoudelijk het niet eens zijn met de modellenstudie. Het tweede punt hadden wij kunnen steunen, maar vanwege het eerste punt en omdat het voor ons van waarde is om te zeggen dat wij er alleen kennis van nemen en meer niet, stemmen wij tegen.

Mevrouw **ZWINKELS** (CDA): Voorzitter! De CDA-fractie vindt dit juist een mooie aanscherping en ziet dit als een aanmoediging voor toekomstige besluiten. Wij zullen met het amendement instemmen.

Mevrouw **VAN DUN** (D66): Voorzitter! De D66-fractie sluit zich graag aan bij de argumentatie van de PvdD-fractie.

Hierna wordt amendement 20 bij handopsteken verworpen, waarbij de voorzitter constateert dat de leden van de fracties van SP, CDA, VVD, Stadsbelang Utrecht en de PVV ervoor stemmen.

Aan de orde is de stemming over het voorstel.

De heer **VAN DER ZWETH** (PvdA): Voorzitter! De PvdA-fractie wil een zo goed mogelijke invulling van het gebied. Dat betekent een groen gebied met kwalitatief groen. Daar kan bebouwing bij horen, maar nu hangt er een verdien capaciteit boven die dwangmatig is. Dat maakt dat onze fractie het voorstel niet kan steunen.

Mevrouw **SASBRINK** (PvdD): Voorzitter! Twee van de drie randvoorwaarden maken de realisatie van een fatsoenlijk park voor mensen, dieren en bomen onmogelijk. Ons stond met de bespreking van dit voorstel een voortschrijdend besluit over het herzien van de randvoorwaarden voor ogen. Helaas verandert er na het afwijzen van twee amendementen en deze uitgebreide bespreking niets. Daarom blijft de PvdD-fractie tegen het voorstel.

De heer **SCHIPPER** (SP): Voorzitter! Ik sluit mij aan bij de redenering van de heer Van der Zweth. Wij stemmen tegen.

De heer **SUNGUR** (DENK): Voorzitter! Ook wij sluiten ons aan bij de redenering van de PvdA-fractie.

Mevrouw **ZWINKELS** (CDA): Voorzitter! Hoewel wij het op een aantal punten niet met elkaar eens zijn en zien dat nog een aantal punten openligt waarover wij nog geen harde keuze kunnen maken, steunen wij bij deze voordracht het college. Wij hopen dat de uitdaging om hoogwaardig groen te combineren met beperkte woningbouw zal lukken. Wij stemmen voor.

De heer **DE PAGTER** (VVD): Voorzitter! Ik sluit mij aan bij de CDA-fractie.

Mevrouw **VAN DUN** (D66): Voorzitter! Wij steunen het voorstel heel graag. Wij hopen dat de wethouder snel aan de gang kan gaan.

Hierna wordt het voorstel bij handopsteken aangenomen, waarbij de voorzitter constateert dat de leden van de fracties van D66, VVD, Student & Starter, CDA, GroenLinks, Stadsbelang Utrecht en ChristenUnie ervoor stemmen en de overige fracties er tegen.

Aan de orde is de stemming over motie 56 (Houd de oude bomen in het Daalsepark).

Mevrouw **SASBRINK** (PvdD): Voorzitter! Het is triest dat volgens de indieners van de motie het college een stok achter de deur nodig heeft om zich in te zetten voor het behoud van waardevolle iepen en linden. De PvdA-fractie had graag gezien dat deze motie wat stelliger was en dat er in zou staan dat deze bomen hoe dan ook behouden zouden worden in plaats van het vage "wij gaan er alles aan doen". Wij kunnen er echter niet tegen zijn. Daarom steunen wij de motie.

De heer **VAN DEÚN** (PVV): Voorzitter! De PVV-fractie denkt er zeker niet aan om toekomstige bebouwing te verschuiven in de richting van de weg. Dus steunen wij de motie niet.

Mevrouw **VAN DUN** (D66): Voorzitter! Ik heb de wethouder horen zeggen dat hij zich er enorm voor zal inspannen om bomen te behouden waar het kan. Wij kunnen de motie steunen.

De heer **SCHIPPER** (SP): Voorzitter! Ik ben benieuwd wie er alles aan zal doen om de oude bomen niet te behouden. Ik vind deze motie dermate sympathiek dat wij die steunen.

De heer **BOS** (Stadsbelang Utrecht): Voorzitter! Ik heb de wethouder goed gehoord. Deze motie is overbodig. Wij kunnen er niet mee instemmen.

Hierna wordt motie 56 bij handopsteken aangenomen, waarbij de voorzitter constateert dat de leden van de fracties van SP, GroenLinks, PvdD, Student & Starter, PvdA, ChristenUnie, D66 en DENK ervoor stemmen.

Aan de orde is de stemming over motie 57 (Stedenbouwkundige structuur niet van steen).

De heer **SCHIPPER** (SP): Voorzitter! De hele avond draait om de gedachte dat men zich niet teveel moet vastleggen omdat nog veel moet worden uitgezocht. Deze motie en motie 58 leggen teveel vast. Daar kunnen wij niet mee instemmen.

Hierna wordt motie 57 bij handopsteken verworpen, waarbij de voorzitter constateert dat de leden van de fracties van PVV en PvdD ervoor stemmen.

Aan de orde is de stemming over motie 58 (Definieer groene kwaliteit).

Motie 58 wordt bij handopsteken verworpen, waarbij de voorzitter constateert dat de leden van de fracties van PVV en PvdD ervoor stemmen.

Aan de orde is de stemming over motie 59 (Financiële haalbaarheid).

Motie 59 wordt bij handopsteken verworpen, waarbij de voorzitter constateert dat de leden van de fracties van SP, PVV en PvdD ervoor stemmen.

Aan de orde is de stemming over motie 60 (Plannen Daalsepark in samenhang met omgeving ontwikkelen).

Motie 60 wordt bij handopsteken verworpen, waarbij de voorzitter constateert dat de leden van de fracties van PvdD, CDA, PVV, SP, PvdA en DENK ervoor stemmen.

Aan de orde is de stemming over motie 61 (Middenhuur bij kop Amsterdamsestraatweg Oude Daalstraat).

Motie 61 wordt bij handopsteken verworpen, waarbij de voorzitter constateert dat de leden van de fracties van CDA en VVD ervoor stemmen.

Aan de orde is de stemming over motie 62 (Sociale woningbouw Kop Amsterdamsestraatweg Oude Daalstraat).

Mevrouw **SASBRINK** (PvdD): Voorzitter! Wij hebben deze motie niet meeondertekend. De PvdD-fractie wil hier liever helemaal geen woningbouw zien, maar de motie impliceert dat wel een beetje. De toelichting van de indiener behelst echter dat niet per se te willen. Ik realiseerde mij dat 35% van 0 ook 0 is. Als er toch woningen moeten komen, dan is de PvdD-fractie voorstander van dit percentage, inclusief de kanttekening dat dit voor wat ons betreft helemaal niet hoeft. Toch steunen wij de motie.

De heer **VIRGINIA** (GroenLinks): Voorzitter! De GroenLinks-fractie vindt 35% sociaal in algemene zin heel belangrijk. Wij zien dat graag in het Stationsgebied gerealiseerd, maar met de uitleg van de wethouder dat dit erg beperkend is voor de opties die mogelijk zullen zijn, kunnen wij de motie niet steunen.

Mevrouw **VAN DUN** (D66): Voorzitter! De D66-fractie sluit zich graag aan bij de argumentatie van de GroenLinks-fractie.

Motie 62 wordt daarop bij handopsteken verworpen, waarbij de voorzitter constateert dat de leden van de fracties van SP, PVV, PvdD, PvdA en DENK ervoor stemmen.

De heer **VAN CORLER** (GroenLinks): Voorzitter! Veel mensen hebben mij erop gewezen mijn pasje niet te vergeten. Ik heb eigenlijk een speciaal nestorpasje verwacht. Het is jammer dat dit er niet is. Dit is waarschijnlijk een van de kaatste keren dat ik hier een praatje mag houden. Volgens mij spreken wij vandaag over de laatste twee maidenspeeches die in deze raadsperiode zijn gehouden.

Het is in elk geval fijn om terug te zijn op dit oude stekkie. Ik begrijp dat de twee raadsleden die een maidenspeech moesten houden daarmee even hebben gewacht om dit in deze raadszaal te kunnen doen. Voorlopig is dit de laatste keer.

Ik zal dit wel een beetje missen. Ik stel daarom voor dat Tim Schipper en ik als een soort Statler en Waldorf op de raad terugblikken. Het is misschien goed om daarover eens in het presidium te spreken. Wij hadden vandaag kunnen spreken over de vlaggenimpasse die in het presidium nog aan de orde zal komen. Wij hadden een alternatief voorstel kunnen doen om een muurschildersgilde in te stellen met een opdracht voor een schildering op de mooie, witte muur achter mij, misschien wel met een geschilderde Utrechtse vlag. Wie weet is dat een compromis dat ook in het presidium naar voren kan komen.

Voorlopig waren dit de twee laatste maidenspeeches. Als eerste die van mevrouw Schers. Om je maidenspeech in de verherbouwde raadzaal te kunnen houden, heb je die lang moeten ophouden. In jouw bijdrage besteedde jij aandacht aan toegankelijkheid en gender. Dat zijn onderwerpen waarvoor jij je regelmatig met verve inzet. Jij vroeg om een gender needs assessment. Gelukkig heb jij dat heel duidelijk uitgelegd in het kader van begrijpelijke taal. Anders had dat mogelijk nogal wat gedoe in de fractie opgeleverd.

Ik vroeg mij echter af waarom jij in je eerste bijdrage al sprak over je memoires met als titel "Sophie op het gemak". Ik dacht: dat belooft nog wat. Ik hoop dat deze memoires worden gevuld met veel bevlogen bijdragen. Gefeliciteerd met je maidenspeech.

(Applaus.)

De voorlopig laatste maidenspeech, de virginspeech van Erwin Virginia, die een prachtig overhemd van de Nelson Mandela Foundation droeg. Wij hebben alles nagevraagd. Volgens mij was mijn van oorsprong Friese buurvrouw een van de weinigen in de raad die alles helemaal konden volgen. Het was een mooie start en een mooi pleidooi voor begrijpelijke taal. Dat blijft een lastige opgave. Daarvoor is blijvende aandacht nodig.

Daar horen ook duidelijke namen bij. Een weg die "tunnel" heet, is als een stadhuisplein dat Korte Minrebroederstraat heet. Voor je het weet, spreken wij over "groen in de tunnel". Daar zie ik overigens kansen liggen voor stadslandbouw met witlof en champignons. Wie weet kan jij daar als woordvoerder groen nog leuke initiatieven voor nemen.

Ik hoop in de raad nog veel begrijpelijke bijdragen van jou te horen. Gefeliciteerd met je maidenspeech.

(Applaus.)

Hierna sluit de voorzitter, aangezien niets meer aan de orde is, de vergadering.

INHOUD

Opening	Pag. 1
Vaststellen agenda	Pag. 1
Ingekomen stukken	Pag. 2
Bekrachtiging geheimhouding	Pag. 2
Notulen gemeenteraad 28 maart en 11 april 2019	Pag. 2
Notulen vragenuur 4, 11 en 18 april 2019	Pag. 2
1. Initiatiefvoorstel Utrecht op het gemak	Pag. 2
2. Voorstel Rekenkameronderzoek: "Werken aan perspectief. Een onderzoek naar de dienstverlening aan uitkeringsgerechtigden met een afstand tot de arbeidsmarkt in de gemeente Utrecht."	Pag. 9
Actuele moties	Pag. 31
In memoriam de heer Rinus van Reenen, oud-raadslid Leefbaar Utrecht	Pag. 36
3. Voorstel Keuze richtinggevende modellen voor de verdere planontwikkeling Kop Amsterdamsestraatweg-Oude Daalstraat	Pag. 37